

Biblioteca POLIS

Biblioteca Municipală E.P. HASDEU Vol. 86 (2022) Nr. 3

ISSN 1811-900X

145
Ani

The logo for BiblioPolis is a grey square containing the words "Biblio" and "Polis" in a white, stylized, serif font. "Biblio" is on the top line and "Polis" is on the bottom line, both centered.

Biblio Polis

Revistă de biblioteconomie,
științe ale informării și de cultură,
editată de Biblioteca Municipală
„B.P. Hasdeu” din Chișinău

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”

BiblioPolis

Apare din anul 2002

Vol. 86 (2022) Nr. 3 (serie nouă)

Director-fondator:

conf. univ. dr. Lidia KULIKOVSKI

Director:

dr. Mariana HARJEVSCHI

Redactor-șef:

Ivan PILCHIN

Colegiul de redacție:

Elena BUTUCEL (*Servicii, Imagine*);

acad. Mihai CIMPOI;

Tatiana COȘERI (*Evaluare*);

dr. Mariana HARJEVSCHI (*Legislație, Politici*);

conf. univ. dr. Lidia KULIKOVSKI (*Dezvoltare, Inovații*);

prof. univ. dr. Zamfira MIHAIL (București);

Ludmila PÂNZARI (*Tehnologii, Resurse*);

Ivan PILCHIN (*Editorial, Lectură*);

Maria PILCHIN (*Programe și evenimente*);

Vitalie RĂILEANU (*Procesul literar contemporan*);

dr. Sorina STANCA (Cluj-Napoca);

Margarita ȘCELICOVA (*Biblioteci ale minorităților etnoculturale*);

prof. univ. dr. hab. Nelly ȚURCAN (*Teorie și practică*);

dr. hab. Elena UNGUREANU (*Studii și cercetări*);

Natalia ZAVTUR (*Revista presei*)

Revista este editată cu suportul financiar al Primăriei Municipiului Chișinău, sub egida Direcției cultură a Consiliului municipal Chișinău.

Aprobat de Consiliul științific-editorial al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”.

Acest număr al revistei „BiblioPolis” este ilustrat cu tablouri și reproducții din colecția BM „B.P. Hasdeu”.

Secretar general de redacție:

dr. Nadejda IVANOV

Coperta:

Valeriu HERȚA

Tehnoredactare:

Ion VÂRLAN

CUPRINS

EDITORIAL

Ivan PILCHIN

O Bibliotecă pentru oraș – la 145 de ani de la înființare 5

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ „B.P. HASDEU” – 145

Ion CEBAN

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” – 145 ani de la fondare. 7

Mariana HARJEVSCHI

O bibliotecă pentru oraș. O bibliotecă pentru fiecare 11

Lidia KULIKOVSKI

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”. Curajul de a dăinui 18

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” în timp
(*Tabel cronologic: Tatiana COȘERI*) 26

Tatiana COȘERI

Identitate fizică a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” în timp . . . 56

Vladimir TARNAKIN, Zinaida MATEI

Odișea casei Monastârski: file din istoria clădirii sediului central al
Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” (*Traducere în limba română:*
Ludmila Pânzari) 70

„Câmpul magnetic al lecturii”: testimoniale la aniversarea Bibliotecii
Municipale „B.P. Hasdeu” 86

MANIFEST

Manifestul bibliotecii publice IFLA-UNESCO 2022 106

STUDII ȘI CERCETĂRI

Maria PILCHIN

Biblioteca scriitorilor:
cazul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” 112

Ludmila PÂNZARI

Crearea și utilizarea conținutului digital la BM „B.P. Hasdeu” 119

INTERVIURI MAGISTRALE

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” – 145. Dublu interviu magistral:
„Norocul îi favorizează pe cei curajoși. Noi am fost!”
(*Consemnare: Raia ROGAC*) 128

Imagine veche reconstruită de Lică SAINCIUC, 2022

O BIBLIOTECĂ PENTRU ORAȘ – LA 145 DE ANI DE LA ÎNFIINȚARE

*Ivan PILCHIN,
redactor-șef*

Atunci când în 1877 a fost înființată Biblioteca orașului Chișinău, Bogdan Petriceicu Hasdeu era proaspăt ales în calitate de membru al Academiei Române în semn de recunoaștere a spiritului său enciclopedist și a întregii sale opere scrise până la acel moment.

În luna octombrie a aceluiași an, Mihai Eminescu, mutându-se cu traiul la București, devine redactor, iar mai târziu și redactor-șef, al revistei *Timpul*, desfășurând o excepțională și, totodată, epuizantă activitate publicistică.

Pe de altă parte, anul înființării Bibliotecii Publice în urbea noastră a marcat capitala Basarabiei printr-un eveniment de tristă pomină – declararea la Chișinău, de către țarul Alexandru al II-lea, a războiului Rusiei împotriva Turciei. Știrea a fost publicată în presa internațională și, astfel, a făcut Chișinăul să intre în prim-planul atenției publicului din lumea întreagă. Imagini ale Chișinăului, desenate de corespondenți străini, au apărut în acel an în presa periodică din Franța, Marea Britanie, Italia și Germania. Privind acele imagini, ne putem lesne închipui cam în ce împrejurări și atmosferă a fost inaugurată prima bibliotecă a capitalei noastre.

Sursa: <https://bit.ly/3C3tgPb>

Coexistența în timp a acestor date, suprapuse acum, după aproape un veac și jumătate, scot la iveală coincidențe și legități mai puțin vizibile la momentul producerii lor, dar care, cu trecerea anilor, capătă o valoare simbolică.

Anul 2022, când Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” din Chișinău își marchează cele 145 de ani de la fondare, este și el un an al marilor provocări și crize, pe care nu le putem da la o parte și de care nu ne putem distanța. Căci o bibliotecă publică, integrată în sistemul de instituții ale unui oraș, funcționează și ea mereu într-un context, se află și ea în albia mișcărilor de spirit și de gândire a epocii și a spațiului. Nu vom greși dacă vom mai adăuga aici că despre starea lucrurilor într-un oraș sau țară poți liber judeca după starea și felul de organizare a bibliotecilor din acel oraș și țară.

Aniversarea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, pe lângă multe altele, scoate în evidență câteva momente de maximă importanță. În primul rând, este vorba de un proiect instituțional și cultural rezistent și durabil, care se perpetuează, dincolo de greutăți și nenorociri istorice, trecând prin schimbări și mutații inevitabile. O scurtă privire asupra evoluției Bibliotecii Municipale în timp denotă, în mare, un singur lucru: o permanentă dezvoltare, o neîntreruptă transformare și conectare a bibliotecii la procesele socio-culturale și mentale ale timpului, lărgirea spațiilor și a colecțiilor pentru a răspunde cererii beneficiarilor.

În plus, cronica istorică a Bibliotecii Municipale demonstrează că partea sa esențială, dominantă, determinantă sunt oamenii – bibliotecarii, pe de o parte, și utilizatorii, pe de altă parte. Odată cu creșterea orașului, a crescut nu doar numărul angajaților bibliotecii și a filialelor ei, dar și numărul utilizatorilor. Este o demonstrație că instituția bibliotecii, ca spațiu de studiu, informare și de interacțiune umană (reflectede în diversele servicii de bibliotecă), este o necesitate vitală și o prezență indispensabilă pe harta culturală și educațională a orașului modern.

Acest număr al revistei *BiblioPolis* este dedicat aniversării de 145 de ani ai Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, oglindind trecutul și prezentul acesteia, realizările și provocările, misiunea și contribuția sa la edificarea comunității chișinăuene.

Acest număr al revistei *BiblioPolis* este un omagiu pe care îi aducem unei Biblioteci pentru Oraș, unei Biblioteci pentru fiecare – Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” la 145 de ani de la înființare.

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ „B.P. HASDEU” – 145

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ „B.P. HASDEU” – 145 ANI DE LA FONDARE

*Ion CEBAN,
Primar general al Municipiului Chișinău*

Biblioteca Capitalei reflectă comunitatea chișinăuiană care e mereu în schimbare. Astăzi, biblioteca Chișinăului este expresia ambiției noastre continue de a fi mai eficienți și mai creativi pentru comunitatea chișinăuiană.

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” este și a fost întotdeauna instituția care educă chișinăuienilor cultura lecturii, încurajează învățarea continuă, contribuind, astfel, la creșterea generațiilor inteligente.

Ziua de 19 octombrie 1877 a devenit decisivă pentru primarul Carol Schmidt, aflat la cârma Capitalei din 1877 până în 1903. Numită la început Biblioteca Publică a Orașului Chișinău, astăzi Biblioteca Municipală, aceasta a fost fondată de distinsul primar în anul investirii sale. Ulterior, în 1903, Carol Schmidt i-a oferit cel mai bun local din istoria acestei biblioteci – încăperea „Pasaș” din clădirea Primăriei. Decizia de a deschide Biblioteca Publică a Orașului Chișinău, întreținută din fonduri locale, a fost un gest, care a demonstrat importanța acestei instituții în viața culturală a orașului.

În Biblioteca Municipală de astăzi, oricine poate găsi cartea necesară pentru lectură, să obțină abilități de utilizare a tehnologiilor, să participe la evenimente culturale și sociale de anvergură, adunând oameni împreună pentru a genera dialoguri autentice și oferind posibilități de exprimare culturală pentru fiecare.

Apreciez înalt activitatea bibliotecii, competența și dăruirea profesională a angajaților. Cred cu tărie că Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” va rămâne mereu o instituție-lider în furnizarea serviciilor inovatoare, moderne, în ritm cu rigorile vremii, cu oportunități de învățare pentru chișinăuienii de toate vârstele, demonstrând că este locul extraordinar pentru fiecare.

Cu ocazia celebrării celor 145 de ani de la fondarea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, mă bucur să aducem biblioteca mai aproape de modelele europene, atât ca utilitate, cât și ca performanță. Acest eveniment este un prilej pentru a reflecta asupra activității bibliotecilor din rețeaua Bibliotecii Municipale, despre implicarea lor în programe inovative și creative pentru comunitate, despre îmbinarea armonioasă a realizărilor, cercetărilor și noilor direcții de dezvoltare a bibliotecii cu serviciile conectate la necesitățile comunității – lectură, educație digitală ș.a.

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, recunoscută ca o instituție inteligentă, deține deja instrumentarul necesar, reușind să dezvolte servicii, programe eficiente, sustenabile, echitabile, credibile, conectate la comunitate, aplicând obiectivele *Strategiei de Dezvoltare 2030 a Municipiului Chișinău* – un document recent aprobat, care direcționează toate acțiunile pe termen scurt și lung de transformare sustenabilă a municipiului. Acest document încurajează biblioteca să susțină crearea serviciilor inovative, a produselor creative și a managementului intern, orientându-și agenda spre dezvoltarea comunităților inteligente. Astfel, găsim o afinitate cu acest concept încetățenit în mentalul comunitar: bibliotecă inteligentă – oraș inteligent.

Prezentarea în cadrul Forumului economic al municipiului Chișinău (ediția 2022) „Invest in Chișinău” a Strategiei „Chișinău – Oraș Inteligent” anunță viziunea orașului pentru Transformarea Digitală a Chișinăului până în 2030. Agenda digitală pentru Chișinău este setată. Mizăm pe transformarea digitală și a Bibliotecii Municipale. Digitizarea patrimoniului cultural în scopul conservării, prezervării colecțiilor și accesului facil al utilizatorului la informații devine o abordare strategică a Capitalei. Cunoșc eforturile Bibliotecii Municipale de creare a *Bibliotecii Digitale*, începute în acest an, și cred în continuare în potențialul creativ al echipei, iar suportul pe care îl va asigura acest document, alături de investițiile deja efectuate de Primăria municipiului Chișinău în ultimii 3 ani, de circa 1 milion 400 de mii de lei (3 ani, 9 luni 2022),

va oferi o bază pentru dotarea cu tehnologii necesare valorificării conținuturilor de patrimoniu local – în special, pentru salvagardarea moștenirii culturale scrise prin crearea conținuturilor de moștenire culturală scrisă, inclusiv prin cărți, manuscrise, tipărituri vechi și rare, documente de arhivă, alte documente de patrimoniu.

Inițiativa de aliniere la politicile naționale și bunele practici europene privind dezvoltarea urbană sustenabilă, precum și principiul „oraș creativ”, cu componenta sa principală „Dezvoltarea rețelei de centre (hub-uri) creative”, la fel, este una atractivă pentru bibliotecile moderne. Aderarea Bibliotecii Municipale la inițiativa „Oraș care învață” oferă inspirație, cunoștințe și bune practici pentru chișinăuieni. Apreciez efortul celor 350 de bibliotecari ai BM din cele 27 de filiale, situate în cele 5 sectoare ale orașului, de implicare în promovarea și realizarea a ofertei educaționale non-formale. Atât conceptul de învățare incluzivă aplicat de bibliotecile-filiale, cât și cel de educație non-formală, revitalizează învățarea în comunități, facilitează și extinde utilizarea tehnologiilor moderne de învățare prin intermediul bibliotecilor, îmbunătățește calitatea și excelența în învățare și, desigur, favorizează o cultură a învățării de-a lungul vieții pentru chișinăuieni. În acest sens, orașul, prin implicarea BM, îmbunătățește dezvoltarea economică, dar și culturală, susținând și dezvoltarea durabilă.

Evenimentul de astăzi propune să integreze viziuni moderne pentru biblioteci, punând accent pe interacțiunea dintre parteneri și comunitate, dar și pe continuarea colaborării cu bibliotecile și bibliotecarii din Republica Moldova și România. Exemplele de servicii și proiecte inovative, împărtășite de colegii din România, cu siguranță, pot deveni experiențe memorabile de implementare în bibliotecile din Chișinău, contribuind astfel la multiplicarea practicilor profesionale inspiraționale.

Provocările noilor tehnologii, formarea continuă a bibliotecarilor, digitalizarea resurselor informaționale, susținerea culturii lecturii, implementarea inovației în biblioteci, dezvoltarea parteneriatelor durabile, sprijinirea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, valorificarea patrimoniului cultural local, consolidarea rezilienței față de dezinformare – toate acestea sunt teme de interes pentru domeniu, iar abordarea acestora în cadrul conferinței va ajuta demersul de modernizare a BM.

Colecția Bibliotecii Municipale, făcând parte din patrimoniul local, constituie peste 1 milion de cărți, reviste, manuscrise, dar

și alte documente audio-video, numărul cărora se mărește anual în medie cu 20-30 de mii de exemplare. Biblioteca continuă să urmeze o abordare complexă de achiziții, dezvoltând colecția, ținând cont de necesitățile comunității chișinăuene: culturale, istorico-documentare, etnico-multiculturale, de informare locală etc. Grație susținerii din partea Primăriei municipiului Chișinău, anual, suma alocată pentru achizițiile de carte, ediții periodice, materiale electronice etc. ajunge la circa 2 milioane 800 de mii de lei (9 milioane 305 de mii de lei – 3 ani, 9 luni 2022).

Cu susținerea Primăriei municipiului Chișinău, Biblioteca Municipală își canalizează ferm eforturile pentru a asigura un mediu sigur și binevoitor chișinăuienilor în procesul de studiu, cercetare și recreere. BM creează spații inteligente, care facilitează interferența socială și culturală. Investiții de peste 7 milioane 460 de mii de lei (3 ani, 9 luni 2022) au fost îndreptate spre renovări curente, reparații ale sistemului de încălzire sau rețelelor ingineresti, dar și reparația acoperișurilor, schimbarea geamurilor, reabilitarea fațadelor bibliotecilor. Cele mai elocvente investiții sunt: elaborarea proiectului de reparații ale Bibliotecii de Arte „T. Arghezi”, cu investiții de peste 2 milioane de lei. În plus, a fost dată în exploatare Biblioteca „M. Lomonosov” din sectorul Botanica, pentru care au fost alocați pentru reparația capitală 5 milioane 172 de mii de lei, pentru procurarea mobilierului – 2 milioane 156 de mii de lei. Am toată certitudinea că ulterioarele investiții se vor produce în curând, cu precădere pentru Sediul Central al Bibliotecii Municipale.

Agenda 2030 a Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Durabilă este în curs de desfășurare, iar Republica Moldova este parte a acesteia. În acest sens, fiecare instituție trebuie să acționeze și să se asigure că nevoile ei se reflectă la nivel național. Bibliotecile trebuie să demonstreze acum că pot contribui la obținerea progresul în cadrul Agendei 2030. Încurajăm bibliotecile să faciliteze – mai intens, mai activ – Accesul la informații. Bibliotecile contribuie la eradicarea sărăciei, la educație de calitate, acces public la TIC și furnizare de servicii universale, la cultură, creștere economică și la toate celelalte obiective specifice. Demonstrându-și rolul, pe care îl au în realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, bibliotecile vor intra în parteneriat cu autoritatea locală și cu alte instituții pentru a pune în aplicare programe și servicii educaționale, care să aducă beneficii utilizatorilor bibliotecii. Accesul la informație este esențial în toate domeniile de dezvoltare, iar o rețea de biblioteci

bine finanțate are un rol unic în a contribui la realizarea mai multor obiective.

Desigur, cel mai specific pentru biblioteci este Obiectivul 4 – Educația de calitate. Cele 27 de biblioteci afiliate BM „B.P. Hasdeu”, implicate activ în realizarea celor peste 100 de servicii, dar și celor peste 8 mii de activități culturale și sociale, vin în susținerea tuturor Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă. Aici, cu siguranță, se regăsește și aderarea BM la planul-cadru pentru orașe verzi „Chișinău – Oraș Verde”, ceea ce va ajuta, prin informare și educare, la creșterea nivelului de conștientizare de către chișinăuieni a problemelor ecologice și la îmbunătățirea pe acest sector. La fel, un spațiu de implicare poate deveni și Strategia de dezvoltare a turismului municipiului „Chișinău – Capitală Turistică”. Acest document poate fi un reper pentru îmbunătățirea imaginii orașului, crearea identității inedite și diversificarea ofertei turistice. Or, BM este o sursă importantă de cercetare locală. Cunoșc implicarea bibliotecii în procesul de salvagardare a informațiilor inedite referitoare la Chișinău și chișinăuieni. Dinamismul procesului de cercetare la BM s-a manifestat prin elaborarea și editarea unei game variate de publicații, la care Primăria contribuie anual cu circa 200 de mii de lei.

Felicit, pe final, cei peste 300 de bibliotecari, care știu să ajute chișinăuienii sau vizitatorii Capitalei să beneficieze de lecturi calitative, care să le marcheze și să le susțină dezvoltarea capacităților personale.

Felicitări Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, care se implică activ în definirea viitorului unei Capitale inteligente!

O BIBLIOTECĂ PENTRU ORAȘ. O BIBLIOTECĂ PENTRU FIECARE

*dr. Mariana HARJEVSCHI,
director general, BM „B.P. Hasdeu”*

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” servește comunitatea. Contextul nostru este Chișinăul. Dacă la această aniversare Chișinăului i s-ar căuta (încă) un calificativ – actualizat, inedit, poate și neobișnuit, acesta ar fi „oraș al bibliotecilor” – așa spuneau predecesorii noștri¹. Așa credem noi și astăzi.

¹ POHILĂ, Vlad. *Elogiu lecturii: Editoriale din revista BiblioPolis (2003-2015)*. Chișinău: S. n., 2017. 276 p. ISBN 978-9975-89-063-2.

Un calificativ pe care Chișinăul îl merită din plin, nu doar pentru faptul că aici a fost mereu un număr mai mare de biblioteci (respectiv, cărți și cititori), ci și pentru că biblioteca, lectura, oamenii de aici pot fi considerați o marcă, un aspect important pentru orice oraș modern, cu aspirații europene¹. Chișinăul aspiră spre modernitate, spre spiritul european, iar odată cu el – și noi, locuitorii orașului, bibliotecarii și cititorii bibliotecilor chișinăuiene. Vreau să cred că și astăzi, la cei 145 ani de la fondarea Bibliotecii Municipale, toți trăim cu setea de cunoaștere și de lectură, dar și cu speranța unor orizonturi noi.

Preocuparea noastră a fost mereu conectarea la oamenii orașului. Alegerea genericului „O Bibliotecă pentru oraș. O bibliotecă pentru fiecare” denotă parcursul nostru ca instituție publică în comunitate, dar și rolul care devine mai pronunțat în acești ani dedicați comunității, rămânând tendința viitoarei noastre activități. Ca să reușim, noi, cei de la Biblioteca Municipală, mereu ținem cont de contextul și de nevoile de informare a utilizatorilor noștri, foarte diverși, atât ca vârstă, cât și pregătire, nivel de instruire, componență etnică.

Consemnăm astăzi 145 ani de prezență comunitară cu o rețea participativă formată din 27 de filiale, ce permite o abordare mai extinsă cu servicii, mai diversă ca programe, acționând simultan în mai multe sectoare, cuprinzând întreg spațiul orașului Chișinău. Percepută până nu demult drept un loc mai liniștit, astăzi este deschisă pentru zgomot cu animații culturale, sprijin pentru educație, dialog civic, conexiuni virtuale ș.a. Ca instituție reprezentativă a mediului cultural din capitală, BM contribuie substanțial la viața culturală a orașului. Anual organizează și desfășoară peste 5000 de programe și adună în medie 50 de mii de participanți.

Totodată, buna funcționare a întregului sistem de filiale ale Bibliotecii Municipale este asigurată pe mai multe segmente: acoperirea prin diverse servicii a peste 15-16% din populația municipiului Chișinău, tranzacționarea a 90 de mii de împrumuturi, sporirea, anual, cu 4-5 mii de exemplare a colecției de resurse informaționale a BM, dotarea cu diverse echipamente inovatoare și renovări în corespundere cu cerințele timpului.

Prin activitatea desfășurată de Biblioteca Municipală, instituția noastră și-a dovedit rolul pe care-l are în dezvoltarea comunitară.

¹ KULIKOVSKI, Lidia. *Biblioteconomie: Studii, cercetări, recenzii, prefețe, eseuri, interviuri*. Chișinău: Magna-Princeps SRL, 2008. 256 p. ISBN 978-9975-78-679-9.

Statisticile plasează BM în categoria instituțiilor culturale vizitate atât fizic, cât și online, ca serviciu public din comunitate – peste 700 000 de vizite anual. La fel, datele demonstrează că BM este parte a vieții multor chișinăuieni, care utilizează serviciile informaționale, culturale, sociale, civice ș.a. Suntem recunoscători utilizatorilor noștri care fac parte din comunitatea ce crede în valoarea bibliotecii. Atingem multe din obiectivele noastre datorită celor 16% din utilizatorii activi ai urbei: prin promovarea lecturii, furnizarea colecțiilor, livrarea serviciilor, organizarea instruirilor – toate pentru comunitatea chișinăuiană.

Într-adevăr, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” din Chișinău a fost și este un spațiu atractiv, cu rezonanță pentru Chișinău – pentru toate vârstele și pentru toate generațiile, timp de 145 de ani –, oferind programele și resursele gratuite necesare, care îmbunătățesc viața fiecăruia și fortifică comunitatea. Utilizatorii chișinăuieni mizează pe bibliotecă pentru a accesa instrumentele și informațiile de care au nevoie, pentru a reuși și pentru a prospera în fiecare zi: în domeniul profesional, la serviciu, în familie – oriunde. Biblioteca a demonstrat că poate contribui la promovarea conștientizării spiritului național și la încurajarea dialogului cultural.

Astăzi, viitorul anunță schimbări, impune adaptări, dar, cu certitudine, BM rămâne un model care vine să satisfacă necesitățile multiple ale utilizatorilor, ale chișinăuienilor. Dezvoltarea serviciilor electronice, pe care biblioteca le îmbrățișează firesc, nu reduce necesitatea serviciilor față în față. Astăzi, cititorii, utilizatorii noștri, știu că fără priceperea, competența și pasiunea bibliotecarilor nu ar avea un model de bibliotecă pe care și-l doresc.

Din an în an, cardul de acces la bibliotecă devine „pașaportul” chișinăuianului cu oferte diverse de informare, educare, chiar și de divertisment. Astăzi, BM este una dintre instituțiile municipale ce asigură acces tuturor la colecția sa de peste 1 milion 300 de mii de documente, disponibile în cele 27 de filiale din cadrul celor 5 sectoare ale municipiului Chișinău. Printr-un spectru distinct de servicii, BM contribuie la fortificarea culturală a orașului nostru. Asigurând servicii aliniate la agenda municipală, pliate pe strategii în domeniu, biblioteca conlucrează cu multe instituții locale, servește ca punct de acces la resurse internaționale, oferă instruire

pentru utilizarea tehnologiei informaționale, asigură asistență pentru o viață mai bună și pașnică.

BM implică chișinăuienii în viața civică a orașului prin organizarea evenimentelor pe subiecte de interes cultural, public și civic. Contribuie la îmbunătățirea vieții cetățenilor prin furnizarea accesului liber și gratuit la idei, discuții în spații sigure, dezbateri cu oameni publici, decidenți, reprezentanți ai culturii, specialiști în dezvoltarea comunitară, literară ș.a. BM mereu încurajează cât mai mulți chișinăuieni să citească, extinzând în acest scop programele de lectură și de promovare a cărții.

Contabilizând în acești ani tot ce s-a produs sau s-a întâmplat major, conchidem că cei mai importanți au fost oamenii bibliotecii. Fiecare generație de bibliotecari a contribuit la dezvoltarea bibliotecii. Primii au avut capacitatea profesională și viziunea de a pune temelia care să reziste în timp, următorii au grijă să construiască mai departe. Bibliotecarii BM au slujit mereu interesele lecturii și culturii orașului.

Am împlinit 145 de ani. Noi, cei de la BM, considerăm că viitorul nostru îl determină cititorii, utilizatorii noștri. Preferințele, năzuințele lor sunt și ale noastre. E o bibliotecă smart, cu spații moderne și sigure, cu echipament sofisticat și informații accesibile. O parte dintre ele sunt realizate, altele rămân pentru viitor. Viitorul este aproape. O privire de ansamblu asupra domeniului bibliotecilor reliefează următoarele preocupări magistrale: implicarea comunității, centrarea pe utilizatori, reinventarea serviciilor de bibliotecă prin inovare și creativitate, cunoașterea mai bună a nevoilor membrilor comunității, crearea imaginii în comunitate, centrarea pe tehnologii, dar și promovarea lecturii ca bază pentru cunoaștere și dezvoltare. Aceste viziuni nu sunt despre prezicerea viitorului, dar despre pregătirea pentru viitor. Iar BM cunoaște cum și ce e nevoie să facă mai bine.

Ultimii ani fac parte din categoria provocărilor, pregătirilor! Ne-am propus să resetăm activitatea pentru a pune în aplicare soluții tehnologice inteligente deja create, dar și să reușim să investim în formarea abilităților pentru crearea și dezvoltarea conținuturilor și resurselor electronice. Aceste aspirații ne-au ghidat spre dezvoltarea produselor și serviciilor cu suportul tehnologiei, dar și spre stimularea extinderii accesului și relației cu utilizatorii Chișinăului și vizitatorilor săi. Biblioteca Municipală, credem noi,

susține cu brio acest examen al provocărilor economice, demografice, sociale, dar și pandemice.

În vederea promovării bibliotecii ca instituție cu o deosebită importanță în societate, aceasta, fidelă misiunii sale social responsabile (de valorificare a trecutului, de prezervare a prezentului), desfășoară o amplă activitate de cercetare, reflectată în diverse cercetări bibliografice, studii de caz, cercetări sociologice, literare și biblioteconomice. Dinamismul procesului de cercetare de la Biblioteca Municipală s-a manifestat prin elaborarea și editarea unei game variate de publicații. Colecțiile „Bibliographica”, „Professional”, „Chișinăuiana” se completează anual cu lucrări de excepție, care reliefează teme actuale de cercetare în cadrul bibliotecii. Revista instituțională a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, *BiblioPolis*, este o resursă importantă în arealul autohton, care valorifică istoria locală, lumea biblioteconomică, efervescența culturală a Chișinăului, cu apariții literare și oameni de prestigiu.

O reușită strategică a Bibliotecii Municipale este ralierea la inițiativa privind accesul deschis, orientându-ne spre dezvoltarea arhivei instituționale. Desigur, primul motiv pentru a înainta spre dezvoltarea acesteia a fost susținerea comunicării științifice: colectarea, diseminarea și stocarea tuturor publicațiilor Bibliotecii Municipale, începând cu anii '90 până în prezent. Dezvoltarea abilităților TIC pentru bibliotecari, inclusiv elaborarea și utilizarea conținuturilor educaționale, dar și implementarea programelor de instruire și motivare pentru utilizarea TIC în biblioteci, inclusiv în crearea și publicarea de conținut digital. Toate acestea au impulsionat echipa de bibliotecari să se concentreze pe dezvoltarea Bibliotecii Digitale a instituției noastre. Ultimii ani ne-a mobilizat să punem în aplicare soluțiile tehnologice inteligente deja elaborate, dar și să canalizăm eforturile pe investirea de resurse și forțe pentru crearea și dezvoltarea patrimoniului informațional și a conținutului în format electronic, ce vor susține îmbunătățirea calității în domeniul competențelor digitale și prezența bibliotecii în mediul virtual.

Avem un Centru de Excelență, un Campus al Competențelor pentru Bibliotecari, ce poate să ne asigure cunoștințe solide, poate oferi competențe necesare pentru viitorul bibliotecarilor și bibliotecilor, un centru ce ne poate implica în proiecte îndrăznețe pentru dezvoltarea profesiei, pentru constituirea unei cariere în ascensiune. Așa că posibilitățile oferite de Centrul de Excelență

Profesională pentru Bibliotecari sunt pentru a ne reinventa profesia. Inovația și dorința de schimbare a ofertei de servicii pe care biblioteca le oferă comunităților pot aduce plusvaloare serviciilor Bibliotecii Municipale prin cunoștințe și competențe solide.

Evaluarea de către instituțiile abilitate a BM, care s-a încununat cu oferirea categoriei superioare, a demonstrat că instituția noastră reprezintă un model ce urmează standardele de calitate în domeniul biblioteconomic, oferă bune practici privind livrarea serviciilor pentru utilizatori, dar și reușește să se poziționeze pe scara valorică a comunității și menține o imagine bună în relaționarea cu partenerii, fondatorii și finanțatorii.

Angajamentul nostru pentru serviciile oferite chișinăuienilor ajută ca utilizatorii noștri să beneficieze de tehnologii informaționale (robotică, STEAM, coding, virtual reality, aplicații pe tablete, managementul calculatorului, e-servicii, e-carieră), oportunități de educare personală / dezvoltare profesională (orientarea în carieră, studierea limbilor, exprimare și comunicare, exersare la instrumente muzicale ș.a.), inclusiv diverse ateliere de lectură și creație. Am continuat să adăugăm noi colecții excepționale cu achiziții de carte, având diverse opțiuni ofertante de lectură, „Chișinăul citește” devenind cel mai longeviv program de promovare a lecturii în

Indiferent cine sunt, de unde vin sau pentru ce pledează, ușile bibliotecii sunt deschise pentru fiecare chișinăuiian, deoarece biblioteca noastră este cu adevărat pentru oraș, este pentru fiecare. Iar cel mai reușit mod de a demonstra acest angajament este nu prin cuvinte, ci prin acțiuni.

comunitate. În plus, Biblioteca a reușit să creeze spații moderne, accesibile. Investirea în proiecte de reabilitare a spațiilor ne-a ajutat să atragem cititori spre bibliotecă.

Rămânem în continuare dedicați utilizatorilor noștri, afirmând că Biblioteca Municipală este mai mult decât cărți și computere. Ea este, pe lângă cele menționate, un loc pentru a găsi inspirație, suport și un viitor mai

prosper, iar vocea utilizatorilor este importantă pe măsură ce continuăm să creștem. În acest context, Biblioteca și-a onorat rolul de hub comunitar, spațiu de socializare și învățare, instruire, resursă pentru informare și creativitate. Astăzi, este mai important ca oricând să ne reafirmăm angajamentul de a ajuta pe toți cei care au nevoie de serviciile noastre. Indiferent cine sunt, de unde vin sau pentru ce pledează, ușile bibliotecii sunt deschise pentru fiecare chișinăuiian, deoarece biblioteca noastră este cu adevărat pentru

oraș, este pentru fiecare. Iar cel mai reușit mod de a demonstra acest angajament este nu prin cuvinte, ci prin acțiuni.

Un moment aniversar, precum cel de astăzi, este o ocazie de a ne exprima gratitudinea față de cei care ne-au însoțit, ne-au fost alături. Ne exprimăm recunoștința pentru o colaborare atât de rodnică cu colegii bibliotecari din țară, oraș, bibliotecari din cadrul bibliotecilor naționale, științifice, specializate, universitare, școlare, colegi care ne ajută să oferim servicii de calitate.

Expresia deosebitei noastre considerațiuni este și pentru colegii din România, care sunt astăzi alături de noi. Comunicarea prin donațiile valoroase, interacțiunea prin proiecte, comunicarea prin evenimente profesionale care sunt organizate împreună cu dvs. nu fac altceva decât să ne completăm reciproc și să excelăm. Vă exprimăm recunoștința pentru multitudinea de întâmplări frumoase petrecute în bibliotecă, împreună cu cei cu care facem parteneriate de durată (preturi din sector, asociații) realizate prin intermediul evenimentelor frumoase.

Toată recunoștința noastră pentru Primăria municipiului Chișinău, care contribuie enorm și generos la îmbogățirea și re-vigorarea colecțiilor de carte, dar și cu alte investiții necesare unei biblioteci moderne.

Pentru aceasta ne bucurăm să știm că sunteți garanția succeselor în comunitate.

Mulțumiri echipei BM, care, cu aceeași pasiune și competență, susține succesul instituției noastre.

Așteptăm cu nerăbdare următoarea aniversare cu noi realizări interesante și captivante.

La mulți ani, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”!

La mulți ani, dragi bibliotecari ai Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”!

19 octombrie 2022.

Conferința aniversară cu genericul

„O bibliotecă pentru oraș. O bibliotecă pentru fiecare”

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ „B.P. HASDEU” CURAJUL DE A DĂINUI

*Conf. univ. dr. Lidia KULIKOVSKI,
director Cercetare/Inovații, BM „B.P. Hasdeu”*

Marcarea unei aniversări nu este altceva decât celebrarea viitorului. Iar când cumpănim viitorul unei biblioteci, timpul este altfel măsurat. Întrebarea „Încotro mergem?” se referă aproape întotdeauna și la „Unde ne aflăm?”, aceasta referindu-se și la „De unde venim?”.

Noi, la BM „B.P. Hasdeu”, suntem preocupați de viitorul instituției, încercând să răspundem acestor întrebări printr-o cercetare care a durat vreo trei ani, concentrând toate resursele posibile pentru a scrie istoria noastră. A fost un obiectiv fără variantă de eșec. Un proiect ambițios, care reflecta sensul *a dori sau a căuta cu ardoare* trecutul adevărat al bibliotecii. Aventura cercetării s-a materializat în volumul *Biblioteca Municipală „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Chișinău (1877-2002). Etape, contexte, conexiuni și incursiuni istorice. Partea I (1877-1950)*.

Monografia a fost, în acel timp (20 de ani în urmă), o confruntare cu timpul prin deschiderea trecutului instituției noastre. Încă de prin anii '90, două biblioteci mari din Chișinău – Biblioteca Națională a Republicii Moldova și Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” – pretindeau la întâietatea deschiderii, fondării. Fiecare dintre ele se bazau pe aceleași documente istorice, dar înțelese și abordate diferit în crâncena dorință de a avea o istorie respectabilă. Astfel, BM și-a editat o istorie care a limpezit foarte multe lucruri în acel hățiș istoric cu foarte multe pete albe.

Biblioteca a avut un singur nume de la deschidere până în prezent – Biblioteca Publică a Orașului Chișinău (în continuare, vom utiliza abrevierea BPC). Anul 2022 este unul aniversar – 145 de ani de existență și contribuții culturale, educaționale și comunitare – și, cu atât mai mult, cercetăm și identificăm în continuare date și materiale care atestă existența ei în socio-polisul chișinăuian de la inaugurare până în prezent.

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și-a descoperit istoria și, pentru prima dată de la 1918, și-a sărbătorit, în 2002, aniversarea adevărată de 125 de ani de istorie, răsturnând ideea sovietică

precum că ne tragem din 1944, de la eliberarea Chișinăului (idee vehiculată de mulți istorici, oameni din domeniul educației și culturii din perioada sovietică).

Timpul angajamentului și al proiectului de cercetare a istoriei BM „B.P. Hasdeu” a venit la sfârșitul anilor '90, după transformările structurale și cele de conținut ale colecțiilor, care au durat peste 10 ani. Cercetarea și documentarea istorică s-a bazat pe Arhiva de Stat a Republicii Moldova, pe arhivele din România și Ucraina, a Bibliotecii Regionale din Odessa și Nicolaev.

Conf. univ., istoricul Gheorghe Palade, în studiul său introductiv la monografia amintită, a calificat publicația drept „o contribuție valoroasă la cercetarea istoriei culturii basarabene”. Eram fericiți, împliniți, demonstrând că BM are o istorie mai veche și nu din 1944, cum a revendicat istoriografia sovietică. Însă nu am abandonat ideea de a clarifica, prin cercetări, unele neconcordanțe, unele aspecte învăluite în mister, pentru că încă mai lipsesc anumite piese din puzzle-ul numit *Istoria BM*. Încheiasem un pact, după lungi tratative, cu BNRM de divizare a istoriei primei biblioteci publice din Chișinău, pe care-l respectam, neabandonând preocuparea de cercetări concentrate pe aspecte neelucidate ale istoriei BM.

Reprizele de scrimă BNRM – BM au fost lansate odată cu publicarea istoriei BM. Scrimerii sunt numiți și trăgători: ei nu joacă, ci trag, nu acumulează puncte, ci tușe sau lovituri. Planșa de scrimă fiind îngustă, deplasările sunt, în principal, pe direcția înainte și înapoi. Tușele BNRM – BM au durat mult, cu supărări, încrucișări de săbii și împăcări. Împăcarea părea un fel de tratat de neutralitate între aceste două instituții. Profesorul universitar Ion Madan și-a asumat rolul de pacificator, propunând ambelor biblioteci să celebreze aniversările în comun. Ambele biblioteci au refuzat. Fiecare își dorea o istorie a sa.

Am descoperit multe materiale și informații cu privire la data deschiderii Bibliotecii publice din Chișinău, care pun la îndoială acel pact/armistițiu referitor la începuturile BM, mai ales când

Încă de prin anii '90, două biblioteci mari din Chișinău – Biblioteca Națională a Republicii Moldova și Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” – pretindeau la întâietatea deschiderii, fondării. Fiecare dintre ele se bazau pe aceleași documente istorice, dar înțelese și abordate diferit în crâncena dorință de a avea o istorie respectabilă. Astfel, BM și-a editat o istorie care a limpezit foarte multe lucruri în acel hățîș istoric cu foarte multe pete albe.

personalități notorii, care s-au aflat mai aproape temporal de eveniment, au prins-o în viață, în plină activitate. De exemplu:

Ștefan Ciobanu, în cartea sa *Chișinăul*¹, notează: „Ca să pună bazele unui început de cultură, primăria orașului Chișinău deschide în anul 1832 o bibliotecă orașenească. În primele decenii ale existenței acestei bibliotecii, activitatea ei era mai mult decât redusă din cauza lipsei de cititori, de la anul 1880 încolo, această bibliotecă, compusă aproape exclusiv din cărți rusești, ia o dezvoltare destul de mare. Biblioteca enumeră astăzi peste 100 de mii de exemplare și are un număr mare de abonați”.

Gheorghe Bezviconi, în al său *Semimileniu al Chișinăului*², scria: „În 1832 s-a fondat Biblioteca orașului Chișinău. Nobilimea a donat pentru Bibliotecă diferite volume și bani, încât solemnitatea deschiderii acestui focar de cultură a întrunit toți reprezentanții intelectualității din Chișinău”.

Alexandru Boldur (consilier al primăriei Chișinău) scria: „La îndemâna mea aveam **Biblioteca Municipală** (aici și în alte exemple, sublinierea noastră – L.K.) cu multe cărți rusești de istorie (arsă în 1941 de bolșevici, la retragerea lor). Sunt un luptător pe tărâmul științei istorice! Ca și marele **B.P. Hasdeu**, prefer să merg pe căi neumblate, să scot la iveală ceva cu totul nou, poate chiar neașteptat”. O revelație! Este caracteristica exactă a BM! Poate, din această asemănare au ajuns lucrările sale în colecția noastră. A publicat în *Viața Basarabiei* (1932, 20 noiembrie) un articol dedicat aniversării: *Biblioteca municipiului Chișinău: cu prilejul de 100 de ani*.

Trei cercetători ai perioadei de stăpânire rusă afirmă că Primăria orașului Chișinău a deschis o bibliotecă orașenească.

Pentru a întări dreptatea lor și a noastră, aducem un extras din lucrarea *Trei ani de gospodărie municipală. 1934-1935-1936* cu informații despre activitatea BM: „Urmărind capitolul cultural facem popas la biblioteca municipală. Această instituție de răspândire a culturii, a cărei existență e pusă sub auspiciile primăriei, **datează de un secol**. Localul bibliotecii a fost complet reorganizat, iar ca lectura să se poată face în condiții de confort, sala a fost înzestrată cu mese mici și comode, pentru câte o persoană”.

Mai întâi, să aflăm ce reprezenta totuși, în acești ani, Biblioteca Municipală, chiar dacă numărătoarea anilor începe cu 1877.

¹ Publicată în 1925, reeditată în 1996, la Editura „Museum”, în Colecția „Scrieri despre Chișinău”.

² Publicată în 1934, reeditată în 1996, la Editura „Museum”, în Colecția „Scrieri despre Chișinău”.

Biblioteca avea o colecție recunoscută de călătorii străini pentru un mare număr de cărți în limbi străine, cu precădere în limba franceză. Localnicii o apreciau pentru secția de istorie locală „Basarabiana”.

E greu, totodată, să cuprinzi 145 de ani de existență a Bibliotecii Municipale. Vom puncta doar câteva repere.

Principala preocupare a personalului bibliotecii a fost satisfacerea necesităților de lectură a chișinăuienilor și, în măsura capacităților, a necesităților de lectură cu caracter științific.

Munca internă era pusă pe temeinice principii profesionale reieșite din prioritățile asumate: sporirea calității colecției, satisfacerea cerințelor de lectură, susținerea educației prin toate mijloacele (chiar dacă era un timp în care ți se spunea ce anume trebuie să citești). Biblioteca avea trei Cataloage – alfabetic, sistematic și alfabetic-sistematic – a cărților și articolelor din revistele secției „Basarabiana”.

Biblioteca elabora și edita (deci, făcea cercetare!) lucrări bibliografice literare și tematice. În anul aniversar 1912, a publicat un volum bibliografic despre opera și viața scriitorului A.S. Pușkin (cărți și articole din reviste prezente în colecția BPC – de altfel, foarte bogată).

Totodată, bibliotecarele își asumau să urmărească și să influențeze lectura adolescenților. Erau convinse că sunt datoare, ca bibliotecare, să-i păzească de lectura tabloidelor, de literatura de bulevard. Acest exemplu mi-a amintit de un caz de la Biblioteca „Ștefan cel Mare” (povestită în *Jurnalul Bibliotecarului* de Dumitru Crudu) cu cititoarea Carolina (clasa a IV-a!), căreia, cu riscul de a pierde un cititor, Dumitru Crudu nu i-a dat romanul pentru adulți *Schimbarea la trup*. Concluzia managerului și scriitorului D. Crudu a fost exprimată într-o frază proverbială: „Uf, cât de delicată și de periculoasă mai e și meseria de bibliotecar”. În toate timpurile cititorii sunt la fel.

Către aniversarea a 75-a de la trecerea în neființă a scriitorului A.S. Pușkin, BPC a desfășurat prezentarea lucrării bibliografice într-un mod ludico-teatral. Drept suplimente la bibliografie, au fost prezentate bustul poetului, scrisorile sale, pagini din manuscrise, fotografiile Casei lui Inzov, în care locuia Pușkin (inclusiv ruinele acestei case), portretul generalului Inzov, planul orașului Chișinău de pe vremea lui Pușkin. Toate aceste atribute făceau prezentarea lucrării bibliografice captivantă și lumea se înghesuia

la standul bibliotecii. La aniversarea a 200 de ani de la nașterea lui A.S. Pușkin, BM a elaborat bibliografia tematică *A.S. Pușkin și Basarabia*, pentru care a fost gratificată cu Medalia Pușkin – 200 de ani (la monetăria din Moscova au fost bătute doar 200 de medalii). Cât de mult se aseamănă biblioteca de ieri cu biblioteca de astăzi! Interactivul, ludicul, teatrul sunt în ADN-ul bibliotecii noastre.

Bibliotecarii din alte tipuri de biblioteci, din alte localități, târguri și orașele erau foarte interesați de tipizatele elaborate și utilizate de BPC, mai ales de fișa cărții-calendar. Un interes deosebit au stârnit diagramele și cartogramele, care arătau circuitul cărții, curba creșterii numărului de cititori, a vizitelor și satisfacției cititorilor, a împrumutului sau a lecturii în sălile de lectură. Putem recunoaște că BPC era o bibliotecă inovatoare în vremurile ei, iar ceea ce făcea ea pentru măsurarea activității o putem numi „evaluare prin indicatori de performanță”.

BPO Chișinău a avut ani de glorie și dezvoltare, cum n-au avut multe biblioteci publice din alte orașe și regiuni. S-a deschis, mai întâi, doar ca sală de lectură (primii 15 ani de existență). Apoi, în 1891, se extinde, deschizându-se secția de împrumut la domiciliu și secția pentru copii și adolescenți. În 1900, se deschide în cadrul ei Biblioteca pentru Copii „A.S. Pușkin” cu sală de lectură și împrumut. Activitatea ei confirmă o instituție cu orientare corectă profesional, o instituție matură care are ce oferi și arăta atât cititorilor chișinăuieni, cât și celor din alte orașe și țări.

În condițiile deloc faste pentru instituțiile de cultură, BPC elabora și își tipărea cataloagele, făcându-le publice. Primul catalog a fost editat în 1898. Până în anul aniversar 1912, a publicat 7 volume de cataloage (cam la fiecare 10 ani), ceea ce dovedește că era un organism în creștere continuă, în slujba necesităților orașenilor.

BPC tipărea și împărtășea rapoartele de activitate care consolidau imaginea sa de bibliotecă activă, vie. Rapoartele pot fi luate drept exemplu și în ziua de azi.

Biblioteca Publică a Orașului Chișinău a fost o instituție inovatoare pentru vremurile ei (perioada țaristă, interbelică și chiar sovietică). A avut, începând cu 1884, noroc de un director care a depus efort continuu de a inova activitatea și instituția, nicidecum în interesul Basarabiei, ci în interesul preamării efortului și contribuțiilor de iluminare culturală a ținutului de către guvernarea țaristă. Unii o plăceau, alții – nu. A fost așa cum erau vremurile, or

vremurile erau vitregi sub stăpânire rusă. Era o bibliotecă cu o colecție constituită în timp, foarte valoroasă, dar majoritatea cărților erau în limba rusă. Biblioteca avea mulți donatori particulari și instituționali. Evidențiem din lunga listă de donatori pe Carol Schmidt, A.N. Krupenski și N.K. Moghileanski, care au donat continuu.

Conferențiarul universitar Gheorghe Palade, dând o înaltă apreciere cercetării istoriei Bibliotecii Municipale, a subliniat că „insistența cu care aceasta se face la BM va impune inevitabil rescrierea unor momente privind istoria bibliotecilor publice din Chișinău, ori cel puțin noi comentarii din partea autorilor menționați și a instituțiilor implicate”.

În 2017, la 140 de ani ai BM, a fost organizată Conferința „Prima bibliotecă publică din Chișinău. Noi dezvăluiri”. Conferința publică a fost susținută de invitatul de onoare – dl **Mihail Coca**, inginer, jurnalist, membru al Uniunii Jurnaliștilor din Moldova. Pasionat de istoria orașului Chișinău, a cercetat factologic și documentar istoria primei biblioteci publice, a prezentat și a demonstrat auditoriului fapte controversate despre data fondării acestei instituții. Dl Mihail Coca a studiat acest subiect timp de câțiva ani, a publicat articole în diferite publicații periodice și în culegeri. Ne leagă cu el o prietenie durabilă, dumnealui fiindu-ne, de multe ori, consultant, mentor, susținător în ceea ce facem, încurajându-ne mereu. Conferința a reunit istorici, bibliotecari-cercetători, personalități din domeniul culturii.

În cercetarea sa, întreprinsă asupra istoriei primei biblioteci publice, dl Mihail Coca a făcut câteva concluzii care, credem, răsătoarnă multe din cele cunoscute, publicate despre istoria BNRM și BM. Poate, cum scria Gh. Palade, astfel se vor rescrie unele momente din istoria acestor două importante instituții de cultură. Concluziile dlui M. Coca sunt următoarele:

- „În nici un act oficial cunoscut, datat până la anul 1917, biblioteca publică din Chișinău nu era numită *biblioteca publică gubernială* ci, din contra, sunt folosite expresii de felul «biblioteca publică orășenească», care nu se consideră bibliotecă de stat”.
- Instituția era numită în documentele locale și de stat drept „Biblioteca publică a Chișinăului” sau: „fondarea la Chișinău a bibliotecii orășenești”.
- Statutul de „Bibliotecă Gubernială” nu a fost argumentat de nimeni până astăzi printr-un act oficial din perioada

1830-1917! Astfel, prima Bibliotecă publică din Chișinău, până la demonstrarea contrariului cu argumente documentate, poate fi numită, cu cel mai înalt grad de certitudine, Biblioteca Publică a Orașului Chișinău!!! Astfel, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” este în drept să se considere succesoarea acestei biblioteci.

Mihail Coca a plasat problema deschiderii Bibliotecii Publice a orașului Chișinău în contextul general cultural al Imperiului Rus, urmărind scopul deschiderii bibliotecilor publice. A cercetat experiența deschiderii bibliotecilor în alte ținuturi. A ajuns la demonstrarea ipotezei sale: Imperiul Rus deschidea biblioteci

Statutul de „Bibliotecă Gubernială” nu a fost argumentat de nimeni până astăzi printr-un act oficial din perioada 1830-1917! Astfel, prima Bibliotecă publică din Chișinău, până la demonstrarea contrariului cu argumente documentate, poate fi numită, cu cel mai înalt grad de certitudine, Biblioteca Publică a Orașului Chișinău!!! Astfel, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” este în drept să se considere succesoarea acestei biblioteci.

publice pentru lectura maselor, nu biblioteci de stat (guberniale, regionale etc.), această inițiativă având un caracter de recomandare, nu de obligativitate. Iar concluzia generală precum că succesoare de drept a primei Biblioteci a Orașului Chișinău este Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și nu BNRM a șocat auditoriul.

În susținerea acestei ipoteze aducem doar un exemplul din perioada interbelică, care susține că istoria BM avea un secol. Gh. Bezviconi semnalează, în *Semimileniul Chișinăului: „Centenarul Bibliotecii nu s-a sărbătorit, iar oficialitatea n-a găsit de cuviință să se intereseze de ea”* [2, p. 54].

Bezviconi se referea la centenarul BPC (1832-1932), încă odată accentuând că Biblioteca orașenească a Chișinăului era a orașului, nu a regiunii sau a guberniei.

Are BM destul curaj să recunoască dreptul ei la istoria sa?

Timpul le va pune pe toate în ordinea care trebuie să fie. Deocamdată, fiecare cu istoria sa...

Istoria se răzbună pe cei care nu o cunosc. Istoria se repetă pentru acei care nu contribuie și nu adaugă nimic la ea... Oare istoria Bibliotecii noastre se repetă sau se răzbună?

Astăzi, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” marchează aniversarea sa și nu se supără pe noi... Am cercetat, am adăugat la istoria ei contribuții inestimabile la educarea intelectuală a

chișinăuienilor, am avut curajul de a demonstra că BM a avut o istorie neîntreruptă până în prezent.

Vivat, Crescat, Floreat, dragă Bibliotecă!

Referințe bibliografice

1. [COCA, Mihail]. 185 de ani de la înființarea primei biblioteci publice a orașului Chișinău (22 august 1832 – 22 august 2017). Mihail SLOBOZIANU [pseudonim]. In: *BiblioPolis*. 2018, vol. 68, nr. 1, pp. 185-196.
2. BEZVICONI, Gh. *Semimileniul Chișinăului*. Chișinău: Museum, 1996.
3. BOLDUR, Alexandru. *Biblioteca municipiului Chișinău: cu prilejul de 100 de ani* Semnat: A.B. In: *Viața Basarabiei*. 1932, 20 noiembrie.
4. CIOBANU, Ștefan. *Chișinăul*. Chișinău: Museum, 1996.
5. VIERU-IȘAEV, Maria. *Biblioteca Municipală „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Chișinău (1877-2002). Etape, contexte, conexiuni și incursiuni istorice*. Chișinău: Editura „Colograf-com”, 2002.
6. ГАЕНЕНКО, П. *История Кишиневской публичной библиотеки*. Кишинев: Карта Молдовеняскэ, 1966.
7. *Доставление полезного чтения* [online] [citată 07.012.2022]. Disponibil: <http://uliyarovsk.bezformata.ru/listnews/dostavlenie-poleznogochteniya/10952450/>

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ „B.P. HASDEU” ÎN TIMP

- 1877, 19 octombrie** Inaugurarea Bibliotecii oraşului Chişinău cu un fond de 8073 de volume în Sediul Upravei (Primăriei) orăşeneşti, fiind una dintre primele realizări ale lui Carol Schmidt în calitate de primar al Chişinăului.
- 1884-1924** Daria Harjevschi, director al bibliotecii.
- 1892** Indicatori cantitativi: 19573 de vizite (dintre care 751 femei și 18822 bărbați), 2950 de cărți împrumutate în sala de lectură.
- 1893** Indicatori cantitativi: 18018 de vizite (dintre care 823 femei și 17195 bărbați), 11761 de documente împrumutate în sala de lectură.
- 1894** Indicatori cantitativi: 14663 de vizite (dintre care 934 femei și 13729 bărbați), 8973 de documente împrumutate în sala de lectură.
- 1895** Transferarea Bibliotecii oraşului Chişinău într-un edificiu privat în partea de sus a oraşului – casa lui Tarapanov de pe stradela Havuzului (actualmente str. Veronica Micle) (septembrie).
Indicatori cantitativi: 13121 de vizite (dintre care 635 femei și 12486 bărbați), 9212 documente împrumutate în sala de lectură.
- 1896** Indicatori cantitativi: 15204 de vizite (dintre care 854 femei și 14350 bărbați), 10886 de documente împrumutate în sala de lectură.
- 1897** 20 de ani de activitate a Bibliotecii Publice Orăşeneşti.
Indicatori cantitativi: 1942 de cititori activi, 16248 de vizite (dintre care 789 femei și 15509 bărbați), 10306 de documente împrumutate în sala de lectură, 38884 de documente în colecție.
- 1898** Tipărirea primului raport de activitate al bibliotecii Publice Orăşeneşti a Chişinăului pentru anul 1897 (35 de pagini).
Indicatori cantitativi: 2684 de cititori activi, 19695 de vizite, 49617 de documente împrumutate, 30020 de documente în colecție.
- 1899** Tipărirea raportului de activitate al bibliotecii Publice Orăşeneşti a Chişinăului pentru anul 1898 (61 de pagini).

Indicatori cantitativi: 2997 de cititori, 25886 de vizite, 60466 de împrumuturi, 33276 – colecția totală.

1900 Tipărirea raportului de activitate al bibliotecii Publice Orășenești a Chișinăului pentru anul 1899 (71 de pagini).

Indicatori cantitativi: 3259 de cititori activi, 42774 de vizite, 82435 împrumuturi.

1901 Indicatori cantitativi: 5190 de cititori activi, 59338 de vizite, 97771 de împrumuturi.

1902 25 de ani de activitate a Bibliotecii Publice Orășenești.

Indicatori cantitativi: 3846 de cititori activi, 58898 de vizite, 58168 de împrumuturi, 41352 de documente în colecție.

1903, 27 ianuarie – 1941 Biblioteca orașului Chișinău a fost redeschisă în noul edificiu al Dumei orășenești (Pasaj, actuala clădire a Primăriei Municipiului Chișinău). A treia parte din etajul 2 a fost repartizat bibliotecii.

1903 Indicatori cantitativi: 4620 de cititori activi, 66738 de vizite, 89624 împrumuturi, 45153 de documente în colecție.

1904 Tipărirea raportului de activitate al bibliotecii Publice Orășenești a Chișinăului pentru anii 1900-1902 (10 pagini, 4 tabele).

Tipărirea raportului de activitate al bibliotecii Publice Orășenești a Chișinăului pentru anul 1903 (31 pagini).

1905 Indicatori cantitativi: 6745 de cititori activi.

1906 Indicatori cantitativi: 4561 de cititori activi, 73107 de vizite, 98603 împrumuturi, 50546 – colecția totală.

1907 Biblioteca Publică Orășenească a Chișinăului a împlinit 30 de ani.

Tipărirea raportului de activitate al bibliotecii Publice Orășenești a Chișinăului pentru anul 1905 (25 de pagini).

1908 Tipărirea raportului de activitate al bibliotecii Publice Orășenești a Chișinăului pentru anul 1906 (22 de pagini).

1909 Tipărirea raportului de activitate al bibliotecii Publice Orășenești a Chișinăului pentru anul 1907 (22 de pagini).

Tipărirea raportului de activitate al bibliotecii Publice Orășenești a Chișinăului pentru anul 1908 (23 de pagini).

Indicatori cantitativi: 4624 de cititori activi, 112402 împrumuturi, 41632 de vizite, 56152 – colecția totală.

1910 Tipărirea raportului de activitate al bibliotecii Publice Orășenești a Chișinăului pentru anul 1909 (15 pagini).

- Indicatori cantitativi: 4759 de cititori activi, 85143 de vizite, 114073 împrumuturi, 57820 de documente în colecție.
- 1911 Tipărirea raportului de activitate al bibliotecii Publice Orășenești a Chișinăului pentru anul 1910 (18 pagini, 2 anexe).
Indicatori cantitativi: 5035 de cititori activi, 98069 de vizite, 132076 de documente împrumutate, 60274 de documente în colecție.
- 1912 Biblioteca Publică Orășenească a împlinit 35 de ani de la fondare.
Tipărirea raportului de activitate al bibliotecii Publice Orășenești a Chișinăului pentru anul 1911 (36 de pagini, 2 anexe).
Indicatori cantitativi: 5613 de cititori activi, 100908 de vizite, 133345 – împrumut total, 62894 de documente în colecție.
- 1913 Tipărirea raportului de activitate al Bibliotecii Publice Orășenești a Chișinăului pentru anul 1912 (55 de pagini).
- 1918 Savantul Nicolae Moghileanski a donat bibliotecii o parte din cărțile personale cu lucrări despre Basarabia (7627 de volume).
- 1919 Indicatori cantitativi: 100000 de documente în colecție.
- 1923 Indicatori cantitativi: 4010 de cititori activi, 83996 de vizite, 107926 de documente împrumutate, 80924 de documente în colecție.
- 1924-1926 Natalia Savcencu, director al Bibliotecii Publice a orașului Chișinău.
- 1924 Indicatori cantitativi: 4062 de cititori activi, 80074 de vizite, 99484 de documente împrumutate, 84327 de documente în colecție.
- 1926-1931 Maria Arionescu, director al Bibliotecii Publice a orașului Chișinău.
- 1927 Indicatori cantitativi: 1461 de cititori activi, 20930 de documente împrumutate.
- 1930 Indicatori cantitativi: 110000 de documente în colecție.
- 1931-1941 Elisabeta Nițescu, director al Bibliotecii Municipale.
- 1932 Indicatori cantitativi: 115098 de documente în colecție.
- 1933 La ședința delegației permanente a Consiliului Municipal, s-a decis transferarea Bibliotecii Municipale Chișinău într-o aripă alăturată Teatrului Național. Decizia nu s-a realizat.
- 1936 La ședința Consiliului municipal Chișinău din 13 octombrie 1936, a fost aleasă comisia specială pentru examinarea comasării Bibliotecii Municipale cu Biblioteca Centrală din Chișinău. Cu unanimitate de voturi, Consiliul a dispus

- amânarea subiectului și transferarea lui pentru examinare Comisiei Culturale. Evenimentul nu s-a produs.
- 1938 Aprobarea Regulamentului Bibliotecii Primăriei Municipiului Chișinău prin ordinul Ministerului de Interne nr. 13590 din 8 aprilie 1938.
Indicatori cantitativi: 110000 de documente în colecție.
- 1941 Prin Hotărârea nr. 528 din 17 august 1941 a Sovietului Comisarilor din RSS Moldovenească, angajații Bibliotecii au fost evacuați din Chișinău.
- 1944 Secția Orășenească de Învățământ Chișinău a oferit Bibliotecii Orășenești Chișinău un spațiu pe str. Kiev nr. 73. Biblioteca nu a trecut în acest spațiu, deoarece acesta era destinat ședințelor Comitetului Central al Partidului.
Reînființarea Bibliotecii Orășenești Chișinău în localul Secției Orășenești de Învățământ Chișinău pe str. Podoliei nr. 97 (actualmente str. București) într-o cameră de 30 de m.p., cu un fond inițial de 1900 de volume (17 noiembrie).
- 1944-1946 L.I. Zbarskaia, director al Bibliotecii Orășenești nr. 1.
Indicatori cantitativi: 8961 de volume achiziționate.
- 1946-1953 M. Soldatova, director al Bibliotecii Orășenești Chișinău.
- 1946 Directorul Bibliotecii Orășenești Chișinău M. Soldatova expediază un demers privind extinderea spațiului existent cu două odăi, asigurarea bibliotecii cu mobilier și trecerea instituției la categoria a III-a (7 aprilie).
- 1946-1949 Conducerea bibliotecii și Secția orășenească de iluminare culturală expediază scrisori pentru obținerea localului mai spațios. Au fost emise mai multe hotărâri ale Comitetului Executiv, ale Comitetului orășenesc de partid. S-a obținut doar extinderea spațiului existent până la 40 de m.p.
- 1947 Prin Decizia Comitetului executiv al Consiliului orășenesc Chișinău nr. 416 din 14 ianuarie 1947, Bibliotecii Orășenești Chișinău i se oferă spațiul Direcției locative (rus: «горжилуправление»).
Prin Decizia Comitetului Executiv al Consiliului orășenesc Chișinău nr. 786 din 5 iunie 1947, se recomandă îmbunătățirea activității bibliotecii.
Deschiderea bibliotecii pentru copii nr. 1 pe str. Timoșenco nr. 91 (actualmente bd. Decebal). (Din 1997, Biblioteca pentru

copii „Decebal”, reorganizată în 2004 în Biblioteca „Ștefan cel Mare și Sfânt”).

Deschiderea bibliotecii nr. 2 „Maxim Gorki” pe str. Bulgară nr. 101, ulterior transferată pe str. V. Belinski nr. 59.

Deschiderea bibliotecii pentru copii nr. 14, inițial situată pe str. Lenin nr. 19 (actualmente bd. Ștefan cel Mare și Sfânt). În 1980, biblioteca este transferată pe strada V. Belinski nr. 59 (din 1997, Biblioteca „Visarion Belinski”).

Indicatori cantitativi: 13553 de documente în colecție.

1948 Deschiderea bibliotecii nr. 3 (28 octombrie), situată inițial pe str. Komsomolskaia nr. 64 (actualmente str. Mihai Eminescu), din 1953 – pe str. Armenească nr. 42, iar din 1971 – pe bd. Păcii nr. 4 (actualmente bd. Dacia).

Deschiderea bibliotecii pentru copii nr. 2 (iunie) pe str. Armenească nr. 42, ulterior reorganizată în Biblioteca Centrală Orășenească pentru Copii (1 septembrie 1970).

Indicatori cantitativi: 20030 de documente în colecție.

1949 Sovietul Orășenesc Chișinău și Comitetul orășenesc de partid, la solicitarea Comitetului de cultură și iluminare al executivului Chișinău, au decis transferarea Bibliotecii Publice Orășenești în localul restaurantului „Moldova” pe str. Lenin nr. 105 (actualmente bd. Ștefan cel Mare și Sfânt). Anterior, acest spațiu aparținea instituțiilor de cultură și iluminare. Până la urmă, această clădire nu a fost repartizată bibliotecii.

Deschiderea bibliotecii nr. 13 pe str. Plovdiv nr. 7 (actualmente str. Teilor). În perioada 1973-1977, biblioteca se afla pe str. Vossoedinenia nr. 9/2 (actualmente str. Independenței), iar în perioada 1986-1991 – pe str. A. Belski 20/3 (actualmente str. Cuza Vodă).

1950 Bibliotecii Centrale Orășenești i se conferă numele de „A.A. Jdanov”. Biblioteca a purtat numele ideologului sovietic A.A. Jdanov în perioada 1950-1988.

Prin Hotărârea nr. 1286 din 30 august 1950 a Sovietului Miniștrilor al RSSM „Cu privire la asigurarea spațiului pentru Biblioteca Centrală Orășenească „A.A. Jdanov” (rus: «О предоставлении помещения для размещения центральной городской библиотеки им. А.А. Жданова»), Biblioteca Centrală Orășenească „A.A. Jdanov” a trecut în spațiul restaurantului „Nistru” pe str. Lenin nr. 148 (actualmente bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 148) cu o suprafață de 688,1 de m.p.

Deschiderea bibliotecii nr. 5 (10 octombrie) pe str. Frunze nr. 171 (actualmente str. Columna). Din 1962, biblioteca poartă numele „Mihail Lermontov”, fiind reorganizată, în 1991, în Biblioteca „Lesia Ukrainka”.

Deschiderea bibliotecii nr. 12 (octombrie) pe str. Kuibîșev nr. 181/3 (actualmente str. Calea Ieșilor). În anii 1986-1991, se afla pe str. Zagorodnaia nr. 16 (actualmente str. Sucevița).

Indicatori cantitativi: 29983 de documente în colecție, 180 de locuri în sala de lectură, 500-600 de vizite zilnice.

1951 Indicatori cantitativi: 32594 de documente în colecție.

1952 Indicatori cantitativi: 41669 de documente în colecție.

1953-1955 Piotr Moleavca, director al Bibliotecii orașenești „A.A. Jdanov”.

1953 Prin Ordinul nr. 50 al Ministerului Culturii al RSSM „Despre reorganizarea bibliotecilor comunale în biblioteci orașenești și numirea șefilor de biblioteci”, Biblioteca comună „A.A. Jdanov” este reorganizată în Biblioteca orașenească „A.A. Jdanov”.

Indicatori cantitativi: 8069 de cititori activi, 90108 de vizite, 211039 de documente împrumutate, 62356 de documente în colecție.

1954 Deschiderea bibliotecii nr. 14 pe str. Odesskaia nr. 51.

Indicatori cantitativi: 7129 de cititori activi, 153629 de documente împrumutate, 67849 de documente în colecție.

1955-1977 Zinaida Arsenie, director al bibliotecii.

1956 Deschiderea bibliotecii nr. 4 pe str. Dzerjinski nr. 52 (actualmente str. Gheorghe Asachi).

1958 Indicatori cantitativi: 13269 de cititori activi, 331743 de documente împrumutate, 98813 de documente în colecție.

1959 Deschiderea bibliotecii nr. 6 pe stradela Panfilova 9 „B” (actualmente str. Grigore Alexandrescu).

Deschiderea bibliotecii nr. 17 pe str. Zavodskaia nr. 171 (actualmente str. Uzinelor).

1960 Deschiderea bibliotecii nr. 8 pe str. Kalinina nr. 20 (actualmente Tudor Vladimirescu) cu punct de împrumut pe str. Carmanova nr. 20 (actualmente str. Dumitru Râșcanu).

Deschiderea bibliotecii nr. 7 „Vladimir Maiakovski” (25 august) pe str. Vinogradnaia nr. 10 (actualmente str. Gheorghe Cașu). În 1986, se comasează cu biblioteca pentru copii nr. 12.

Deschiderea bibliotecii nr. 9 (noiembrie) pe str. Tolbuhin nr. 10 (actualmente str. N. Titulescu), ulterior cu numele „Vasile Alecsandri”. Din 1 ianuarie 2013, este transformată în depozitul de carte al Bibliotecii Centrale.

- 1961** Deschiderea bibliotecii nr. 11 pe bd. Tineretului nr. 25 (actualmente bd. Grigore Vieru). Din 1992, reorganizată în Biblioteca „Hristo Botev”.

Deschiderea bibliotecii nr. 10 (15 mai 1961) pe str. Krasnodonski nr. 170 (actualmente str. Cetatea Albă).

Deschiderea bibliotecii nr. 18 (7 decembrie) la intersecția străzii Ismail cu bd. Lenin (actualmente bd. Ștefan cel Mare și Sfânt), ulterior transferată pe str. Muncești nr. 804, iar din 1997 – devine Biblioteca „Muncești”. Din 2009, este comasată cu biblioteca pentru copii nr. 8 și poartă numele de Biblioteca „Codru” pe str. Muncești 792/2.

Au fost fondate: Biblioteca nr. 11, actualmente Biblioteca de cultură și literatură bulgară „Hristo Botev” (bd. Renașterii, nr. 27); Biblioteca nr. 16 (lângă Spitalul de Psihiatrie), ulterior Biblioteca de pe str. Cornului 16 (demolată în 2015).

Deschiderea bibliotecii nr. 23 pe str. Hmelnițki nr. 57 „A” (actualmente str. Drumul Schinoasei).

Acordarea bibliotecii nr. 3 numelui „Mihail Lomonosov”, iar din 1991 – Biblioteca „Mihail Lomonosov”.

- 1962** Deschiderea bibliotecii nr. 19 (20 aprilie) pe str. N. Dimo nr. 13/1, din 1971 – Biblioteca „Nicolai Nekrasov”. Din 1993, reorganizată în Biblioteca „Alexandru Cosmescu”. Din 1 ianuarie 2013, este depozitul de carte al Bibliotecii Centrale.

Deschiderea bibliotecii nr. 20 (20 aprilie) pe str. Svobodî nr. 10/1 (actualmente str. Ion și Doina Aldea-Teodorovici). În anii 1982-1990, se afla pe str. Cernîșevski nr. 82/1 (actualmente str. Ion Creangă).

- 1963** Deschiderea bibliotecii nr. 15 pe str. Doina nr. 71.

- 1964** Deschiderea bibliotecii nr. 22 (26 septembrie) pe str. Roz nr. 31, transferată în 1972 pe bd. Negruzzi nr. 1 ca bibliotecă muzical-teatrală. Din 1985, transferată pe str. Ogorodnaia nr. 21/2, într-un sediu special construit pentru bibliotecă. Din 1990, poartă numele Biblioteca de Arte.

Deschiderea bibliotecii pentru copii nr. 18 (noiembrie), din 1997 – Biblioteca „Socoleni”. Din 2007, reorganizată în Biblioteca „Liviu Rebreanu”.

Deschiderea bibliotecii nr. 21 (decembrie) pe str. Demokraticeskaia nr. 6/1 (din 1991 – str. Sprâncenoaia, din noiembrie 2010 – str. Lech Kaczynski 2/1). Din 1973, poartă numele Biblioteca „Alexandru Donici”, fiind reorganizată, în 2007, în Biblioteca „Adam Mickiewicz”.

Oferirea titlului onorific „Biblioteca excelentă”.

1965 Prin Hotărârea nr. 231 din 30 iunie 1965 al Comitetul Executiv al sovietului orașenesc Chișinău de deputați ai oamenilor muncii din RSSM, se propune reorganizarea Bibliotecii orașenești „A.A. Jdanov” în Biblioteca Centrală Orașenească „A.A. Jdanov”.

Deschiderea bibliotecii nr. 24 pe str. Entuziastov nr. 22/1 (actualmente str. Maria Drăgan). În perioada 1968-1972, se afla pe str. Maiakovski nr. 21 (actualmente str. Otovasca).

Deschiderea bibliotecii nr. 25 pe str. 24 august nr. 48 (actualmente str. Gheorghe Madan). Din 1997, Biblioteca „Gheorghe Madan”. Din 2013, este depozitul de carte al Bibliotecii Centrale.

1966 Prin ordinul Sovietului Miniștrilor al RSSM nr. 210-R din 26 martie 1966, se aprobă Hotărârea nr. 231 din 30 iunie 1965 al Comitetului Executiv al sovietului orașenesc Chișinău de deputați ai oamenilor muncii din RSSM, în urma căreia Biblioteca Orașenească „A.A. Jdanov” este reorganizată în Biblioteca Centrală Orașenească „A.A. Jdanov” cu atribuții de Centru metodologic pentru bibliotecile din oraș.

1967 Deschiderea bibliotecii pentru copii nr. 3 pe str. Nevski nr. 53/3 (actualmente str. Paris). În 1971, biblioteca este transferată pe str. Svobodî nr. 11/2 (actualmente str. Ion și Doina Aldea-Teodorovici).

1968 Deschiderea bibliotecii nr. 26 (4 noiembrie) pe str. Florilor nr. 12/1. Din 1992, reorganizată în Biblioteca „Mihail Ciachir”.

1969 Deschiderea bibliotecii nr. 27 (1 iunie) pe str. Karl Marx nr. 15/2 (actualmente str. Miron Costin). Din 1997, Biblioteca „Miron Costin”.

1970 Deschiderea bibliotecii pentru copii nr. 9 pe str. Studenților nr. 12/3. În 2001, s-a comasat cu biblioteca pentru copii nr. 5. Din 2006, Biblioteca „Alexandru Donici”.

Deschiderea bibliotecii pentru copii nr. 5 (22 februarie) pe str. Nesterev nr. 6 (actualmente str. Andrei Saharov). În 2001, s-a

comasat cu biblioteca pentru copii nr. 9. Din 2006, Biblioteca „Alexandru Donici” pe str. Studenților nr. 12/3.

Deschiderea Bibliotecii Centrale Orășenești pentru Copii (1 septembrie). Din 2001, reorganizată în Biblioteca Publică de Drept.

Deschiderea bibliotecii pentru copii nr. 4 pe șos. Kotovschi nr. 32 (actualmente Hâncești). Din 1994, reorganizată în Biblioteca „Ovidius”.

1971 Deschiderea bibliotecii pentru copii nr. 6 (12 august). La 3 aprilie 1972, transferată pe str. Entuziastov nr. 26/2 (actualmente str. Maria Drăgan). Din 1997, Biblioteca „Maria Drăgan”.

Transferarea bibliotecii pentru copii nr. 3 pe str. Svobodî nr. 11/2 (actualmente str. Ion și Doina Aldea-Teodorovici).

Transferarea bibliotecii nr. 3 pe bd. Păcii nr. 4 (actualmente bd. Dacia). Din 1961, poartă numele „Mihail Lomonosov”, iar din 1991 – Biblioteca „Mihail Lomonosov”.

Atribuirea bibliotecii nr. 19 numele de „Nicolai Nekrasov”. Din 1993, reorganizată în Biblioteca „Alexandru Cosmescu”. Din 1 ianuarie 2013, este depozitul de carte al Bibliotecii Centrale.

1972 Transferarea bibliotecii nr. 22 de pe str. Roz nr. 31 pe bd. Negruzzi nr. 1 ca bibliotecă muzical-teatrală. Din 1985, transferată pe str. Ogorodnaia nr. 21/2. Din 1990, numită Biblioteca de Arte.

1973 Indicatori cantitativi: 214324 de documente în colecție, 34 de bibliotecari.

1974 Prin Hotărârea nr. 145 din aprilie 1974 a Comitetul Executiv al sovietului orășenesc Chișinău de deputați ai oamenilor muncii din RSSM, în scopul îmbunătățirii deservirii populației și utilizării eficiente a colecției, se decide, începând cu 3 mai 1974, trecerea bibliotecilor de stat din orașul Chișinău la sistemul centralizat cu conducerea administrativă unică, de asemenea – cu ștampilă, buget și număr de inventar unic pentru colecție. Biblioteca Centrală Orășenească „A.A. Jdanov” și Biblioteca Centrală Orășenească pentru Copii devin responsabile de lectura adulților și copiilor din Chișinău. Prin aceeași hotărâre, Ministerului Culturii al RSSM se solicită atribuirea categoriei a III-a de salarizare pentru sistemul centralizat al bibliotecilor, oferirea unui autobuz și unui scuter cu furgon,

aprobarea ștampilei, asigurarea cu tehnica necesară pentru mecanizarea proceselor de lucru în bibliotecă.

Deschiderea bibliotecii pentru copii nr. 8 (noiembrie) pe str. Muncești nr. 798. Din 2009, este comasată cu biblioteca nr. 18 (str. Muncești) și devine Biblioteca „Codru” pe str. Muncești 792/2.

1976 Prin Ordinul nr. 05-156 din 5 martie 1976 al Direcției orășenești de cultură al Comitetului Executiv al sovietului orășenesc Chișinău de deputați ai oamenilor muncii din RSSM, începând cu 16 ianuarie 1976, toate bibliotecile publice, orășenești și satești din orașul Chișinău sunt transferate în Sistemul Centralizat al Bibliotecilor din Chișinău gestionat de Biblioteca Centrală Orășenească „A.A. Jdanov” și Biblioteca Centrală Orășenească pentru Copii (în baza Ordinului nr. 21 din 16 ianuarie 1976 al Ministerului Culturii al RSSM). Completarea și prelucrarea colecției, bugetul și statele de personal devin centralizate.

1977-1981 Valeria Biușkina, director al bibliotecii.

1977 Deschiderea bibliotecii pentru copii nr. 10 pe str. Svoboda nr. 10 (actualmente str. Ion și Doina Aldea-Teodorovici), prin ordinul Direcției Cultură nr. 133 din 24 octombrie 1977. În perioada 1982-1987, se afla pe stradela Constituției nr. 3.

Deschiderea bibliotecii pentru copii nr. 11 (5 decembrie) pe str. Tolbuhin nr. 49/1 (actualmente str. Nicolae Titulescu). Din 1997, Biblioteca „Nicolae Titulescu”.

Indicatori cantitativi: 164909 de cititori activi, 1059379 de vizite, 3683538 de documente împrumutate, 1773840 de documente în colecție.

1977-1978 Testarea modelului „Organizarea științifică a muncii”. Elaborarea primelor norme de muncă.

1978 Deschiderea bibliotecii pentru copii nr. 12 (1 septembrie) pe str. A. Belski nr. 17/3 (actualmente bd. Cuza Vodă) în incinta școlii nr. 6. Reorganizarea bibliotecii, la 2 ianuarie 1986, prin comasarea cu biblioteca nr. 7 pe str. Vinogradnaia nr. 10 (actualmente str. Gheorghe Cașu). Din 1997, Biblioteca „Traian”. Deschiderea bibliotecii pentru tineret nr. 6 „Petrea Darienco” pe str. Tineretului nr. 4 (actualmente str. Eugen Doga). Din 1991, reorganizată în Biblioteca „Ițic Mangher”.

Indicatori cantitativi: 173443 de cititori activi, 1130318 de vizite, 3361964 de documente împrumutate, 1779209 de documente în colecție.

1979 Deschiderea bibliotecii pentru copii nr. 13 (Ordinul nr. 128 din 7 decembrie 1979 al Direcției Cultură al Comitetului Executiv Chișinău) cu o colecție de 10 000 de unități materiale pe str. Energeticienilor nr. 9 (actualmente str. Ginta Latină), în incinta școlii nr. 12. În mai 1982, transferată pe str. Fedico nr. 22 (actualmente str. A. Russo). Din 1997, Biblioteca „Alec Russo”. Reorganizată în 2020.

Deschiderea bibliotecii nr. 23 (Ordinul nr. 128 din 7 decembrie 1979 al Direcției Cultură al Comitetului Executiv Chișinău) cu o colecție de 15 000 de unități materiale pe str. Kalinina nr. 8 (actualmente str. Tudor Vladimirescu).

Indicatori cantitativi: 160805 de cititori activi, 1124468 de vizite, 3692494 de documente împrumutate, 1782996 de documente în colecție.

1980 Deschiderea bibliotecii nr. 29 (1 decembrie) pe str. Octombrie nr. 17 (actualmente str. Ion Luca Caragiale).

Deschiderea bibliotecii nr. 30 pe str. Roz (1 decembrie). În anii 1982-1986, transferată pe str. Odessaia nr. 51, iar în anii 1987-1989 – pe str. Kubinskaia nr. 29/2 (actualmente str. Nicolae Testemițanu).

Deschiderea bibliotecii pentru copii nr. 15 (26 decembrie) pe str. Dimitrova nr. 16/4 (actualmente str. Kiev), apoi transferată pe str. Roz 33/1.

Transferarea bibliotecii pentru copii nr. 14 pe strada V. Belinski nr. 59 (inițial situată pe str. Lenin nr. 19 (actualmente bd. Ștefan cel Mare și Sfânt). Din 1997, Biblioteca „Visarion Belinski”.

Indicatori cantitativi: 176475 de cititori activi, 1261134 de vizite, 3988674 de documente împrumutate, 1790563 de documente în colecție.

1980-1982 Testarea și implementarea noului model de promovare a lecturii în comunitate – „Cartea vorbitoare”.

1981-1990 Galina Cearova, director al Sistemului Centralizat al Bibliotecilor din Chișinău.

1981 Indicatori cantitativi: 185750 de cititori activi, 1349606 de vizite, 4253687 de documente împrumutate, 1818823 de documente în colecție.

- 1982** Indicatori cantitativi: 189708 de cititori activi, 1366347 de vizite, 4346661 de documente împrumutate, 1845609 de documente în colecție.
- 1983** Indicatori cantitativi: 186550 de cititori activi, 1372243 de vizite, 1299663 de documente împrumutate, 1862587 de documente în colecție.
- 1984** Indicatori cantitativi: 191058 de cititori activi, 1437113 de vizite, 4535748 de documente împrumutate, 1905893 de documente în colecție.
- 1985** Inaugurarea noului local pentru Biblioteca muzical-teatrală pe str. Ogorodnaia nr. 21/2 (24 august), construit special pentru bibliotecă. Din 1990, Biblioteca de Arte.
Indicatori cantitativi: 194618 de cititori activi, 1437201 de vizite, 4535864 de documente împrumutate, 1978178 de documente în colecție.
- 1986** Reorganizarea bibliotecii pentru copii nr. 12 (2 ianuarie) pe bd. Traian 23/1, constituită în baza colecțiilor bibliotecii nr. 7 pe str. Vinogradnaia nr. 10 (actualmente str. Gheorghe Cașu) și bibliotecii nr. 12 din incinta școlii nr. 6 pe str. A. Belski nr. 17 (actualmente str. Cuza Vodă). Din 1997, Biblioteca „Traian”.
Indicatori cantitativi: 194623 de cititori activi, 1455928 de vizite, 4535979 de documente împrumutate, 2021209 de documente în colecție.
- 1987** Deschiderea bibliotecii nr. 32 (12 august) (Ordinul din 22 decembrie 1986) pe bd. Kutuzov nr. 7 (actualmente bd. Mircea cel Bătrân). Din 1991, Biblioteca „Transilvania”.
Oferirea titlului „Lucrător Emerit al Culturii” dnei Lidia Kulikovski, șefa departamentului „Achiziții”.
Indicatori cantitativi: 189873 de cititori, 1438990 de vizite, 4489064 de documente împrumutate, 1956846 de documente în colecție.
- 1988** Prin Hotărârea nr. 173 a Sovietului Miniștrilor al RSSM, Bibliotecii Centrale Orășenești i se atribuie numele ilustrului om de cultură Bogdan Petriceicu Hasdeu (21 iunie).
Indicatori cantitativi: 57 de filiale, 188636 de cititori activi, 1993081 de documente în colecție, 94 de puncte de împrumut la întreprinderi și cămine.
- 1990, martie – 2013, 13 iunie** Lidia Kulikovski, director general al Sistemului Centralizat al Bibliotecilor din Chișinău.

- 1990 Elaborarea și implementarea „Nomenclatorului dosarelor serviciilor și filialelor BM”.
Implementarea Proiectului „Servicii de bibliotecă pentru minorități naționale”.
- 1991 Conform ordinului Ministerului Culturii și Cultelor nr. 219 din 10 octombrie 1991, Biblioteca Centrală Orășenească „B.P. Hasdeu” a obținut statutul de Bibliotecă Municipală.
Lansarea Proiectului cultural internațional „Biblioteci în parteneriat”.
Deschiderea Bibliotecii „Transilvania”, în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Octavian Goga”, Cluj, România (29 august) (reorganizată din biblioteca nr. 32).
Deschiderea Bibliotecii „Ițic Mangher” (4 februarie) (reorganizată din biblioteca pentru tineret „Petrea Darienco”).
Deschiderea Bibliotecii „Lesia Ukrainka” (16 februarie) (reorganizată din biblioteca „Mihail Lermontov”).
Indicatori cantitativi: 197380 de cititori activi, 2057080 de documente în colecție.
- 1992 Reorganizarea rețelei de biblioteci conform ordinului Ministerului Culturii și Cultelor al Republicii Moldova nr. 219 din 10.10.1991 cu privire la organizarea și funcționarea bibliotecilor publice din Republica Moldova.
Integrarea publicațiilor BM în Colecția „Bibliografie Basarabiana”.
Deschiderea Bibliotecii „Onisifor Ghibu”, în parteneriat cu Biblioteca Metropolitană București (15 ianuarie).
Deschiderea Bibliotecii „Hristo Botev” (3 martie).
Deschiderea Bibliotecii „Mihail Ciachir” (4 octombrie).
Lansarea Programului anual „Zilele Hasdeu la Chișinău”.
Indicatori cantitativi: 50 de filiale, 184700 de cititori activi, 3673359 de documente împrumutate, 806959 de vizite, 1958928 de documente în colecție.
- 1993 Deschiderea Bibliotecii „Alexandru Cosmescu”. Din 1 ianuarie 2013, este punctul de servire al Bibliotecii Centrale.
Indicatori cantitativi: 49 de filiale, 187452 de cititori activi, 3787398 de documente împrumutate, 1883500 de documente în colecție.
- 1994 Deschiderea Bibliotecii „Ovidius”, în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman”, Constanța, România (25 aprilie).

- Indicatori cantitativi: 48 de filiale, 174376 de cititori activi, 919920 de vizite, 3581371 de documente împrumutate, 1837295 de documente în colecție (29,5% în limba română).
- 1995** Deschiderea Bibliotecii „Târgoviște”, în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Ioan Heliade Rădulescu” din municipiul Târgoviște, Dâmbovița, România, prin decizia Consiliului Orășenesc Chișinău nr. 25/13 din 3 august 1995 (31 august). Elaborarea primului manual de politici *Documente de reglementare a activității Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”*. Indicatori cantitativi: 46 de filiale, 187621 de cititori activi, 1043069 de vizite, 4109269 de documente împrumutate, 1760582 de documente în colecție.
- 1996** Lansarea Programului „Pro Academia Hasdeu” de valorificare a creației scriitorului B.P. Hasdeu. Implementarea Programului „Ora poveștilor” în toate filialele. Integrarea publicațiilor BM în Colecția „Scrieri despre Chișinău”. Conferirea Medaliei „Meritul civic” dnei Lidia Kulikovski, director general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” (Decret nr. 406 din 31 decembrie 1996). Deschiderea Centrului de Informare și Documentare „Chișinău” (actualmente – Secția „Memoria Chișinăului” (29 noiembrie). Deschiderea Bibliotecii „Târgu-Mureș”, în parteneriat cu Biblioteca Județeană Mureș, România (31 august). Indicatori cantitativi: 45 de filiale, 190845 de cititori activi, 1202876 de vizite, 4252771 de documente împrumutate, 1597904 de documente în colecție.
- 1997** Deschiderea serviciului „Automatizare. Informatizare”. Din 2001 – Departamentul automatizare, iar din 2018 – Secția tehnologia informației. Deschiderea serviciului „Marketing”. Din 2001 – Departamentul marketing, din 2013 – Departamentul Dezvoltare și Monitorizare, din 2018 – Secția comunicare și promovare, Secția dezvoltare servicii și Secția monitorizare și evaluare. Implementarea Proiectului „Serviciul informații comunitare”. Conectarea bibliotecii la Internet. Crearea primei pagini web a bibliotecii. Integrarea publicațiilor BM în Colecția „Autograf”.

Indicatori cantitativi: 45 de filiale, 206745 de cititori activi, 1531160 de vizite, 4698663 de documente împrumutate, 1627329 de documente în colecție.

1998 Deschiderea Bibliotecii „Alba Iulia”, în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Lucian Blaga”, Alba, România (31 august).

Deschiderea Sălii de Carte Germană, în parteneriat cu Goethe-Institut, la Sediul Central al Bibliotecii Municipale (18 octombrie).

Deschiderea Centrului de Hasdeologie (23 februarie), reorganizat (în 2013) în Secția „Moștenire”.

Aprobarea proiectului de construcție, până în 2002, a unui nou sediu al bibliotecii pe bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 50 (Decizia Primăriei municipiului Chișinău nr. 24/5 din 15 octombrie 1998).

Indicatori cantitativi: 46 de filiale, 217637 de cititori activi, 1778401 de vizite, 5364569 de documente împrumutate, 1609680 de documente în colecție.

1999 Biblioteca Municipală devine membru al Asociației Internaționale a Bibliotecilor Metropolitane (INTAMEL).

Crearea catalogului electronic bazat pe Softul Tinlib.

Indicatori cantitativi: 43 de filiale, 242425 de cititori activi, 2090780 de vizite, 6275885 de documente împrumutate, 1630714 de documente în colecție.

2000 Deschiderea Centrului Academic Internațional Eminescu (13 ianuarie).

Deschiderea Centrului de Informații Pedagogice, reorganizat în 2002.

Deschiderea Centrului de Informații Economice, reorganizat în 2004.

Implementarea Programului european „PubliCA”.

Integrarea publicațiilor BM în Colecția „Bibliologica. Bibliologi basarabeni”.

În perioada 2000-2004, Lidia Kulikovski, director general BM, este președintele Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova, Mariana Harjevschi (șefa Bibliotecii Publice de Drept) – secretar, Tatiana Coșeri (șefa Serviciului „Automatizare. Informatizare”) – președintele Filialei municipale a ABRM.

În perioada 2000-2002, Biblioteca Municipală a deținut secretariatul Comitetului Tehnic nr. 1 „Biblioteconomie. Informare. Documentare” (președinte – Iulia Tătărescu, director adjunct BM; secretar – Tatiana Coșeri, șef, Serviciul „Automatizare. Informatizare”).

Conferirea Medaliei „Mihai Eminescu” doamnelor Parascovia Onciu (șefa Bibliotecii „Transilvania”) și Tatiana Fiodoruc (șefa Departamentului „Relații cu publicul”).

Conferirea Ordinului „Steaua României” în grad de ofițer dnei Elena Dabija, șefa Centrului Academic Internațional Eminescu (Decret nr. 567 din 1 decembrie 2000).

Indicatori cantitativi: 34 de filiale, 254679 de utilizatori activi, 2492602 de vizite, 6446378 de documente împrumutate, 1153481 de documente în colecție.

2001 Deschiderea Bibliotecii Publice de Drept (24 mai).

Deschiderea Bibliotecii „Maramureș”, în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, Baia Mare, România (14 octombrie), situată pe str. Alba Iulia nr. 83. Din 2009 – transferată pe str. Grenoble nr. 163/5.

Apariția primului număr al ziarului BM *BiblioPolis*, din 2002 – Revista de biblioteconomie și științe ale informării *BiblioPolis*. Revizuirea structurii organizatorice – reorganizarea serviciilor în Departamente, atribuind fiecărui funcții metodologice de profil.

Deschiderea Departamentului „Servicii pentru Persoane Dezavantajate”.

Conferirea Distincției de Stat „Om Emerit” dnei Irina Spițina, șefa Bibliotecii „M. Lomonosov”.

Indicatori cantitativi: 36 de filiale, 276907 de utilizatori activi, 2829165 de vizite, 7267772 de documente împrumutate, 1104478 de documente în colecție.

2002 Aniversarea prilejuită celor 125 de ani de la fondarea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” (12-19 octombrie).

Organizarea Conferinței Internaționale „Dimensiunea socială a bibliotecii în Societatea Informației” (17 octombrie). Keynote speaker – Ian Pigott, șeful Directoratului „Societatea Informațională” al Comisiei Europene.

Elaborarea misiunii și setului de valori al BM.

Biblioteca Municipală este inclusă, de la 1 noiembrie 2002, în lista instituțiilor de o semnificație deosebită pentru societate,

cu suplimente la salariile de funcție cu mărime de 40% pentru conducători și specialiști și 25% pentru personalul auxiliar (Ordinul Ministerului Culturii nr. 272 din 25 septembrie 2002).

Lansarea Proiectului „Norme aplicate la Biblioteca Municipală”.
Aprecierea Bibliotecii Municipale cu Distincția internațională „Clasa europeană a calității” în nominalizările „Managerul secolului XXI” și „Instituția secolului XXI” în cadrul Proiectului „Uniunea Europeană – secolul XXI”.

Indicatori cantitativi: 37 de filiale, 311640 de utilizatori activi, 3097919 de vizite, 8159369 de documente împrumutate, 1102837 de documente în colecție.

2003 Începând cu nr. 2 (Vol. 6), Buletinul de specialitate *BiblioPolis* se schimbă în Revistă de biblioteconomie și științe ale comunicării, iar din nr. 3 (Vol. 7) –Revistă de biblioteconomie și științe ale informării.

Organizarea Conferinței anuale „Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” – suport informațional pentru comunitatea chișinăuiană: servicii, programe”.

Indicatori cantitativi: 36 de filiale, 326679 de utilizatori activi, 3339109 de vizite, 9150347 de documente împrumutate, 1063564 de documente în colecție.

2004 Deschiderea Bibliotecii „Ștefan cel Mare și Sfânt” (reorganizată din Biblioteca „Decebal”), în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Duiliu Zamfirescu”, Vrancea, România (14 octombrie).

Organizarea Conferinței anuale „Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, suport informațional pentru comunitatea chișinăuiană: servicii, programe”.

Implementarea sistemului de evaluare a contribuției BONUS.
Lansarea serviciului de asistență pentru utilizatori „Infobirou”.
Implementarea Programului „Chișinăul citește o carte” (din anul 2015, „Chișinăul citește”).

Implementarea Programului „Lecturile verii”.

Indicatori cantitativi: 36 de filiale, 323397 de utilizatori activi, 3623667 de vizite, 9465771 de documente împrumutate, 1074398 de documente în colecție.

2005 Implementarea Strategiei de automatizare 2005-2010.

Organizarea Conferinței anuale „Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” – suport informațional pentru comunitatea chișinău-iană: servicii, programe”.

Conferirea Medaliei comemorative „George Enescu” dnei dr. Lidia Kulikovski, director general, și Elenei Vulpe, șefa Bibliotecii „Onisifor Ghibu”, de către Fundația Culturală „Onisifor și Octavian Ghibu”.

Indicatori cantitativi: 36 de filiale, 283322 de utilizatori activi, 3920565 de vizite, 9934200 de împrumuturi, 1063106 de documente în colecție.

2006 Implementarea Proiectului Sistemul Informațional de Gestiune a Activității (SIGA).

Organizarea Campaniei „Canicula electronică” – crearea catalogului electronic.

Implementarea cardului unic de acces la bibliotecă: varianta 1 (realizată în două culori: verde și roșie), design – Vitalie Coroban, artist plastic.

Organizarea Programului „Copiii Chișinăului citesc o carte” (din anul 2015 – „Chișinăul citește”).

Apariția ziarului *BiblioCity* (din 2009, ziarul apare on-line).

Indicatori cantitativi: 36 de filiale, 148477 de utilizatori activi, 3270334 de vizite, 11163502 de documente împrumutate, 1060869 de documente în colecție.

2007 Organizarea Campaniei „Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” – 130 ani de lectură publică: Dezvoltare. Progres. Colaborare. Parteneriate” (1-19 octombrie).

Organizarea Conferinței aniversare „Biblioteca Municipală pentru viitor – Dezvoltare. Progres. Colaborare. Parteneriate” (18 octombrie).

Deschiderea Centrului de Informare Europeană, cu susținerea Programului „Inițiative Europene” al Fundației Soros-Moldova (11 mai), reorganizat în 2012.

Deschiderea Bibliotecii „Adam Mickiewicz”, în parteneriat cu Ambasada Poloniei în Republica Moldova și Wspolnota Polska (Asociația Comunitatea Poloneză) (11 noiembrie).

Deschiderea Bibliotecii „Liviu Rebreanu”, în parteneriat cu Biblioteca Județeană „George Coșbuc” din Bistrița-Năsăud, România (27 noiembrie).

Indicatori cantitativi: 32 de filiale, 142237 de utilizatori activi, 2512250 de vizite, 6467111 de documente împrumutate, 989754 de documente în colecție.

2008 Publicarea *Strategiei Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” 2008-2017*.

Publicarea *Planului de acțiuni de realizare a Strategiei*.

Lansarea serviciului „Infochioșc”.

Lansarea blogului „Chișinău, orașul meu”.

Organizarea Duplexului profesional „Biblioteca vine la tine cu prieteni” în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Lucian Blaga” din Alba Iulia.

Indicatori cantitativi: 32 de filiale, 109389 de utilizatori activi, 2076885 de vizite, 6316783 de documente împrumutate, 1030104 de documente în colecție.

2009 Înregistrarea logoului BM la Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală.

Implementarea Proiectului „Ziua Bibliografiei” (26 noiembrie).

Organizarea programului Decada „Orașul meu” (din 2018 – Zilele Chișinăului la BM).

Lansarea serviciului virtual „Propuneri pentru achiziții” (6 noiembrie).

Crearea conturilor pe Facebook, Flickr, YouTube, Twitter.

Tipărirea *Manualului de identitate*.

Transferarea Bibliotecii „Maramureș” pe str. Grenoble nr. 163/5.

Implementarea Proiectului „Biblioteca contează în viața ta”, susținut financiar de către Ambasada SUA în Republica Moldova.

Obținerea Certificatului de înregistrare a obiectelor ocrotite de drept de autor și drepturi conexe asupra Programului „BiblioReferințe”, oferit de către Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală.

Implementarea Brevetului de invenție pentru ideile inovaționale.

Organizarea Zilei Europene privind promovarea competențelor profesioniștilor din informare și documentare.

Organizarea Conferinței anuale „Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” – suport informațional pentru comunitatea chișinăuiană: resurse, programe inovative: Abordări practice” (2 decembrie).

Organizarea Duplexului profesional „Educația pe parcursul întregii vieți: Realități și Tendințe”, în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Octavian Goga”, Cluj, România (9 octombrie).

Organizarea Duplexului profesional „Parteneriate culturale și profesionale: Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” – Biblioteca Județeană Mureș, în parteneriat cu Biblioteca Județeană Mureș, Târgu-Mureș, România.

Organizarea Duplexului profesional „Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” – Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”: biblioteci inovative”, în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, Baia Mare, România.

Organizarea Duplexului profesional „Profilul bibliotecarului: studii și cercetări recente”, în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Duiliu Zamfirescu”, Focșani, România.

Diplomă de onoare pentru cei mai înalți indicatori de performanță la achiziția de publicații și indice mediu de lectură oferită de Ministerul Culturii și Turismului al Republicii Moldova. Indicatori cantitativi: 32 de filiale, 127094 de utilizatori activi, 1801152 de vizite, 6905440 de documente împrumutate, 1062816 de documente în colecție.

2010 Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a înregistrat brandul Bibliotecii Municipale cu Certificatul de înregistrare a mărcii nr. 20912. În temeiul Legii privind protecția mărcilor nr. 38-XVI/2008, marca a fost înregistrată în Registrul Național al Mărcilor și a obținut protecția pe teritoriul Republicii Moldova pe termen de 10 ani (30.12.2010).

Editarea unei ediții speciale a revistei *BiblioPolis* – Cultura informației.

Organizarea „Forumului celor mai fideli cititori – întâlnirea Bibliotecii Municipale cu cititorii ei” (1 decembrie).

Organizarea Conferinței anuale „Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” – calea spre cunoaștere a comunității chișinăuene: resurse, servicii, inovații. Abordări teoretico-practice” (19 octombrie).

Organizarea Duplexului profesional „Digitizarea – calea spre cunoaștere: proiecte și parteneriate”, în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Octavian Goga”, Cluj, România (13 octombrie).

Participarea la Campania „Dăruiește o poveste” (PublikaTV).

Bibliotecii de Arte i se atribuie numele „Tudor Arghezi” (decizia Consiliului Municipal Chișinău nr. 9/4 din 29 iulie 2010). Oferirea Distincției de Stat „Ordinul Republicii” dlui Vlad Pohilă, redactor-șef al revistei *BiblioPolis* (Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 532-V din 31 august 2010).

Oferirea Ordinului „Gloria Muncii” dnei dr. Lidia Kulikovski, director general al BM (Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 279-V din 23 aprilie 2010).

Certificat pentru îndeplinirea standardelor de calitate oferit de Goethe-Institut București Sălii Germane de Lectură.

Indicatori cantitativi: 31 de filiale, 128819 de utilizatori activi, 1799181 de vizite, 7120455 de documente împrumutate, 1089929 de documente în colecție.

2011 Inaugurarea Clubului „Biblioteca Mov” (15 februarie).

Design nou al cardului de acces la bibliotecă: varianta 2 (realizată în două culori: mov și roșie), design – Tatiana Roșca, bibliotecară.

Organizarea Conferinței anuale „Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” – suport informațional pentru comunitatea chișinăuiană: contribuții cultural-patrimoniale și științifice” (19 octombrie).

Indicatori cantitativi: 31 de filiale, 125893 de utilizatori activi, 1537741 de vizite, 6920956 de documente împrumutate, 1107468 de documente în colecție.

2012 Elaborarea *Codului serviciilor*.

Lansarea Colocviilor profesionale de vară pentru bibliotecari „Bibliotecile nu dispar. Se revitalizează, se reinventează...” (19-21 iunie). Invitații primei ediții au fost: dr. Ion Stoica, scriitor, prof. univ., dr. Liviu-Iulian Dediu, trainer autorizat Titina Dediu.

Organizarea Campaniei „Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” – 135 ani de tradiție și inovații” (15-21 octombrie).

Organizarea Conferinței aniversare „INOVARE PENTRU VIITOR: REgândire, REdesign, REvitalizare, REinventare, REcâștigare” (19 octombrie).

În perioada 2012-2019, Mariana Harjevschi, șefa Bibliotecii Publice de Drept, este președintele Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova.

Indicatori cantitativi: 31 de filiale, 141369 de utilizatori activi, 1588607 de vizite, 5313990 de documente împrumutate, 1127073 de documente în colecție.

2013, 13 iunie – prezent Mariana Harjevschi, director general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”.

2013 Deschiderea Departamentului Studii și Cercetări. Din 2018 – Secția studii și cercetări.

Editarea numărului special al Revistei *BiblioPolis*, nr. 5 (Vol. 46) – *Revista BiblioPolis. Bibliografie (2002-2012)*.

Organizarea Colocviilor profesionale de vară pentru bibliotecari „Transbordarea bibliotecilor/bibliotecarilor în social media”, ediția a II-a (29-31 iulie).

Organizarea Zilelor FedEx@Hasdeu (28-29 mai).

Organizarea Conferinței anuale „Angajament civic: E-transformare@bibliotecilor” (23 octombrie).

Trofeul „Open government” oferit de Fundația EIFL.

Organizarea Duplexului profesional „Servicii inovative pentru tineri” în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Octavian Goga”, Cluj, România (30 august).

Sediul Central a primit statutul de Bibliotecă Centrală. Bibliotecile „Vasile Alecsandri”, „Gheorghe Madan” și „Alexandru Cosmescu” au devenit depozite ale Bibliotecii Centrale.

Indicatori cantitativi: 28 de filiale, 139121 de utilizatori activi, 1717281 de vizite, 5261250 de documente împrumutate, 1132112 de documente în colecție.

2014 Deschiderea Sălii de carte în limba engleză, în parteneriat cu organizația Moldova AID (7 aprilie).

Inaugurarea Centrului Național de Excelență Profesională pentru Bibliotecari (28 martie).

Lansarea Proiectului „Trolleybook” (6 iulie), realizat în 2014 și 2015.

Revista de biblioteconomie și științe ale informării *BiblioPolis*, începând cu nr. 1 (Vol. 51), devine Revistă de biblioteconomie, științe ale informării și de cultură.

Implementarea serviciului de împrumut al cărților pe e-readere (26 noiembrie).

Implementarea Programului intergenerațional „Vreau să-mi citești”.

Implementarea aplicației „Să ne cunoaștem orașul” (25 iunie).

Organizarea Colocviilor profesionale de vară pentru bibliotecari „Provocările bibliotecilor: cărțile electronice”, ediția a III-a (24-26 iunie).

Organizarea Zilelor FedEx@Hasdeu, ediția a II-a (28-29 mai).

Organizarea duplexului profesional „Valențele formării profesionale pentru bibliotecari”, în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Octavian Goga”, Cluj, România (16 octombrie).

Organizarea Conferinței anuale „Acceptăm provocările – celebrăm succesele” (15 octombrie).

Trofeul EIFL pentru Inovațiile aduse de Bibliotecile Publice și Contribuția la Educație, acordat Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” pentru crearea și oferirea unui „spațiu dinamic de învățare, în care copiii au fost stimulați să citească, să participe la activități educaționale și să practice noi abilități în timpul vacanței de vară” în cadrul Proiectului „Trolleybook” (19 decembrie).

Testimoniu de laureat în cadrul Festivalului Național al Cărții și Lecturii, ediția a IV-a, 2014: Locul I „Cel mai original proiect de promovare a cărții și lecturii” – Proiectul „Trolleybook”.

Indicatori cantitativi: 28 de filiale, 160938 de utilizatori activi, 1787185 de vizite, 4881782 de documente împrumutate, 1180173 de documente în colecție.

2015 Lansarea Săptămânii Creativității și Inovației (14-22 aprilie).

Lansarea concursului de lectură „Bătălia cărților” (12 martie; desfășurare: martie-octombrie 2015) adresat copiilor (11-14 ani) și adolescenților (15-18 ani).

Lansarea Inițiativei comunitare „Citim Eminescu!” (15 ianuarie).

Implementarea Programului „Săptămâna Ușilor Deschise” (21-27 septembrie). Ulterior, în 2020, s-a transformat în Campania „Fii deștept! Ia un card inteligent la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”.

Organizarea Colocviilor profesionale de vară pentru bibliotecari „Designul interior de bibliotecă”, ediția a IV-a (25-26 iunie).

Organizarea Zilelor FedEx@Hasdeu, ediția a III-a.

Organizarea Cafenelei biblioteconomice „Chindii profesionale”.

Organizarea Conferinței anuale „Descoperă. Conectează. Arhivează” (21 octombrie).

Design nou al cardului de acces la bibliotecă: varianta 3 (design – Tatiana Iovu (Borodății), bibliotecară).

Diplomă Inovation Award – Public libraries contributing to education – „B.P. Hasdeu” Municipal Library for creating a dynamic summer learning centre in a city amusement park, oferită de Fundația EIFL Public Library Innovation Programme, 13th September, 2015, Rima Kupryte, Director EIFL.

Indicatori cantitativi: 28 de filiale, 167374 de utilizatori activi, 1706189 de vizite, 4738685 de documente împrumutate, 1214682 de documente în colecție.

2016 Lansarea Campaniei „Biblioteca Hasdeu Zâmbește” (11-17 iulie).

Lansarea Campaniei de comunicare a științei „Hora științei” (10 noiembrie).

Autorizarea Centrului Național de Excelență profesională pentru Bibliotecari (Ordinul nr. 124 din 19 februarie 2016).

Organizarea Colocviilor profesionale de vară pentru bibliotecari „Joacă inteligent – Gaming la bibliotecă”, ediția a V-a (7-8 iunie).

Organizarea Tarabei serviciilor moderne (19 octombrie).

Lansarea serviciului „BiblioTur: descoperim Chișinăul altfel”, finanțat și susținut de Ambasada Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova (19 octombrie).

Lansarea Programului estival „Rucsacul de vacanță” (13 iunie – 14 august) (au fost organizate 2 ediții: 2016, 2017).

Lansarea modulului „Circulație” a Sistemului Informațional de Gestiune a Activității.

Organizarea Duplexului profesional „Mentoratul – modalitate eficientă de pregătire și de integrare profesională a noilor bibliotecari”, în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Octavian Goga”, Cluj, România (29 august).

Organizarea Săptămânii Creativității și Inovației (15-21 aprilie).

Concursul „Cel mai original proiect de promovare a cărții și lecturii” (Ministerul Culturii al Republicii Moldova, Biblioteca Națională a Republicii Moldova), desfășurat în cadrul Festivalului Național al Cărții și Lecturii, ediția a VI-a: Locul I pentru Programul estival „Rucsacul de vacanță”; premiu bănesc oferit de Ministerul Culturii al Republicii Moldova.

Indicatori cantitativi: 27 de filiale, 167214 de utilizatori activi, 1618673 de vizite, 3687634 de documente împrumutate, 1205408 de documente în colecție.

2017 Organizarea „Maratonului utilizatorilor: Aprinde ZEN-ul din tine!” (17 octombrie).

Organizarea evenimentului „Bibliotalks: Experiența serviciilor în formatul Ignite” (18 octombrie).

Organizarea Iarmarocului Comunității cu susținerea bibliotecilor moderne (19 septembrie).

Organizarea Colocviilor profesionale de vară pentru bibliotecari „Chișinăul... ne surprinde”, ediția a VI-a (20 iunie).

Organizarea Campaniei „Biblioteca Hasdeu Zâmbește” (3-7 aprilie).

Lansarea Proiectului de coding „#SuperCoders vine în Biblioteca Ta!”, în parteneriat cu Programul Novateca și Compania Orange (22 octombrie).

Organizarea Campaniei de comunicare a științei „Hora Științei Hasdeu” (10-16 noiembrie).

Organizarea Săptămânii Creativității și Inovației (25-30 aprilie).

Indicatori cantitativi: 27 de filiale, 150645 de utilizatori activi, 1246060 de vizite, 1578223 de documente împrumutate, 1203417 de documente în colecție.

2018 Lansarea ofertei de servicii bazate pe tehnologii CONNECT PLUS (26 iunie).

Implementarea Programului social pentru seniori „Împreună cu bunicii: Învățăm, experimentăm, socializăm”, inițiat de către Primăria municipiului Chișinău (noiembrie-decembrie).

Implementarea Programului de lectură cu voce tare „Să reauzim povestea” (februarie).

Organizarea NeConferinței „Biblioteca relațională: abordare inovativă a viitorului” (19 octombrie).

Organizarea evenimentului „Vocea Utilizatorului. Spune-ne povestea ta la bibliotecă!” (17 octombrie).

Organizarea Maratonului utilizatorilor (18 octombrie).

Organizarea Zilelor Chișinăului (17 iulie 1436 – prima atestare documentară a Chișinăului) (17 iulie).

Implementarea serviciului „Robotica la bibliotecă” (26 iunie).

Lansarea Campaniei „Caravana roboșeurilor”, în parteneriat cu Direcția Generală Educație, Tineret și Sport a Consiliului municipal Chișinău (DGETS) (12 noiembrie).

Lansarea Campaniei „Ilib1ref” (20 ianuarie).

Organizarea Săptămânii Creativității și Inovației (21-27 aprilie).

Organizarea Zilelor Educației Nonformale Hasdeu (8-11 octombrie).

Participarea la evenimentul „Biblioteca altfel – e biblioteca mea”, organizat în Grădina Publică Ștefan cel Mare și Sfânt (23 septembrie).

Organizarea Campaniei „Biblioteca Hasdeu Zâmbește” (1-6 aprilie).

Integrarea publicațiilor BM în Colecții (*Professional, BiblioEseu, Bibliographica, Colecția de buzunar, Chișinăuiana, Dialoguri, Exegeze literare, Inedite*).

Organizarea Duplexului profesional „Rețele inovative din mediul „B.P. Hasdeu”: MOOC-HORĂ-STEAM”, în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Octavian Goga”, Cluj, România (29 noiembrie).

Organizarea Duplexului profesional „Biblioteci creative – proiecte și servicii inovative”, în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, Baia Mare, România.

Organizarea Campaniei de comunicare a științei „Hora Științei Hasdeu” (10-14 noiembrie).

Oferirea distincției Ordinul „Meritul cultural” în grad de Cavaler, Categoria A, „Literatură” dnei Maria Pilchin de către Președintele României, Klaus-Werner Iohannis (Decret nr. 1.175 din 4 decembrie 2018).

Indicatori cantitativi: 27 de filiale, 144769 de utilizatori activi, 1135785 de vizite, 1469335 de documente împrumutate, 1215170 de documente în colecție.

2019 Organizarea evenimentului Talcioak științific „Rezultatele activității științifice 2018: suport teoretic și experimental procesului de implementare a inovației la BM” (29 ianuarie).

Organizarea Săptămânii Creativității și Inovației (15-21 aprilie).

Organizarea Colocviilor profesionale de vară pentru bibliotecari „În căutarea viitorului”, ediția a VII-a (8 iunie).

Implementarea Programului „Provocarea verii” cu genericul „Citește! Descoperă! Creează!” (iulie-august).

Utilizarea platformei online „Raftul virtual”.

Organizarea Zilelor Bibliotecii (17-22 octombrie).

Organizarea Conferinței anuale „Inspiră. Implică. Împuternicește. Conectează” (19 octombrie).

Organizarea Conferinței de postere „Experiența serviciilor inovatoare” (19 octombrie).

Organizarea Hackathonului HACK4BM (19-20 octombrie).

Implementarea Proiectului „În drum spre casă”, organizat în parteneriat cu Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii.

Deschiderea Secției achiziții publice.

Organizarea Campaniei de comunicare a științei „Hora Științei Hasdeu” (10-15 noiembrie).

Concursul „Cel mai original proiect de promovare a cărții și lecturii, inclusiv cu ajutorul tehnologiilor” (Ministerul Culturii al Republicii Moldova, Biblioteca Națională a Republicii Moldova): Locul I pentru Programul „Provocarea verii”.

Oferirea Medaliei „Meritul civic” dnei Ludmila Barbă, șefa Bibliotecii „Lesea Ukrainka” (Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1097-VIII din 12 februarie 2019).

Oferirea Ordinului de Merit al Republicii Polone, Crucea Cavalerului dnei Oxana Andreev, șefa Bibliotecii „Adam Mickiewicz”.

Oferirea Ordinului „Gloria Muncii” dnei Anna Bațmanova, șefa Bibliotecii „Ițic Mangher” (Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1329-VIII din 21 noiembrie 2019).

Indicatori cantitativi: 28 de filiale, 152762 de utilizatori activi, 1098558 de vizite, 1423234 de documente împrumutate, 1242851 de documente în colecție.

2020 Deschiderea Filialei „Valentin Ignatenco” în incinta Spitalului Clinic Municipal de Copii „V. Ignatenco” – prima bibliotecă publică amplasată în spațiile unui spital, scopul căreia este oferirea accesului la informare și lectură pentru pacienți-copii (31 ianuarie).

Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a reînregistrat brandul Bibliotecii Municipale cu Certificatul de înregistrare a mărcii nr. 20912.

Organizarea concursului „Premiile „B.P. Hasdeu” pentru debut în literatură” (26 februarie).

Lansarea Inițiativei „Lecturi cu voce tare” (17 aprilie – 4 iulie).

Lansarea Inițiativei „Voi stați acasă, noi povestim” (19 martie – 19 iunie).

Organizarea Săptămânii Creativității și Inovației, ediția a VI-a (15-23 aprilie).

Organizarea Programului „Provocarea verii” cu genericul „Lectură. Joc. Experiment” (iunie-iulie).

Organizarea Colocviilor profesionale de vară pentru bibliotecari „Construim comunități puternice prin lectură”, ediția a VIII-a (10 iulie).

Organizarea Conferinței anuale „Inovare și transformare: experiențe și tendințe” (19-20 octombrie).

Organizarea Campaniei de comunicare a științei „Hora Științei Hasdeu” (9-13 noiembrie).

Organizarea Duplexului profesional „Bibliotecile unesc cititorii: Un altfel de pod! – Unim bibliotecari, unim bibliotecari!”, în parteneriat cu Biblioteca Metropolitană București (2 decembrie).

Lansarea platformei „Evenimente. Programe. Servicii”, amplasată pe <http://evenimente.hasdeu.md/> (30 septembrie 2020).

Organizarea Campaniei de atragere și de fidelizare a utilizatorilor „Fii deștept! Ia un card inteligent la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” (7-30 septembrie).

Design nou al cardului de acces la bibliotecă: varianta 4 (ediție specială dedicată lecturii, în contextul declarării Anului bibliologic 2020 – Anul Lecturii), design – Marina Țapeș, bibliotecară.

Oferirea Bibliotecii Municipale Medaliei Aniversare „Centenarul Marii Uniri” – 1918-2018 – de către Președintele României, Klaus-Werner Iohannis (Decret nr. 208 din 25.03.2020. Brevet MCMU nr. 28. Nr. crt. 79).

Диплом Муниципальной библиотеке им. Б.П. Хашдеу, г. Кишинев, от Международной Ассамблеи Столиц и Крупных Городов, за реализацию программы «Вызовы лета 2019» (создание в городе сети современных информационно-культурных и досуговых центров). XIII Международный смотр-конкурс городских практик

городов СНГ и ЕАЭС в конкурсе «Город, где хочется жить» – 2020.

Indicatori cantitativi: 27 de filiale, 102375 de utilizatori activi, 520106 de vizite, 645320 de documente împrumutate, 1266124 de documente în colecție.

2021 Evaluarea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” în conformitate cu Regulamentul privind evaluarea bibliotecilor publice aprobat de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării la 7 octombrie 2020. Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” i s-a atribuit calificativul „excelent” – categoria superioară (Ordinul Ministerului Culturii al Republicii Moldova nr. 43 din 24.11.2021).

Editarea unei ediții speciale a revistei *BiblioPolis*, nr. 1 (Vol. 80) – „Înainte-mergătoarea – Lidia Kulikovski la 70 de ani”.

Organizarea Duplexului profesional „Reinventarea bibliotecii”, în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Octavian Goga”, Cluj, România (1 septembrie).

Organizarea Programului „Provocarea verii” cu genericul „Citește și descoperă Chișinăul!” (7 iunie – 31 iulie) (ediție dedicată aniversării a 585 de ani de la prima atestare documentară a Chișinăului).

Oferirea Distincției de Stat „Ordinul Republicii” dnei dr. Lidia Kulikovski, director adjunct (Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 75-IX din 23 aprilie 2021).

Organizarea Campaniei „Revino la biblioteca ta!” (17-23 mai). Implementarea Proiectului „Chișinău la reportofon”.

Lansarea Repozitoriului HAPes (15 aprilie).

Organizarea Săptămânii Creativității și Inovației cu sloganul „Pentru, cu și despre utilizator” (15-21 aprilie).

Organizarea Campaniei de atragere și fidelizare a utilizatorilor „Fii deștept! Ia un card inteligent la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” (7-30 septembrie).

Organizarea Colocviilor profesionale de vară pentru bibliotecari „Contribuția bibliotecii publice la valorificarea memoriei locale”, ediția a IX-a (21 iulie).

Organizarea Conferinței anuale „Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” – de la text la biți” (19 octombrie).

Organizarea maratonului „Biblioteca digitală” (20 octombrie).

Organizarea Campaniei de comunicare a științei „Hora Științei Hasdeu” (10-12 noiembrie).

Organizarea Zilelor Educației Nonformale (6-10 decembrie).
Indicatori cantitativi: 27 de filiale, 114525 de utilizatori activi, 690705 de vizite, 939773 de documente împrumutate, 1189220 de documente în colecție.

2022 Lansarea Blogului „BiblioHost” (13 ianuarie).

Design nou al cardului de acces la bibliotecă: varianta 5 (ediție specială dedicată aniversării a 145 de ani de la fondarea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”), grafică semnată de pictorul Iurie Palkov, design – Olga Chirița și Marina Țapeș.

Organizarea Săptămânii Creativității și Inovației „Sunt creativ!” (14-20 aprilie).

Lansarea Proiectului cultural „Scriitorii pentru Capitală, Capitala pentru scriitori”, în parteneriat cu Uniunea Scriitorilor din Moldova (4 mai).

Organizarea Programului estival „Provocarea verii” cu genericul „Redescoperim biblioteca!” (6 iunie – 29 iulie) (ediție dedicată aniversării a 145 de ani de la fondarea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”).

Organizarea Colocviilor profesionale de vară „Biblioteca pentru seniori”, ediția a X-a (6 iunie).

Lansarea aplicației MPay pentru serviciile bibliotecii (18 iulie).
Oferirea Diplomei de merit Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” de către Primăria municipiului Chișinău de Ziua Națională a Culturii.

Conferirea Medaliei „Mihai Eminescu” dnei Zinaida Pahomi, șef sector, Secția managementul resurselor informaționale (Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 322-IX din 14 ianuarie 2022).

*Tabel cronologic elaborat de Tatiana COȘERI,
director adjunct, BM „B.P. Hasdeu”*

Valentina BRÂNCOVEANU. Biblioteca Hasdeu. 2002. Ulei pe pânză (36x52).

IDENTITATEA FIZICĂ A BIBLIOTECII MUNICIPALE „B.P. HASDEU” ÎN TIMP

*Tatiana COȘERI,
director adjunct, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”*

Rezumat: În anul 2022, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” sărbătorește aniversarea de 145 de ani. Acești ani au marcat o perioadă de dezvoltare profesională fructuoasă cu prestații inedite, dar și probleme cu spațiul propriu. Articolul reflectă identitatea fizică a bibliotecii pe parcursul celor 145 de ani.

Cuvinte-cheie: Carol Schmidt, Duma Orășenească, Primărie, clădire.

La cei 145 de ani de la fondare, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a devenit o instituție publică cu o deosebită valoare pentru societate, o instituție cu rezonanță comunitară, ce a lansat idei și a implementat proiecte creatoare de valori. Prin pasiune și inspirație, și-a bătătorit un drum al său, iar prin inovații și oferta de servicii și-a configurat un nume prestigios. Cu eleganță și sobrietate, a lansat inițiative, ce conectează comunitatea și dezvoltă domeniul cultural.

O incursiune cronologică în istoria spațiilor Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” este propice într-un an aniversar. Biblioteca a avut un nenoroc de a nu avea o casă proprie. De la deschidere, tot a „călătorit”: timp 56 de ani (în diferite perioade) – în incinta Primăriei, 8 ani – într-un edificiu privat, circa 5 ani – în Secția Orășenească de Învățământ Chișinău și timp 72 de ani – în clădirea actuală. Circumstanțele și atuurile anilor au dictat pașii zbuciumați. În perioada studiată atestăm și cazuri când autoritățile se implică pentru a soluționa problema localului.

În 1877, în cel mai frumos spațiu al Sediului Upravei (Primăriei), Carol Schmidt, în calitate de primar al Chișinăului, deschide Biblioteca orașului Chișinău¹. Această decizie reflectă gândirea complexă a primarului privind dezvoltarea Chișinăului cultural și alinierea acestuia la orașele civilizate. Timp de 18 ani, biblioteca a evoluat sub auspiciile primarului de Chișinău.

În septembrie 1895, Biblioteca orașului Chișinău trece într-un edificiu privat în partea de sus a orașului. Timp de opt ani, casa lui Tarapanov de pe stradela Havuzului (actualmente str.

¹ Numele Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” și a fondatorilor ei au fost consemnate conform actelor autentice din perioada menționată.

Veronica Micle) a servit drept spațiu pentru bibliotecă. În perioada trecerii în alt edificiu, pe parcursul a două luni, biblioteca nu a funcționat.

Spațiul neîncăpător nu corespundea cerințelor unei biblioteci: lipsa ventilației, iluminare insuficientă, încălzire redusă. Conform informațiilor rezultate din rapoartele perioadei, statul a încercat să asigure buna desfășurare a activității, acordând, în acest scop, o serie de subvenții. Astfel, bugetul cheltuit pentru întreținere ilustrează acest fapt:

	1897	1898	1899
Chirie	1 000,00 ruble	1033,32 ruble	1150,00 ruble
Încălzire	120,00 ruble pentru lemne 9,80 ruble pentru tăierea lemnului 36,14 ruble pentru petrol lampant (kerosen)	154,00 ruble	130,30 ruble
Iluminare	4,60 ruble pentru lumânări	44,18 ruble	40,00 ruble
Reparație	40,00 ruble	71,51 ruble	65,70 ruble
Mobilier		21,76 ruble	134,89 ruble

Dificultățile nu au umbrit activitatea bibliotecii, deopotrivă devenind „unica sursă majoră de satisfacere a necesităților publicului cititor” [3, p. 18]. Din punct de vedere profesional, a fost o perioadă fructuoasă. Inovațiile biblioteconomice exponențiale își au fundamentul aici, la Biblioteca Publică Orășenească din Chișinău:

- tipărirea primului raport de activitate al Bibliotecii Publice Orășenești a Chișinăului pe anul 1897 (35 de pagini) (Chișinău, 1898); în anul 1897, biblioteca a marcat 20 de ani de activitate;
- aprobarea de către Duma Orășenească (Primărie) a noilor reguli pentru abonament (10 noiembrie 1897);
- implementarea noilor reguli de înregistrare a cititorilor, împrumutului și a vizitelor (ianuarie 1898): cititori după gen (feminin, masculin), după statut social, după ocupație; împrumutul cărților după domenii; împrumutul publicațiilor periodice (cantitativ per lună per titlu); cereri satisfăcute, cereri neonorate;
- elaborarea și tipărirea cataloagelor: cărți pentru copii, catalogul sistematic al cărților, catalogul articolelor din revistele bibliotecii (1898);

- deschiderea festivă a Secției pentru copii „A. S. Pușkin” (26 mai 1899);
- citirea cu voce tare pentru copii (1899);
- organizarea, pentru prima dată, a „Orei poveștilor”: *Povestea pescarului și a peștelui* de A. S. Pușkin (1899);
- aprobarea de către Duma Orășenească (Primărie) a noilor reguli de împrumut (21 februarie 1901);
- implementarea tipizatorilor de bibliotecă: cartelă de abonament, fișa cărții la abonament, buletin de cerere, fișa de înregistrare a cititorului la abonament (1901).

Munca asiduă a celor patru bibliotecari, implicarea lor cu abnegație în onorarea cererilor a adus bibliotecii succese: extinderea colecției din contul donațiilor, creșterea numărului de cititoare, sporirea indicatorilor statistici privind vizite și împrumut. Biblioteca a devenit „locul central în partea de sus a orașului” [4, p. 11]. Prin importanța și activitatea ei, ocupa „nu ultimul loc printre bibliotecile provinciale” [4, p. 20].

În ultimul an de mandat al primarului Carol Schmidt, Bibliotecii Publice Orășenești i se oferă spațiile renovate ale Dumei Orășenești (Pasaj). În perioada 1 septembrie 1902 – 27 ianuarie 1903, biblioteca a fost închisă pentru cititori. Acest fapt nu a permis sărbătorirea aniversării de 25 de ani ai bibliotecii. Pe parcursul a trei luni, cei patru angajați ai bibliotecii au efectuat o muncă enormă: elaborarea și verificarea fișelor de catalog, verificarea colecțiilor, elaborarea noului inventar.

Astfel, la 27 ianuarie 1903, Biblioteca orașului Chișinău a fost redeschisă în noul edificiu al Dumei Orășenești (Pasaj) (actuala clădire a Primăriei Municipiului Chișinău) pe str. Alexandrovskaia nr. 83 (actualmente bd. Ștefan cel Mare și Sfânt). Bibliotecii i-a fost repartizată a treia parte din etajul 2. Intrarea era prin curte, străbătând Pasajul. Spațiul era unul de lux cu 11 odăi mari: antreu încăpător, sala de lectură cu o capacitate de 130 de oameni, spațiu pentru personal. Noua încăpere avea iluminare, încălzire cu aburi, ventilare corespunzătoare, mobilier din Viena. Rafturile cu două polițe mobile ușurau munca bibliotecarilor [5, pp. 5-6]. Lectura a devenit mai atractivă grație confortului, comodității și spațiilor frumoase. În comparație cu anul 1902, indicatorii cantitativi au crescut în 1903:

	1902	1903
Cititori	3846	4620
Cărți și ediții periodice împrumutate	58168	89624
Vizite	58898	66738

Dacă începutul activității bibliotecii era modest (cu o colecție de 8 mii de exemplare, cu o singură sală de lectură) și puțini chișinăuieni cunoșteau de existența ei, atunci, către 1903, colecția s-a extins până la 45 de mii de exemplare. Biblioteca a obținut un statut în comunitate. Existența ei a devenit nu numai vizibilă, ci și necesară pentru oraș.

Deși biblioteca era într-un edificiu renovat, munca bibliotecarilor cunoștea, totuși, impedimente. Pentru depozitul de carte s-a oferit două odăi mari. Amplasarea lor era incomodă, ceea ce făcea deservirea cititorilor mai lentă. De aceea, la început, bibliotecarii au renunțat la aceste spații. Ulterior, au apărut probleme cu depozitarea cărților, în special a noilor achiziții. Se simțea o necesitate stringentă de spații. La etajul doi, asigurarea cu apă era insuficientă (puține robinete). Era o situație riscantă în vederea prevenirii incendiilor, incomodate pentru îngrijitorii de încăperi. Depozitul de ziare și reviste se afla în două încăperi la subsol, care nu se încălzeau. Din cauza umidității, pe ele a apărut igrasie.

În 1906, Biblioteca oferea cititorilor 3 săli de lectură (2 pentru ziare, 1 pentru cărți), 3 depozite, abonamentul și sala de lectură pentru copii. Pentru organizarea depozitelor, cu investiții de 333 de ruble, s-au realizat modificări în sala pentru ziare. Biblioteca își adapta spațiile conform necesităților.

În primii ani de activitate în spațiul renovat, biblioteca nu a sesizat probleme de depozitare a colecției. Pe parcurs, se făceau mici modificări în sălile bibliotecii. Colecția creștea (1903 – 45153 de unități materiale, 1910 – 57820 de unități materiale), cărțile noi erau ordonate pe dușumea, pe pervazuri, sub mese. Acest fapt nu oferea accesibilitate cititorilor la lectură, iar munca bibliotecarilor devenea dificilă. Era un mic haos. Administrația bibliotecii, prin demersuri, se adresează insistent Primăriei pentru a extinde spațiul bibliotecii. La cererea membrului Upravei (Primăriei) C. Romanov, în 1911, bibliotecii i se oferă un spațiu suplimentar lângă depozit. Aici au încăput doar trei rafturi, care, la acel moment, deja erau ocupate pe jumătate. În același an, se fac investiții de 351 de ruble în iluminare.

La cei 35 de ani de la fondare (1912), biblioteca revine cu demers către Primărie pentru a întoarce cele două odăi mari. La începutul activității sale în clădirea renovată, biblioteca a renunțat la ele din cauza incomodității. Până la rezolvarea problemei date, au fost asamblate rafturi suplimentare în sumă de 303 ruble și 90 copeici. În anul aniversar, biblioteca avea o activitate profesională dinamică și era un model pentru alte biblioteci. Cele mai reprezentative realizări au fost:

- elaborarea catalogului sistematico-alfabetic al cărților și articolelor din reviste în secția „Bessarabovedenie” („Basarabiana”);
- participarea la expoziția școlară jubiliară cu circa 1000 de resurse din secția „Bessarabovedenie” („Basarabiana”);
- utilizarea indicatorilor statistici: numărul cititorilor reînregistrați în secțiile bibliotecii (sala de lectură, abonament, bibliotecă pentru copii) cu indicarea statutului; numărul total de cititori; numărul împrumutului de publicații; numărul împrumutului de cărți în secții; numărul de împrumut a publicațiilor după statutul cititorului;
- tipărirea raportului de activitate al Bibliotecii Publice Orășenești a Chișinăului pentru anul 1911 (36 de pagini, 2 anexe).

Biblioteca Publică a orașului Chișinău, în 1923, avea o colecție de 54740 de cărți și 26184 de ediții periodice. Loturile valoroase de carte în limba română, provenite din donații („Fundatia Carol”, prof. Gheorghe I. Obreja-Iași), au umplut „un gol simțitor al Bibliotecii, menite să se extindă de aici înainte cât mai mult” [2, p. 8]. Pentru depozitul de carte românească, în anul 1924, a fost planificată suma de 25000 de lei. Organizarea secției de carte românească se realizează abia în anii 1927-1928.

Necesitatea spațiului a devenit stringentă. Soluționarea imediată a problemei mai este argumentată și de imposibilitatea de a organiza donația savantului Nicolae Moghileanski. Cele 7627 de lucrări despre Basarabia nu au fost înregistrate, iar cititorii nu aveau acces la ele. Aceeași soartă avea și colecția fostei brigăzi de artilerie rusă, care, în 1918, a devenit parte a Bibliotecii Publice a orașului Chișinău. Directorul bibliotecii Natalia Savcencu a solicitat Primăriei să intervină în soluționarea problemei cu spațiile, propunând odăile Secției lemnului, „pentru a se putea instala cum se cuvine și a nu fi nevoită să-și așeze cărțile chiar pe podele” [2, p.

8]. Aceste odăi erau cândva repartizate bibliotecii. De aceea, solicitarea era „îndreptățită să-și pretindă acea încăpere, fără de care funcționarea ei devine atât de greoaie, ba îmi pare chiar stânjenită” [2, p. 8].

În anul 1924, Biblioteca Publică a orașului Chișinău se subordona Secției Școlare-Culturală a Primăriei. Activitatea ei a fost apreciată „prin bogăția sa cantitativă și de toate genurile, (...) satisface pe deplin cerințele publicului cititor de toate gradele și vârstele” [1, p. 19]. Salariile celor 12 persoane au fost aliniate cu cele ale funcționarilor de la Primărie. Pentru întreținerea bibliotecii se aloca un buget de la 75000 lei până la 150000 lei. Dărilor de seamă specifică mici dotări în reparații.

Problema localului bibliotecii a fost discutată și în anul 1933. La ședința delegației permanente a Consiliului municipal s-a decis mutarea Bibliotecii Municipale Chișinău într-o aripă alăturată Teatrului Național. Decizia nu s-a realizat. La o altă ședință a Consiliului Municipal Chișinău, din 13 octombrie 1936, a fost aleasă comisia specială pentru examinarea comasării Bibliotecii Municipale (comunale) cu Biblioteca Centrală din Chișinău. Cu unanimitate de voturi, Consiliul a dispus amânarea subiectului și transferarea lui pentru examinare Comisiei Culturale. Evenimentul, până la urmă, nu s-a produs.

În perioada 1936-1938, localul Bibliotecii Municipale a fost reorganizat, iar sala a fost dotată cu mese mici pentru o persoană, „ca lectura să se poată face în condiții de confort” [6, p. 160].

Progresele profesionale au avut și ele un impact, asigurând o vizibilitate relevantă printre cititori și funcționarii de la primărie. O reușită a bibliotecii a fost și *Regulamentul Bibliotecii Primăriei Municipiului Chișinău*, aprobat prin ordinul Ministerului de Interne nr. 13590 din 8 aprilie 1938 și semnat de primarul Municipiului Chișinău C. Dardan și de Secretarul General A. Sibirschi (publicat în *Monitorul Municipal* al Primăriei Municipiului Chișinău din 15 aprilie 1938, la paginile 4-5). Documentul explica regulile de acces la colecții pentru prima categorie (adulți) și a doua categorie (copii). Administrația publică locală era preocupată de prosperitatea și dezvoltarea bibliotecii prin investiții. Drept dovadă sunt valoarea bunurilor de 11 459 510 lei (Decizia Primarului nr. 152 din 4 martie 1938), colecția de 110 000 unități materiale în sumă de 11 100 000 lei.

Заявление председателя Совета района
г. Квасовы Л.И. № 3135
3/10/44.

Социальная библиотека
г. Квасовы, учрежденная в 1944 году, в настоящее время находится в помещении бывшего городского библиотеки в 1944 году, в котором отсутствуют условия для хранения книг. Это здание является помещением (Киевская 73). Это здание было УК партией для собственнической. В настоящее время городская библиотека помещается не иначе как в помещении образовательного учреждения, т.е. в помещении городского образовательного учреждения, т.е. в помещении городской библиотеки. Кроме того, в адрес городской библиотеки поступают материалы из различных городов Советского Союза.

Совет района просит здание, где можно разместить городскую библиотеку.

Директор городской библиотеки
Збарская

Исполнительный комитет районной организации
Л.И. Збарская

Исполнительный комитет районной организации
Л.И. Збарская

Исполнительный комитет районной организации
Л.И. Збарская

Заявление председателя Совета района
г. Квасовы Л.И. № 3136
3/10/44.

Социальная библиотека
г. Квасовы, учрежденная в 1944 году, в настоящее время находится в помещении бывшего городского библиотеки в 1944 году, в котором отсутствуют условия для хранения книг. Это здание было УК партией для собственнической. В настоящее время городская библиотека помещается не иначе как в помещении образовательного учреждения, т.е. в помещении городской образовательного учреждения, т.е. в помещении городской библиотеки. Кроме того, в адрес городской библиотеки поступают материалы из различных городов Советского Союза.

Совет района просит здание, где можно разместить городскую библиотеку.

Директор городской библиотеки
Збарская

Исполнительный комитет районной организации
Л.И. Збарская

Исполнительный комитет районной организации
Л.И. Збарская

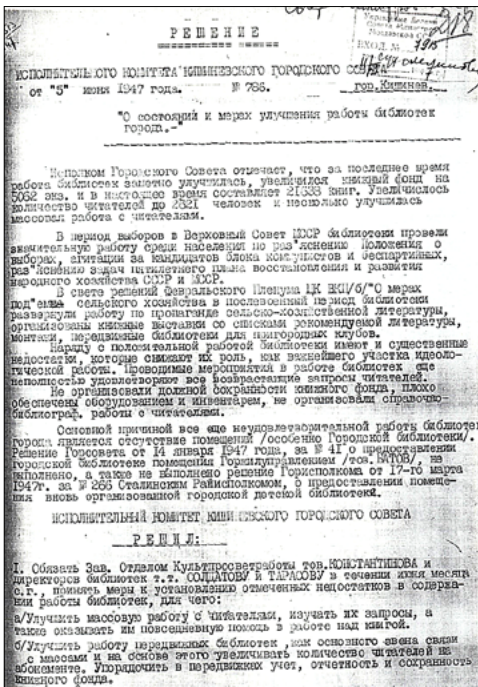
Исполнительный комитет районной организации
Л.И. Збарская

1944. Demersul directorului Bibliotecii Orășenești L.I. Zbarskaia pentru a oferi bibliotecii spațiul din strada Kiev nr. 73.

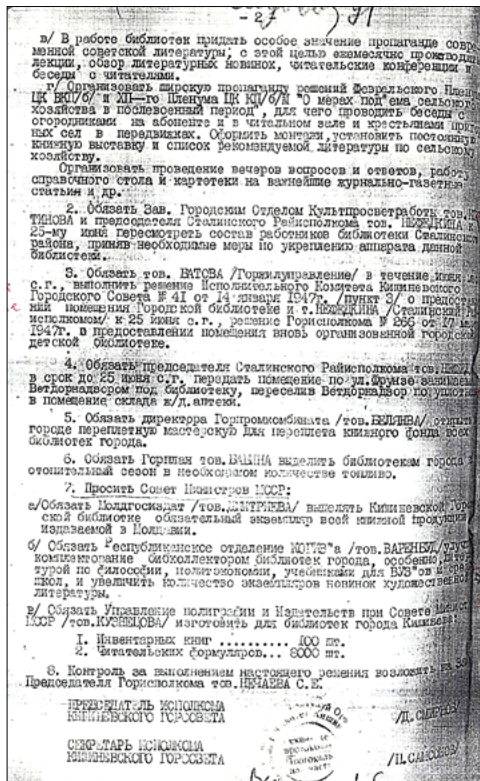
Timp de 38 de ani, biblioteca orașului s-a aflat în cele 1894 metri pătrați ai Primăriei Municipiului Chișinău. În 1941, Chișinăul a fost bombardat, inclusiv Primăria. Colecția Bibliotecii Municipale a ars în totalitate. Prin Hotărârea nr. 528 din 17 august 1941 a Sovietului Comisarilor din RSS Moldovenească, în legătură cu pericolul de capturare a Chișinăului de către trupele fasciste germane, angajații bibliotecii au fost evacuați din Chișinău. Pe timp de război, biblioteca nu a activat. Actul nr. 55 din 4 octombrie 1944 al Comitetului executiv al raionului Lenin stipulează consecințele războiului: Bibliotecii Orășenești Chișinău i-a fost adus un prejudiciu material de 4 310 800 de ruble.

Revenirea la activitate în 1944, se atestă cu aceeași epopee a lipsei de spațiu. Biblioteca nu-l avea. Soluția de redeschidere a bibliotecii era localul Secției Orășenești de Învățământ Chișinău. Astfel, din 17 noiembrie 1944, biblioteca activa pe str. Podoliei, nr. 97 (actualmente str. București), într-o cameră de 30 de metri pătrați (clădirea nu s-a păstrat), cu un fond inițial de 1900 de volume. În calitate de director al bibliotecii este desemnată Maria Lîsina.

Secția Orășenească de Învățământ Chișinău, la solicitarea doamnei L.I. Zbarskaia, directorul Bibliotecii Orășenești nr. 1, a

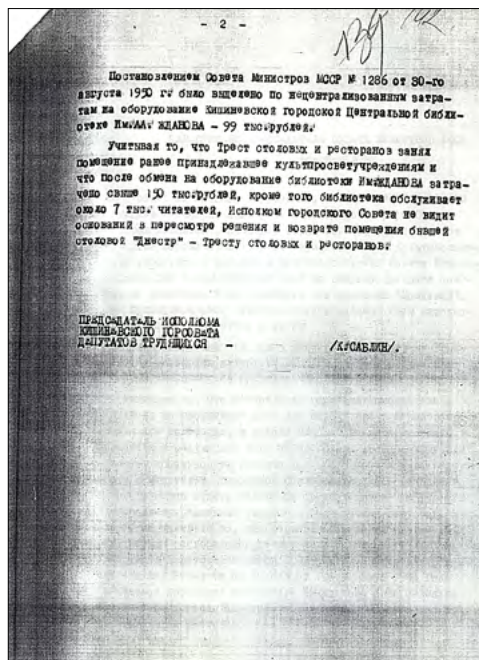
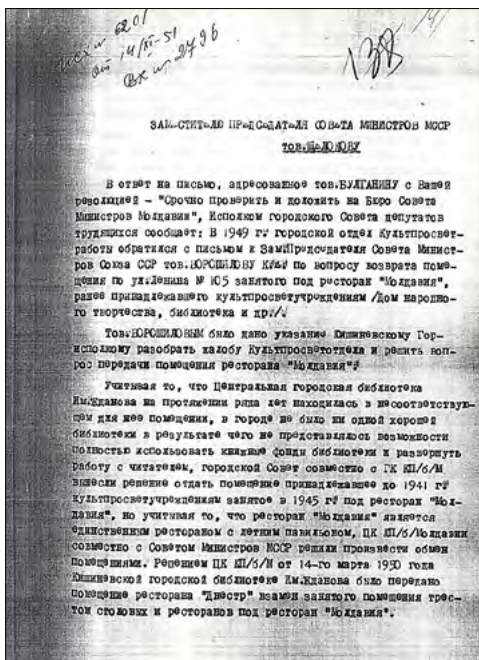
5 iunie 1947. Decizia Comitetului executiv al Consiliului orașenesc Chișinău cu privire la îmbunătățirea activității bibliotecii.

activității bibliotecii, că lucrurile nu s-au mișcat și nimic nu s-a executat.

Sovietul Orașenesc Chișinău și Comitetul orașenesc de partid, la solicitarea Comitetului de cultură și iluminare al executivului Chișinău, au decis, în 1949, transferarea Bibliotecii Publice Orașenești în localul restaurantului „Moldova” de pe str. Lenin, nr. 105 (actualmente bd. Ștefan cel Mare și Sfânt). Acest spațiu anterior a aparținut instituțiilor de cultură și iluminare. Inerent și cu bună dreptate era un local meritat, cu o destinație culturală – amplasare reușită pentru chișinăuieni, perspectivele de extindere și de îmbunătățire a imobilului. Dar, cu regret, clădirea nu a fost repartizată bibliotecii.

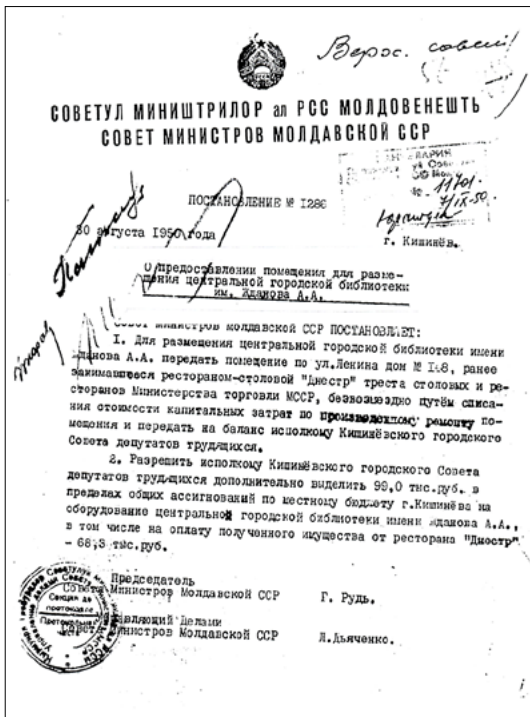
Anul 1950 reprezintă o nouă etapă în istoria bibliotecii. Biblioteca Publică Orașenească devine Biblioteca Centrală Orașenească „A.A. Jdanov”. Prin Hotărârea nr. 1286 din 30 august 1950 a Sovietului Miniștrilor al RSSM „Cu privire la asigurarea spațiului pentru biblioteca centrală orașenească „A.A. Jdanov” (rus.: «О предоставлении помещения для размещения

14 noiembrie 1951. Scrisoare-explicație a președintelui Comitetului executiv Chișinău adresată președintelui Sovietului de Miniștri al RSS Moldovenești cu privire la alocarea localului restaurantului „Moldova”, schimbarea acestui local cu restaurantul „Nistru”.

центральной городской библиотеки им. А. А. Жданова»); Biblioteca Centrală Orășenească „A.A. Jdanov” a trecut în spațiul restaurantului „Nistru” de pe str. Lenin, nr. 148 (actualmente bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 148) cu o suprafață de 688,1 de metri pătrați. Administrația publică locală era obligată să aloce suma de 99 de mii de ruble pentru echipament și 68,3 de mii de ruble pentru bunurile lăsate de restaurant. Această decizie a nemulțumit Asociația restaurantelor și cantinelor.

Clădirea bibliotecii din bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 148 a fost construită în perioada 1835-1844 de către Ivan Monastârski, funcționarul de la Consistoriul Duhovnicesc al Basarabiei. Imobilul avea 46 de odăi, o parte din care se dădeau în chirie. Aici se afla și Vistieria Gubernială. Ulterior, spațiul a fost închiriat de Gimnaziului Regional nr. 1 pentru băieți unde a învățat B.P. Hasdeu, Zamfir Rally-Arbore, Constantin Stamati-Ciurea, Carol Schmidt. Seminarul Teologic din Chișinău utiliza spațiul pentru cazarea studenților. În 1864, căminul studentesc a fost transformat în hotelul „Suisse”. Mai târziu, noul stăpân a efectuat intervenții capitale în structura arhitectonică a edificiului. Hotelul cu două etaje

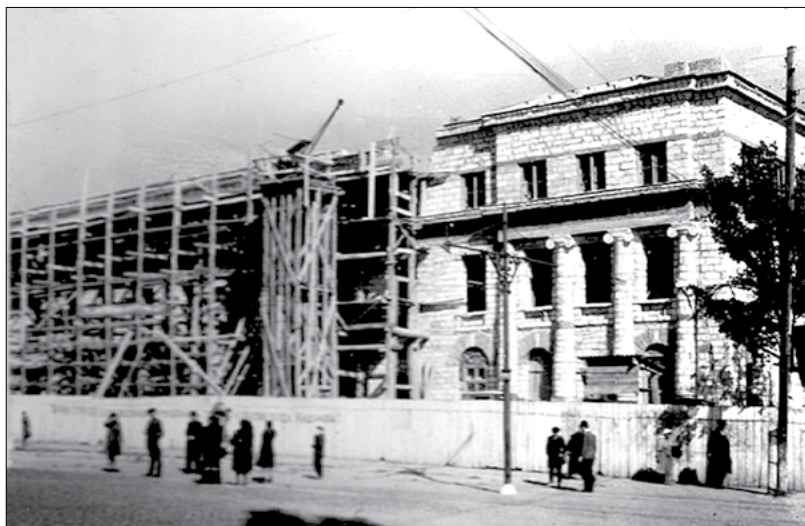
1950. Hotărârea nr. 1286 din 30 august 1950 a Sovietului Miniștrilor al RSSM „Cu privire la asigurarea spațiului pentru biblioteca centrală orașenească „A.A. Jdanov”. Bibliotecii i se oferă localul restaurantului „Nistru”.

era popular, iar restaurantul de la parter era considerat ca cel mai bun din oraș. Aici s-au oprit personalități notorii, printre care Constantin Stere, Nicolae Iorga, Fiodor Șaliapin, Henry Barbusse, regele Serbiei Milan I, Leon Casso, Hristo Botev, Mihail Sadoveanu, Octavian Goga. Hotelul a funcționat până în anul 1940. Reconstrucția din temelie cu adăugarea etajului trei a fost efectuată începând cu anul 1946 de Roza Spirer, prima femeie-arhitect din Basarabia, sub îndrumarea

celebrului arhitect Alexei Șciusev.

La început, biblioteca ocupa doar parterul. În sala de lectură erau 180 de locuri. Zilnic veneau câte 500-600 de cititori ca să

1946. Clădirea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” în reconstrucție.

Anii '60-'70 ai sec. XX. Sala cu Coloane a Bibliotecii Centrale „B.P. Hasdeu”.

împrumute cele 29983 de documente din colecție. Apoi biblioteca s-a extins la nivelul trei, unde au fost amplasate secțiile (serviciile, departamentele) specializate.

Pe parcursul anilor, s-a modificat și statutul bibliotecii:

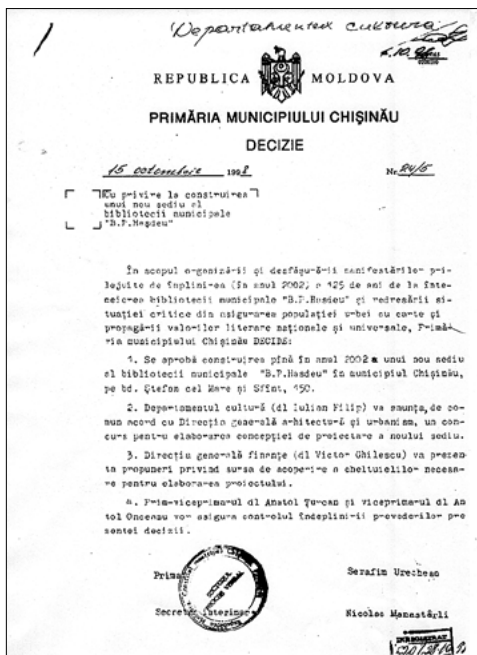
- prin Ordinul nr. 50 al Ministerului Culturii al RSSM „Despre reorganizarea bibliotecilor comunale în biblioteci orășenești și numirea șefilor de biblioteci”, Biblioteca comunală „A.A. Jdanov” este reorganizată în Biblioteca orășenească „A.A. Jdanov” (1953);
- biblioteca a trecut în subordinea Direcției Cultură al sovietului orășenesc Chișinău (iulie 1953);
- prin Hotărârea nr. 231 din 30 iunie 1965 al Comitetul Executiv al sovietului orășenesc Chișinău de deputați ai oamenilor munci din RSSM, se propune reorganizarea Bibliotecii orășenești „A.A. Jdanov” în Biblioteca Centrală Orășenească „A.A. Jdanov”; Bibliotecii Centrale Orășenești „A.A. Jdanov” i se atribuie funcția metodologică pentru 155 de biblioteci din oraș;
- prin Hotărârea nr. 145 din aprilie 1974 a Comitetul Executiv al sovietului orășenesc Chișinău de deputați ai oamenilor muncii din RSSM, în scopul îmbunătățirii deservirii populației și utilizării eficiente a colecției, se hotărăște, începând cu 3 mai 1974, trecerea bibliotecilor de stat din orașul Chișinău la sistemul centralizat cu conducerea administrativă unică,

cu șampilă, buget și număr inventar unic pentru colecție; Biblioteca Centrală Orășenească „A.A. Jdanov” și Biblioteca Centrală Orășenească pentru Copii devin responsabile de lectura adulților și copiilor din Chișinău; prin aceeași hotărâre, Ministerului Culturii al RSSM se solicită atribuirea categoriei III de salarizare pentru sistemul centralizat al bibliotecilor, oferirea unui autobuz și unui scuter cu furgon, aprobarea ștampilei, asigurarea cu tehnica necesară pentru mecanizarea proceselor bibliotecare;

- prin Ordinul nr. 05-156 din 5 martie 1976 al Direcției orășenești de cultură al Comitetului Executiv al sovietului orășenească Chișinău de deputați ai oamenilor muncii din RSSM, începând cu 16 ianuarie 1976, toate bibliotecile publice, orășenești și satești, sunt transferate în Sistemul Centralizat al Bibliotecilor din Chișinău, gestionat de Biblioteca Centrală Orășenească „A.A. Jdanov” și Biblioteca Centrală Orășenească pentru Copii (în baza Ordinului nr. 21 din 16 ianuarie 1976 al Ministerului Culturii al RSSM); completarea și prelucrarea colecției, bugetul și statele de personal devin centralizate (1976-1990);
- prin Hotărârea nr. 173 a Sovietului Miniștrilor al RSSM, Bibliotecii Centrale Orășenești i se atribuie numele ilustrului om de cultură Bogdan Petriceicu Hasdeu (21 iunie 1988);
- conform ordinului Ministerului Culturii și Cultelor nr. 219 din 10 octombrie 1991, Biblioteca Centrală Orășenească „B.P. Hasdeu” a obținut statut de Bibliotecă Municipală.

Biblioteca s-a dezvoltat și a evoluat în timp prin colecții și servicii, devenind un centru cultural și educațional. Dacă în anul 1950 colecția era constituită din 29983 de unități materiale, atunci în 2021 – din 220336 de unități materiale (colecția Bibliotecii Centrale). Problema spațiului devine inerentă. Soluția cea mai relevantă a fost organizarea depozitelor („Alexandru Cosmescu”, „Vasile Alecsandri”, „Gheorghe Madan”) amplasate în diferite sectoare ale orașului, unde se află circa 29% din colecție.

Observăm că problema dată era luată în considerare, în mod deosebit, la aniversările bibliotecii, angajații căreia sperau la o schimbare, la o clădire nouă. Au fost promise mai multe terenuri pentru construcția unei biblioteci ai capitalei. Au fost construite chiar și primele niveluri în subsol pe bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 153 (astăzi Ambasada Federației Rusiei în Republica Moldova).

1998. Decizia Primăriei municipiului Chișinău nr. 24/5 din 15 octombrie 1998 cu privire la construcția, până în 2002, a unui nou sediu pentru Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” pe bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 50.

Un investitor străin a propus și un proiect deja testat într-o țară europeană. Dar visurile nu s-au îndeplinit.

Prin Decizia Primăriei municipiului Chișinău nr. 24/5 din 15 octombrie 1998, pentru Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, până în 2002, trebuia să se construiască un nou sediu pe bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 50. Cu părere de rău, edificiul nu a fost construit. Nu au fost alocate nici surse financiare pentru reparația capitală.

De la deschiderea bibliotecii,

în acest spațiu s-au făcut renovări parțiale:

- 1952: reparația acoperișului;
- 1957: reparație capitală în interior;
- 1960: reparația acoperișului și a sistemului de electricitate;
- 1962: reparația acoperișului (din cauza scurgerilor, de pe acoperiș a început să cadă tencuiala și să pătrundă umezeala în spațiile bibliotecii);
- 1966: reparația sistemului de electricitate și de încălzire (calorifere, țevi);
- 1967: reparație capitală în interior (timp de 5 luni și jumătate, biblioteca a fost închisă pentru accesul public);
- 2002: reparația cosmetică a fațadei de un investitor privat;
- 2012-2013: reparație capitală în interior.

Clădirea a atins vârsta istorică pentru a fi clasată ca monument, având un rol important în evoluția arhitecturii chișinăuiene. Fiind înregistrat în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat cu nr. 281, ca monument de arhitectură și istorie de importanță națională, au fost scrise mai multe demersuri cu privire la starea edificiului. Situația actuală este una de risc major: prăbușirea clădirii și daune care pot fi aduse vieții oamenilor. Premise pentru atenționare au fost multiple: fațada deteriorată (căderea pietrelor, tencuiei), prăbușirea tavanului în birourile

salariaților, deteriorarea acoperișului (scurgeri de precipitații în încăperi), uzarea sistemului ingineresc.

În 2014, la solicitarea Întreprinderii Municipale „Direcția Construcții Capitale”, a fost executată documentația de proiectare. Lucrurile parcă s-au mișcat, dar au rămas nesoluționate până la sfârșit. La subiectul dat s-a revenit și în anul 2022. Urmează să se realizeze un studiu de fezabilitate pentru modernizarea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”.

Credem cu tărie că Chișinăul merită să aibă o carte de vizită distinctă. O Bibliotecă Municipală modernă.

Referințe bibliografice

1. *Dare de seamă pe anul 1924*. Chișinău, 1925.
2. *Dare de seamă pentru anul 1923*. Chișinău, 1924.
3. *Raportul Bibliotecii Publice Orășenești din Chișinău pentru 1897*. Chișinău, 1898.
4. *Raportul Bibliotecii Publice Orășenești din Chișinău pentru 1899*: (22 de ani de activitate). Chișinău, 1900.
5. *Raportul Bibliotecii Publice Orășenești din Chișinău pentru 1900-1902*. Chișinău, 1904.
6. *Trei ani de gospodărie municipală: Activitatea edilitară a Consiliului municipal din Chișinău*. Campaniile 1934-1935-1936 sub primariatul Domnului I.T. COSTIN. Chișinău, 1937.

ODISEEA CASEI MONASTÂRSKI: FILE DIN ISTORIA CLĂDIRII SEDIULUI CENTRAL AL BIBLIOTECII MUNICIPALE „B.P. HASDEU”

Vladimir TARNAKIN,
Zinaida MATEI

Cercetătorii Vladimir Pavlovici Tarnakin și Zinaida Sergheevna Matei, pasionați de istoria orașului, examinând mai multe documente de arhivă, au investigat istoria construcției caselor Monastârski, în care actualmente se află și sediul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”.

În acest material vă propunem câteva fragmente din lucrarea care este în curs de apariție la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”.

Despre casele lui Ivan Monastârski din centrul orașului au scris mulți. Există informații variate în Internet, în articole din presă, în amintirile oamenilor. Există informații și despre hotelul

Casa Monastârski, strada Alexandrovskaja colț Gogol (1865-1868), vizavi – Grădina publică. Strada nu este încă pavată, se observă clopotnița Bisericii luterane. Imagine din fondurile Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală din Chișinău.

„Elvețian”, numit mai târziu „Suisse”, în care sunt menționate personalitățile cazate în el: marele bas rus Fiodor Șaleapin, scriitorul francez Henri Barbusse, cântărețul italian Enrico Caruso și mulți alții. În diferite perioade, se schimba aspectul arhitectural al acestor imobile și destinația lor.

Orașul Chișinău, în prima jumătate a secolului al XIX-lea, se dezvoltă vertiginos: se construiesc multe clădiri frumoase.

Cel de-al treilea centru istoric al orașului, în care se află Catedrala Nașterea Domnului, este, fără îndoială, cel mai atractiv loc din întreg orașul. Catedrala, Clopotnița, Porțile Sfinte reprezintă și centrul credinței ortodoxe. Catedrala este înconjurată de un gard din lemn de stejar vopsit în verde.

Vizavi de Porțile Sfinte, din partea de vest a pieței, se află clădirile Mitropoliei ortodoxe și a Seminarului.

Din părțile de nord și de sud ale pieței se înălțau numai case cu două etaje în stil modern, în care se aflau: sediul guvernatorului militar, birouri regionale și câteva magazine. Pe partea de est, era o clădire imensă, cu două etaje cu mezanin, care, de obicei, adăpostea teatrul și alte instituții publice¹.

¹ Город Кишинев в 1843 году. Журнал Министерства внутренних дел, 1845, январь-март, с. 52-53.

Cine a fost I.T. Monastârski și care au fost proprietățile sale

Ivan Timofeevici Monastârski s-a născut în 1789, într-o familie de preoți. A primit o bună educație acasă și și-a continuat studiile la Seminarul teologic. După finalizarea acestora, la vârsta de 18 ani, a fost angajat, în calitate de scrib, la Consiliul spiritual din Balta. După numai două luni de activitate, Ivan Timofeevici a fost avansat, „acordându-i-se titlul de copist”. Pentru o atitudine conștiincioasă față de lucru, în august 1808, el a fost transferat la Consistoriul spiritual din Podolsk, unde, în scurt timp, „a primit titlurile de subgrefier, grefier și asistent al șefului cancelariei”.

În anul 1813, Ivan Timofeevici a încercat să intre în serviciul militar, fiind înscris în Corpul 2 de cadeți din Sankt Petersburg. Dar două săptămâni mai târziu, la 10 martie 1813, a fost concediat din motive de sănătate și cariera sa militară a fost dată uitării. În ciuda problemelor de sănătate, la 12 martie a aceluiași an, Ivan Timofeevici, în calitate de asistent-expeditor, vine la expediția poștală Nemerovo din uezdul Balta cu ocazia izbucnirii în zonă a unei epidemii de ciumă. Fiind conștiincios, alături de ceilalți funcționari, el a adus o contribuție semnificativă la stoparea rapidă a epidemiei. Evaluând calitățile personale ale lui Monastârski, cancelaria guvernatorului militar din Podolsk A.N. Bahmetiev a solicitat să fie transferat ca expeditor în statele sale, de la 1 mai 1813.

La 22 noiembrie 1816, A.N. Bahmetiev a fost numit namestnic plenipotențiar al Basarabiei, iar Ivan Timofeevici, rămânând angajat al cancelariei sale, s-a mutat cu el la Chișinău. Aici Monastârski a fost anunțat despre aprecierea Majestății Sale Imperiale cu privire la eforturile sale în oprirea epidemiei de ciumă. Cu ajutorul lui A.N. Bahmetiev, în mai 1817, Ivan Timofeevici a primit următorul grad – secretar gubernial¹. În august 1818, Majestatea Sa Imperială Alexandru I a vizitat gubernia Podolsk, unde a făcut cunoștință cu rezultatele luptei cu succes contra epidemiei. Pentru munca sa în gubernia menționată, Ivan Timofeevici a fost decorat cu Ordinul Sf. Ana de gradul III².

În februarie 1820, I. Monastârski a fost transferat din cancelaria guvernatorului la Consistoriul spiritual din Chișinău în post de secretar. În 1824, a primit gradul de secretar cavaler și consilier de clasa a IX-a. În august 1826, la propunerea Preasfințitului

¹ ANRM, F. 208, inv. 1, d. 59, f. 398.

² ANRM, F. 205, inv. 1, d. 116, f. 4.

Părinte Dimitrie, Arhiepiscopul Chișinăului și Hotinului, Ivan Timofeevici a fost distins, cu milostivire, cu Ordinul Sf. Vladimir de gradul al IV-lea¹.

În cancelaria Consistoriului spiritual, Ivan Timofeevici și-a întâlnit viitoarea soție, Anastasia Grigorievna, care lucra acolo în funcție de secretară².

La 18 martie 1835, Comitetul de Construcții Chișinău a distribuit un teren viran, în partea marginală a orașului vechi, consilierului de clasa a IX-a Anastasia Grigorievna, pentru construcția unei case din piatră cu două caturi. Ivan Monastârski a construit casa din fonduri proprii și a oferit-o în dar soției sale³. Finalizarea construcției a fost atestată de topograful regiunii Basarabia, Bogdan Eitner, secretarul Martânov și contabilul Zavețki⁴. La 13 iunie 1836, a fost eliberat certificatul nr. 274, cu semnătura corespunzătoare și sigiliul oficial, consilierului de clasa a IX-a Anastasia Monastârskai⁵.

În același an, la 11 iulie 1835, asesorul de colegiu Ivan Timofeevici a obținut încă un teren, lângă parcela soției sale, în partea I-a a orașului Chișinău, pentru construcția unei case cu două caturi. Limita terenului era stabilită între străzile Moskovskaia (astăzi bd. Ștefan cel Mare și Sfânt) – 28 stânjeni și Seminarskaia (astăzi str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni) – 15 stânjeni⁶. Lucrările de construcție a casei cu două caturi au fost finalizate de către Ivan Monastârski în septembrie 1836⁷.

La 2 septembrie 1836, prin decretul Majestății Sale Imperiale, negustorul de breasla I-a, Gherș Karasik, a depus la Trezoreria Basarabiei un certificat de evaluare sub nr. 3784, eliberat de Tribunalul Civil Regional al Basarabiei consilierului de clasa a IX-a Anastasia Monastârskai, care confirma că ea deține în proprietate o casă din piatră cu două caturi, cu pivniță din piatră, dependință și anexe. Toate clădirile erau acoperite cu țiglă. Imobilul a fost estimat cu 30000 de ruble, bunurile mobile – cu 16800 de ruble. Șase ani mai târziu, aceste structuri au fost evaluate la 24000 de ruble. Din cele 24000 de ruble menționate, Anastasia Monastârkaia

¹ *Idem.*

² ANRM, F. 208, inv. 1, d. 59, f. 706-707.

³ ANRM, F. 37, inv. 5, d. 1645, f. 5.

⁴ ANRM, F. 37, inv. 5, d. 1645, f. 11.

⁵ ANRM, F. 1135, inv. 2, d. 12, f. 19.

⁶ ANRM, F. 37, inv. 5, d. 2527.

⁷ ANRM, F. 75, inv. 1, d. 978, f. 12.

*Gravură de Carlo Bossoli, 1840-1842.
Fotografie din fondurile Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală
din Chișinău.*

a încredințat 12000 de ruble lui Gherș Karasik și 12000 de ruble – negustorului chișinăuian Mendel Perper. I-a acordat lui Gh. Karasik dreptul deplin „de a folosi garanții în numele său pentru toate plățile către stat și alte, fără excepție, operațiuni de stat și particulare, atât pentru asigurarea contractelor, cât și pentru primirea depozitelor”. Gh. Karasik a primit, de asemenea, dreptul de a acționa personal sau prin avocații săi. Conform clauzelor acestui certificat, Anastasia Monastârkaia nu trebuia să intre în polemică sau să se opună. Certificatul adevărit prin sigiliul de stat a fost semnat de viceguvernatorul Vasili Prigorovski, consilierul Krzyzanowski și grefierul Cernigovski¹.

În noiembrie 1836, I.T. Monastârski a dat în chirie propria casă cu două caturi și cea a soției sale Anastasia, în baza unui contract, pentru sediul guvernatorului militar, cancelarie și trezorerie. Contractul prevedea închirierea imobililor pe o perioadă de 4 ani, adică până la 10 noiembrie 1840, contra unei plăți anuale de 4 mii de ruble în bancnote. Autoritățile regionale și-au asumat obligația să plătească din fondurile trezoreriei, în avans pentru doi ani (4 mii de ruble în bancnote pe an), continuând aceeași schemă de plată în viitor. Împreună cu case au fost închiriate un hambar, un grajd și construcții anexe. Pe perioada prevăzută de contract, I.T. Monastârski era obligat să efectueze lucrări de reparații pe cont propriu: „nivelarea pereților cu tencuială” și văruierea, repararea

¹ ANRM, F. 75, inv. 1, d. 978, f. 2-2.

acoperișului, schimbarea geamurilor și a lacătelor, repararea pardoselilor, sobelor și curățarea țevilor. Dacă, pe perioada contractului, Ivan Timofeevici considera că este necesar a da în gaj edificiile, să vândă sau să transfere dreptul unui alt proprietar cu păstrarea tuturor condițiilor convenite anterior, era prescris „să nu i se creze obstacole”. După încheierea duratei contractului, edificiile lui Monastârski reveneau în posesia sa deplină, cu excepția cazului în care guvernatorul „pune o condiție specială de prelungire a termenului”¹.

În 1840, pentru 20 de ani de serviciu impecabil, Ivan Timofeevici a primit o diplomă cu nr. 710. Iar în 1842, Majestatea Sa Imperială i-a conferit lui I. Monastârski „Ordinul Sf. Stanislav” de gradul al II-lea, aducând un omagiu serviciului său zelos. Peste puțin timp, prin decretul Senatului, Ivan Timofeevici a fost promovată în funcția de consilier de clasa a VII-a și trimis la Consistoriul spiritual din Viatka. Dar la Viatka nu a mers și, conform cererii din 25 iulie 1846, prin decretul Sfântului Sinod, a fost demis din funcție în departamentul spiritual.

La 12 martie 1841, Ivan Timofeevici a trimis o scrisoare către Consiliul Regional, în care scria că au trecut patru luni de la încheierea contractului, dar soarta ulterioară a caselor sale nu era cunoscută: nu se știe dacă, în continuare, casele lui vor servi ca sediu pentru guvernatorul militar și cancelaria acestuia, dacă va primi finanțare pentru perioada expirată, dacă pentru următoarea perioadă va fi prelungit contractul. Aceste întrebări cereau un „răspuns imediat”².

În scrisoarea menționată, el a propus următoarele condiții: să fie efectuată plata pentru 4 luni restante după expirarea valabilității contractului anterior; la încheierea unui nou contract cu el pe 4 ani, să nu plătească anual 4 mii de ruble, dar să se efectueze o plată unică în argint pentru toți anii conform cursului de schimb.

Consiliul regional a stabilit că proprietarul casei, asesor de colegiu Ivan Monastârski, nu a redus prețul inițial, dar a cerut o plată forfetară a sumei pentru patru ani în avans, ceea ce nu era prevăzut în contract. Cancelaria guvernatorului militar al Basarabiei a primit o scrisoare de la Guvernul regional al Basarabiei, în care se vorbea despre închirierea edificiilor asesorului de colegiu Monastârski.

¹ ANRM, F. 2, inv. 1, d. 3528, f. 1-3 inv.

² ANRM, F. 208, inv. 1, d. 59, f. 398 inv.

Strada Gubernskaia colț cu strada Aleksandrovskaia (astăzi strada A.S. Pușkin și bulevardul Ștefan cel Mare și Sfânt), în partea stângă – Parcul Catedralei. Fotografie din albumul lui P.M. Kondratsky.

În oraș, la acel moment, nu exista o altă casă convenabilă pentru sediul guvernatorului militar și a cancelariei sale și, prin urmare, s-a decis prelungirea termenului de închiriere a caselor lui Monastârski cu următoarele condiții: încheierea unui nou contract pe patru ani, pe baza celor 4 mii de ruble din perioada anterioară, dar plătite în argint la cursul de schimb, adică 1142 de ruble 85 5/7 copeici pe an; eliberarea lui Monastârski a întregii sume în avans pentru un termen de patru ani; plata sumei pentru 4 luni (în condițiile anterioare) pentru cazare în casa lui după încheierea termenului contractului¹.

În septembrie 1841, Ivan Monastârski s-a adresat la Duma orașenească din Chișinău cu o cerere de a-i oferi lui și soției sale, Anastasia, obligații garantate pentru edificii, pentru a face reevaluarea lor: „s-a făcut o reparație capitală semnificativă în case”. Și spațiile gospodărești au fost reconstruite. Monastârski și soția sa aveau nevoie de certificate ca garanție pentru toate obligațiile guvernamentale și de consum de alcool pentru furnizările contractuale, cu excepția impozitului pe consum de alcool, pentru o perioadă de 8 ani.

¹ ANRM, F. 2, inv. 1, d. 3528, f. 7-7 inv.

În luna noiembrie a aceluiași an, arhitectul regional al Basarabiei Osip Gasket și evaluatorii certificați ai orașului Chișinău au evaluat casa lui Ivan Monastârski. Au fost evaluate următoarele clădiri:

1. Casa din piatră cu două caturi, situată la intersecția str. Seminaraskaia (astăzi str. Mitropolit G. Bănulescu-Bodoni), cu lungime de 15 stânjeni și un (1) arșin, și str. Moskovskaia (astăzi bd. Ștefan cel Mare și Sfânt), cu 13 stânjeni și un (1) arșin. Casa era acoperită cu fier, înălțimea casei de la fundament până la acoperiș era de 4 stânjeni și un (1) arșin. În casă erau 28 de camere, 40 de uși, 60 de ferestre cu obloane din lemn, 16 sobe. Podeaua era din scânduri, vopsită cu vopsea pe bază de ulei.
2. Dependința cu un nivel din curte, cu lungime de 12 stânjeni și lățime de 4 stânjeni. În ea erau 7 camere, 7 uși, 11 ferestre și 4 sobe.
3. În curte era încă o dependință cu lungime de 12 stânjeni și lățime de 3 stânjeni, în care era o camera, o cămară, o casă pentru echipaj, un grajd, două pivnițe boltite din piatră, fiecare având o lungime de 3 stânjeni și o lățime de 1,5 stânjeni.
4. O latrină cu două caturi cu lungime de 2 arșini și lățime de 1,5 stânjeni.
5. O fântână din piatră în curte.
6. Curtea era îngrădită de un gard cu lungime de 21,5 stânjeni și înălțime de 1 1/3 stânjeni cu o poartă din piatră.

Toate bunurile imobile și mobile ale lui I.T. Monastârski au fost estimate la o sumă de 17 900 de ruble în argint¹.

La 30 noiembrie 1841, evaluatorii certificați Șmerel Cuciuc și Gherș Kaușanski, împreună cu arhitectul regional al Basarabiei Osip Gasket, au efectuat inventarierea și evaluarea casei Anastasiei Monastârski. Inventarul prezentat Dumei orașenești din Chișinău includea următoarele obiecte:

1. Casa din piatră cu două caturi, acoperită cu fier, situată lângă casa soțului, consilierul de clasa a VI-a Ivan Monastârski, cu lungime de 18 stânjeni (cu galerie) și înălțime de 4,5 stânjeni de la fundament până la acoperiș. În casă erau 20 de camere cu podea din scânduri, 44 de ferestre cu obloane din lambriu, 30 de uși, 14 sobe. Sub două camere erau cămări pentru depozitare; la nivelul doi – un balcon cu zăbrele

¹ ANRM, F. 75, inv. 1, d. 978, f. 12-12 inv. – 13.

- de fier cu o lungime de 12 arșini și o lățime de 1,5 arșini. La subsol, două beciuri boltite din piatră cu lungime de 6 stânjani și 1,5 arșini, lățime de 2 stânjani și înălțime de 2,5 arșini.
2. În curte, o dependință din piatră, acoperită cu țiglă – cu lungimea de 12 stânjani și un (1) arșin, lățimea de 9 stânjani, înălțimea de la fundament până la acoperiș de 5 arșini. În ea erau 3 camere: 1 hol, 1 cămară, 6 uși, 12 ferestre, 4 sobe și 2 intrări.
 3. În curte era o magazie cu un grajd, acoperit cu țiglă cu lungimea de 7 stânjani și $\frac{3}{4}$ de arșin, lățimea de 3 stânjani și 2 arșini, înălțimea de 5 arșini de la fundament până la acoperiș. În grajd era o poartă, 1 ușă, 3 ferestre.
 4. În curte mai era o magazie din piatră, acoperită cu țiglă, cu lungimea de 7 stânjani și 2 arșini, lățimea de 2 stânjani și 2 arșini.
 5. O fântână din piatră cu adâncimea de 5 stânjani și lățimea (în diametru) de 2 arșini.
 6. Curtea era înconjurată din trei părți de un gard cu o poartă de $35 \frac{1}{4}$ stânjani în lungime și 3 arșini în înălțime.

Luând în considerație că edificiul este situat într-o locație avantajoasă pentru oraș, „construită pentru secole”, era curată și încăpătoare, evaluatorii au presupus că în cazul închirierii casei ea poate aduce un beneficiu anual de 2983 ruble argint și $33 \frac{1}{3}$ cop. Pentru întreținerea anuală a casei s-ar cheltui o sumă de 66 de ruble $66 \frac{1}{3}$ cop. Timp de șase ani casa va aduce un beneficiu net de 17500 de ruble argint. Pământul „sub casă cu curtea și clădirile adiționale” era de 18 stânjani, lățimea curții era de 25 de stânjani. În total – 450 de stânjani pătrați.

La începutul anului 1844, Gimnaziul de băieți nr. 1 intenționa să cumpere casa Monastârski. Directorul gimnaziului, Ivan Alexandrovici Nelidov, s-a adresat la Tribunalul civil regional din Basarabia cu solicitarea de eliberare a documentelor referitoare la construcția acestor case, apartenența lor familiei Monastârski, implicarea lor în procese, dispute sau gaj. Pentru eliberarea acestor documente era necesară evaluarea clădirilor. Bazându-se pe afirmațiile evaluatorilor certificați din Comitetul de construcții din Chișinău și Ismail și a arhitectului regional al Basarabiei, Duma orașenească din Chișinău a permis eliberarea domnului I.T. Monastârski și doamnei A.G. Monastârski a certificatelor pentru

prezentarea lor la Tribunalul civil regional din Basarabia „pentru utilizare în caz de gaj și contracte”¹.

La 18 martie 1844, lui Ivan Monastârski i-a fost eliberat certificatul nr. 221 pentru casa din piatră, situată la intersecția str. Moskovskaia și str. Seminarskaia².

În acea perioadă, gimnaziul se afla în casa lui Gh. Karasik, termenul închirierii fiind până la 16 august 1846. De aceea, s-a hotărât ca achiziționarea caselor Monastârski să fie amânată.

Asesorul de colegiu Ivan Monastârski și soția sa Anastasia Grigorievna, în ianuarie 1844, s-au adresat Eminenței Sale cu solicitarea de a vinde Seminarului din Chișinău casele din piatră. În afară de case, erau oferite dependențele și clădirile adiționale. Ober-procurorul Sinodului Sfânt, contele Protasov, s-a adresat general-governatorului P.I. Fiodorov cu rugămintea de a solicita de la familia Monastârski planurile detaliate ale caselor, perioada de construcție și documentele de proprietate. În afară de aceste documente, era necesară și evaluarea clădirilor și a pământului, elucidarea legalității construcțiilor, a faptului dacă familia Monastârski nu este în lista persoanelor cărora le este interzisă construcția, dacă nu sunt dificultăți în achiziționarea acestor imobile pentru o instituție de cult³.

Oferta familiei Monastârski era oportună: un preț echitabil pentru imobile spațioase din centrul orașului, reparație calitativă, cu multe clădiri de serviciu, care vor fi utile gimnaziului și pensionului⁴.

La 15 iulie 1844, pe numele Excelenței Sale, a venit o scrisoare de la guvernatorul militar, în care se spunea: dacă va fi necesar să se facă inspecția casei în vederea achiziționării pentru seminar, „casa asesorului de colegiu Monastârski, în care mă aflu eu și cancelaria mea, poate fi inspectată în orice moment convenabil, eu am rugat familia mea să nu se opună. În ceea ce privește cel de-al doilea imobil, care aparține soției lui Monastârski, după plecarea din el a Visteriei, acesta rămâne liber și nu prezintă niciun obstacol”⁵.

Ober-procurorul Sinodului guvernamental, contele Protasov, a transmis, la cancelaria guvernatorului general al Basarabiei, documentele și valoarea estimată a imobilelor familiei Monastârski.

¹ ANRM, F. 75, inv. 1, d. 978, f. 21-21 inv., 22-22 inv.

² ANRM, F. 1135, inv. 2, d. 12, f. 18.

³ ANRM, F. 2, inv. 1, d. 4465.

⁴ ANRM, F. 1862, inv. 25, d. 41.

⁵ ANRM, F. 1862, inv. 25, d. 41.

Imobilele asesorului de colegiu Monastârski și a soției sale Anastasia au fost estimate, fiecare, cu câte 17500 de ruble argint, iar împreună – cu 35000 de ruble argint¹.

La 10 iulie 1846, consilierul de clasa a VII-a Ivan Timofeevici Monastârski a închiriat gimnaziului și pensionului regionale casele sale, situate în sectorul I al Chișinăului, pe strada Seminarskaia în intersecție cu Aleksandrovskaia. În curtea lui Monastârski se aflau: o casă cu două caturi (cu 26 de camere), o bucătărie, o casă pentru trăsuri, un grajd, cămări cu pivnițe, o fântână și o latrină cu două niveluri. În curtea Anastasiei Monastârkaia se aflau: o casă cu două caturi (cu 22 de camere), o bucătărie, pivnițe, o baie, o anexă cu 3 camere, o fântână, o latrină veche pentru deșeuri alimentare. Conform inventarului, consilierul de clasa a VII-a Ivan Monastârski a predat toate clădirile profesorului gimnaziului, secretarului colegial Odnosumov².

Astfel, gimnaziul regional și pensionul s-au instalat în casele lui Ivan și Anastasia Monastârski.

La 10 mai 1846, Ivan Monastârski a fost demis din funcție de P.I. Fiodorov, guvernatorul general al regiunii Basarabia, deoarece nu a fost inclus în noile state de personal ale cancelariei.

La 11 iulie 1848, conform celui mai înalt ordin al departamentului civil, el a fost repartizat la Ministerul de Interne, iar în 1850 a fost numit în comisia înființată pentru investigarea încălcărilor și abuzului privind colectarea taxelor orășenești pentru Duma orașului Sankt Petersburg. În timpul lucrărilor comisiei, I. Monastârski se afla la Sankt Petersburg, dar pentru a colecta informații despre alimentația populației a călătorit în unele regiuni din gubernia Smolensk. La 1 octombrie 1852, el a prezentat un raport cu privire la acțiunile sale guvernatorului general militar al Sankt-Petersburgului, care a găsit raportul demn de aprobare. În decembrie 1852, Ivan Timofeevici a fost promovat la funcția de consilier de clasa a VI-a în departamentul civil. În martie 1853, el a fost demis din serviciu prin cel mai înalt ordin al departamentului civil, la cerere, iar în luna august a aceluiași an i s-a acordat o pensie de 343 de ruble argint și 5 cop. pe an. La 22 august 1853, consilierului de clasa a VI-a Ivan Monastârski i s-a eliberat un certificat semnat de guvernatorul militar al Sankt Petersburgului: „Pentru avansarea în grad, a fost atestat capabil și demn, iar în perioada în care

¹ ANRM, F. 2, inv. 1, d. 4465.

² ANRM, F. 1862, inv. 25, d. 41, f. 178-179 inv.

lucra la Ministerul de Interne nu au fost semnalate cazuri care l-ar priva de dreptul de a primi insigna de distincție pentru serviciul impecabil de cel mai înalt grad”¹.

Casele lui Monastârski ofereau centrului orașului un decor arhitectural. Edificiile au găzduit clase de studiu pentru elevi, apartamente pentru angajați și un pension pentru studenții gimnaziului. Toate camerele erau luminoase, spațioase, uscate, însă, cu timpul, a devenit clar că aceste case nu erau potrivite pentru o instituție de învățământ. Sălile de clasă erau separate de dormitoare și erau amplasate în diferite părți ale edificiului, iar unele săli de clasă erau de trecere. În pauze, elevii treceau din clasă în clasă, cu îmbrăcămintea exterioară în mână. Fără supravegherea gardienilor, elevii stricau mobilierul, spărgeau geamurile. După ore, elevii ieșeau într-o curte înghesuită, unde nu era loc pentru jocuri, întrucât cea mai mare parte a curții era ocupată de lemne de foc, adunate pentru iarnă.

În 1857, a fost făcută inventarierea și evaluarea bunurilor imobile, aparținând consilierului Ivan Monastârski. Potrivit estimărilor, toate clădirile au adus un venit anual de 1142 de ruble argint și 80 cop. Costul anual al plății pentru chirie și reparațiile minore s-au ridicat la aproximativ 225 de ruble argint.

Venitul anual net a fost de 917 ruble argint și 85 cop. Pentru o perioadă de contract de opt ani, venitul net putea ajunge la 7342 de ruble argint și 80 cop.².

Consilierul de clasa a X-a Constantin Botean a fost numit tutor al caselor consilierului Ivan Monastârski și a soției sale Anastasia Monastârkaia, fiind însărcinat de executarea condițiilor contractuale. C. Botean a cerut Direcției școlilor din regiunea Basarabia să anunțe din timp „dacă Direcția dorește să lase pe viitor gimnaziul și internatul în casele Monastârski”, întrucât contractul urma să expire la 16 mai 1859. El a mai anunțat că chiria va crește de la 2285 de ruble argint și 71½ cop. până la 4000 de ruble argint. Este evident că, de-a lungul anilor, elevii au adus casele la o stare deplorabilă, încât era nevoie de reparații capitale: „Fără reparații, gimnaziul și pensiunea nu pot fi în niciun caz amplasate în casele Monastârski pentru o altă perioadă”³.

¹ ANRM, F. 208, inv. 1, d. 59, f. 390-390 inv.

² ANRM, F. 1862, inv. 25, d. 41, f. 67 a.

³ ANRM, F. 1862, inv. 25, d. 41, f. 129-129 inv.

Directorul școlilor Piatin, adresându-se guvernatorului militar, a raportat că în Chișinău nu există spații care să satisfacă tuturor condițiilor de adăpostire a unui gimnaziu și a unui internat. Mai era o casă (neterminată) care aparținea negustorului din a 3-a breaslă, Hristofor Ciolac, dar incomoditățile și insuficiența spațiului nu au permis încheierea unui contract cu acesta. În plus, H. Ciolac a cerut 6000 de ruble argint pe an pentru închirierea casei sale și semnarea unui contract pe cel puțin 10 ani.

Din ordinul guvernatorului militar, arhitectul orașului A.I. Bernardazzi a întocmit un deviz de cheltuieli pentru repararea caselor Monastârski și, în raportul nr. 15 din 12 martie 1859, a înștiințat Direcția școlilor că pentru toate reparațiile sunt absolut necesare 8489 de ruble argint și 42 cop.

Directorul școlilor Piatin s-a adresat guvernatorului militar cu o solicitare de a elibera această sumă lui K. Botean din contul plății contractului de arendă. Și a cerut, de asemenea, să i se permită să închirieze casele lui Monastârski pentru amplasarea gimnaziului și a pensionului pentru o perioadă de cinci ani la 4000 de ruble argint pe an¹.

În 1860, numărul studenților ajungea la 400 de persoane. Casele lui Monastârski puteau cu greu găzdui un asemenea număr de copii. Nu erau destule locuri în săli, elevii trebuiau să stea pe pervazuri, iar pentru a ajunge în clasă erau nevoiți să traverseze sala de clasă adiacentă. Această situație a obligat autoritățile locale să se ocupe de achiziționarea propriei clădiri. Cea mai potrivită pentru aceste scopuri era moșia negustorului Bogaciov, vândută Direcției de educație pentru 55 de mii de ruble. În 1862, în clădire a izbucnit un incendiu grav. Pentru repararea și reconstrucția clădirii, adaptată nevoilor gimnaziului și internatului, au fost cheltuite 41975 de ruble.

La 5 martie 1860, a murit soția lui Ivan Monastârski, Anastasia, cu care a trăit mai bine de 25 de ani. Soții nu au avut copii în căsătorie. Casa, care a fost oferită Anastasiei Grigorievna, conform voinței sale spirituale, a devenit proprietatea lui Ivan Monastârski². Chiar și în timpul vieții, Anastasia Monastârkaia și-a exprimat voința: „în caz de moarte, să fie îngropată în cimitirul schitului Răciula, uezdul Orhei”, ceea ce s-a reflectat și în voința ei spirituală. Pentru permisiune, Ivan Timofeevici a apelat la guvernatorul

¹ ANRM, F. 1862, inv. 25, d. 41, f. 130.

² ANRM, F. 37, inv. 5, d. 2572.

militar, generalul-locotenent Fanton de Verrayon. Permisivitatea a fost eliberată, iar călugărița Olga a transportat trupul regretatei Anastasia de la Chișinău la schitul Răciula din uezdul Orhei¹.

În 1861, la 3 iulie, consilierul de clasa a VI-a Ivan Timofeevici, la vârsta de 71 de ani, s-a căsătorit pentru a doua oară cu Pelagheia Ananievna, în vârstă de 25 de ani, fiica consilierului de clasa a IX-a, Anania Gadjo. Nunta în biserica Harlampievskia a fost ținută de protopopul Nikolai Danilevski. Martori din partea mirelui au fost: consilierul Kaprian Vasilevici Batițki și nobilul Ivan Pavlovici Șabilski; din partea miresei: consilierul clasa a VI-a Ivan Gheorghită și consilierul de clasa a IX-a Spiridon Topaz².

După ce gimnaziul și pensionul s-au mutat din casele Monastârski, Ivan Monastârski a făcut schimbări majore: a unit cele două clădiri într-un singur edificiu. El a propus seminarului din Chișinău să achiziționeze această casă pentru nevoile proprii cu toate clădirile: patru clădiri separate din piatră, patru pivnițe, o fântână, o curte de 36 de stânjani lungime și 30 de stânjani lățime. Pentru curte și toate clădirile, a vrut să primească 37000 de mii de ruble argint, dar nu întreaga sumă odată, ci în trei rate: la încheierea contractului de vânzare – 17 mii de ruble argint, iar în 1866 și 1867 – câte 10 mii de ruble argint pentru fiecare an. Rectorul seminarului, arhimandritul Varlaam, a făcut apel la Tribunalul Civil Regional din Basarabia pentru a solicita de la Ivan Timofeevici prezentarea documentelor, care demonstrează că are dreptul de a vinde această proprietate. S-a adeverit că pe casele lui Monastârski exista o datorie publică, supusă colectării de către Trezoreria Basarabiei.

Sfântul Sinod din 11 (26) noiembrie 1864, printr-o hotărâre, a permis Înaltpreasfințitului Părinte, Arhiepiscopului Antonie al Chișinăului, să achiziționeze în proprietatea Seminarului din Chișinău două case unite între ele, aparținând lui I. Monastârski. Datoria pentru aceste case era de 11648 de ruble argint și 6½ cop., care trebuia să fie plătită la efectuarea actului de vânzare³.

Ivan Monastârski a întocmit o listă de condiții preliminare de vânzare Seminarului din Chișinău a caselor și tuturor clădirilor. Condițiile includeau următoarele:

¹ ANRM, F. 208, inv. 1, d. 59, f. 388.

² ANRM, F. 208, inv. 1, d. 59, f. 706-707.

³ ANRM, F. 37, inv. 5, d. 1645, f. 1-1 inv. – 2.

*A doua jumătate a secolului al XIX-lea.
Fotografie din colecția privată a lui Dmitrii Lisak.*

1. „Eu subsemnatul, consilierul de clasa a VI-a Ivan, fiul lui Timofei Monastârski, vând pentru stăpânire veșnică și irevocabilă Seminarului Teologic din Chișinău două case din piatră cu două caturi unificate care îmi aparțin, acoperite cu fier, situate în sectorul I al orașului Chișinău. Vând casele cu toate serviciile: dependențe, camere, bucătării, magazii, pivnițe, fântâni și curte cu 37000 de mii de ruble argint, în trei tranșe.
2. Există o datorie de stat de 11000 de ruble pentru casele mele, care ar trebui să fie reținută și transmisă trezoreriei din prima tranșă de 17000 de mii de ruble a contractului de vânzare. În afară de această datorie nu mai sunt alte datorii.
3. Eu, Monastârski, mă angajez să predau imediat toate casele și clădirile Consiliului seminarului conform inventarului. În cazul în care ceva nu este în numerar sau se află într-o stare deteriorată, mă angajez să repar lucrul deteriorat și să-l aduc la stare corespunzătoare. Totodată, cedez cazanele de baie și tot ce am amenajat din contul meu.
4. Casele mele sunt acum ocupate de chiriași care sunt gata să se mute la cerere. Dacă li se permite să locuiască în continuare în aceste case, atunci chiria va trebui plătită direcției Seminarului, în temeiul noului acord.
5. Dacă, înainte de predarea caselor direcției Seminarului, se produc pagube semnificative, precum un cutremur, un incendiu cauzat de fulger, eu, Monastârski, îmi asum toate cheltuielile pentru pierderi.
6. Aceste condiții trebuie păstrate inviolabile de ambele părți.

La 3 februarie 1865, conform acestor condiții preliminare, a semnat consilierul de clasa a VI-a, Ivan Timofeev, fiul lui Monastârski¹.

Soția consilierului de clasa a VI-a Maria Iașcinskaia a depus la Tribunalul Civil o cerere de revendicare a datoriei de la I. Monastârski în valoare de 7600 de ruble argint. Cazul a fost examinat de Judecătoria de okrug Chișinău-Orhei, iar conform protocolului s-a luat decizia de respingere a cererii doamnei M. Iașcinskaia².

Tribunalul Civil a cerut Consiliului de administrație al Seminarului să nu elibereze restul de 20 de mii de ruble lui Monastârski, ci să le trimită la filiala din Basarabia a Băncii de Stat pentru păstrare, până la încheierea cazului privind creanța bănească a lui M. Iașcinskaia.

Consiliul de administrație al Seminarului nu a fost de acord cu decizia Tribunalului civil și a cerut să se accepte o altă propunere, și anume: „A elibera lui I. Monastârski zece mii de ruble de la departamentul economic din subordinea Sfântul Sinod”³.

În 1866 casele Monastârski au fost achiziționate de Sfântul Sinod.

Traducere din limba rusă de Ludmila PÂNZARI

¹ ANRM, F. 37, inv. 5, d. 1645, f. 5-5 inv., 6-6 inv.

² ANRM, F. 37, inv. 5, d. 1645, f. 10.

³ ANRM, F. 37, inv. 5, d. 1645, f. 40-40 inv.

„CÂMPUL MAGNETIC AL LECTURII”: TESTIMONIALE LA ANIVERSAREA BIBLIOTECII MUNICIPALE „B.P. HASDEU”

*Viorica ATAMAN,
marketing manager,
autoarea blogurilor „Eu citesc” și „Travelblog”*

Obişnuiesc să merg des la bibliotecă. Cea mai apropiată de casă e Biblioteca „Transilvania”. Îmi place tot – de la mirosul de carte, la rafturile pline, de parcă te-ar îndeamnă să iei tot mai multe cărți acasă, să le citești. Dacă ar fi după mine, aş ieşi cu braţul plin de cărți de acolo, la cât de ofertant este totul: literatură română, critică literară, istorie, literatură străină contemporană, adică subiectele care mă pasionează și datorită cărora calc pragul bibliotecii. De multe ori nici nu am un titlu în cap. Merg la bibliotecă, analizez atent rafturile și îmi găsesc mereu cartea potrivită. În librării nu veți mai găsi niciodată o carte editată în anii '90 sau și mai veche, sau cărți din colecții rare, iar în bibliotecă toate sunt. La fel, ador să trec pe la rafturile cu carte specializată: teologie, istorie, diplomatie, economie și multe altele. Fiindcă biblioteca înseamnă cunoaștere, este ceea ce dorește, în fond, fiecare dintre noi.

Familia BARGAN

Biblioteca „V. Ignatenco” a fost un respiro pentru familia noastră. Fiind internați în Spitalul Clinic Municipal de Copii „V. Ignatenco”, zilnic găseam refugiu în această colorată și mică bibliotecă de la etajul 3.

Am rămas plăcut surprinși de faptul că într-o bibliotecă atât de mică sunt nu numai cărți colorate, dar și activități interesante pentru copii.

Vă mulțumim mult pentru că existați și susțineți copiii și părinții în momentele dificile din viață.

*Vasile BOTNARU,
jurnalist, pictor*

Într-o lume ideală, nu băncile, ci bibliotecile ar trebui să aibă cele mai somptuoase sedii, pentru că acolo-s depozitate, între co-perți, adevăratele comori ale omenirii. Dar așa cum trăim într-o lume pidosnică, sucită, cămătarii se dau mai importanți decât bibliotecarii. Deci, e cu atât mai de preț efortul trezoreriei Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” și al adevăraților bancheri împuterniciți să înmagazineze tot ce a învățat omenirea.

*Tatiana CIAGLIC,
co-fondator al Centrului de Promovare a Medierii „ProMediere”*

Un jurist bun este un jurist informat, iar Biblioteca Publică de Drept este un „izvor” pentru toți cei „însetați” de cunoaștere și informare.

Pe tot parcursul evoluției sale, Biblioteca a fost un exemplu de cum trebuie să fie o bibliotecă modernă, axată pe necesitățile și interesele cititorilor săi. Flexibilitatea, deschiderea spre noi abordări, centrarea pe utilizatori și nivelul ridicat al serviciilor oferite definesc Biblioteca drept un adevărat lider comunitar, promotor al valorilor unui stat de drept, al activismului civic și al democrației.

Pe parcursul acestor ani, interacțiunea mea și a colegilor mei cu Biblioteca a fost mereu simplă și plăcută, iar colaboratorii și conducerea ne oferă sprijin și susțin inițiativele noastre, cum ar fi seria de ore publice și mesele rotunde destinate medierii, donația de cărți, clinica medierii. Împreună reușim să facem lucruri frumoase și utile pentru a promova cultura și conștiința juridică!

*Acad. Mihai CIMPOI,
critic și istoric literar*

Biblioteca drept Univers și Universul ca o Bibliotecă – însăși această comparație, pornind de la Borges, ne vorbește despre faptul că Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și Centrul Academic Internațional Eminescu au înțeles și au aplicat în practică acest

deviz pragmatic și această chemare de ordin profesional și deontologic.

Tot ce s-a făcut în cei 145 de ani, pe alocuri cu înfundare ideologică, iar alteori cu conștiința deplină a datoriei, este ceea ce trebuie să fie o comunicare cu cititorul (azi se spune mai arid: utilizator).

Suntem astăzi, ca niciodată, aruncați într-un ocean al informației și noi putem face față acestei situații existențiale printr-o pasiune de cunoaștere – nietzscheene și eminesciene. Deci: cunoaștere, cunoaștere și iar cunoaștere, căci doar prin cunoaștere se formează personalitatea noastră – „bunul suprem” (zice Goethe) sau Sinea, după cum ne convinge Dante, autorul *Divinei comedii*.

Biblioteca și Centrul Academic Internațional Eminescu corespund – azi – acestui obiectiv pragmatic esențial prin lansări de carte, prin întâlniri cu scriitorii, cititorii, cu dezbateri și conferințe, concursuri – „Chișinăul citește” – și altele.

La mulți ani înainte cu cutezanță și bună organizare!

Veronica COSTIȘANU,
educator, Grădinița nr. 127, Chișinău

În fiecare an, biblioteca are o colaborare eficientă cu grădinița nr. 127, mai ales în luna septembrie, când se dă start la Campania de fidelizare „Fii deștept! Ia un card inteligent!”. Le explicăm copiilor și părinților că este o posibilitate pentru a obține un card de acces valabil pentru toate filialele BM „B.P. Hasdeu”.

Eu, ca educator, le sunt recunoscătoare bibliotecarelor care promovează cartea și lectura prin diverse activități. Părinții sunt foarte fericiți pentru copiii lor, fiindcă sunt implicați și ghidați într-o direcție frumoasă și dorită tot mai mult din punctul lor de vedere, mai ales în această epocă a tehnologiilor moderne.

Pentru noi, este important să-i încurajăm pe copii să citească, să meargă la bibliotecă împreună cu părinții, cu frații, iar această inițiativă din partea bibliotecii este binevenită și are ca scop formarea unei generații puternice.

*Igor GUZUN,
scriitor, jurnalist*

BIBLIOTECA¹

„Lăsați copiii să vină la Mine”, a zis biblioteca cu vocea lui Dumnezeu.

La mulți ani și la mulți cititori Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” cu ocazia celor 145 de ani de activitate.

*Ionela HADÂRCĂ,
autoare de cărți pentru copii*

Felicit cu mult drag Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” cu împlinirea a 145 de ani de activitate!

Mă bucur că a reușit să reziste vremurilor tulburi, în care cartea aproape că a fost uitată, și că avem astăzi o rețea de tocmai 27 de case ale buchiilor, unde orice om, de orice vârstă, poate găsi ceea ce îl interesează, că sunt atâția bibliotecari dedicați și atâtea evenimente interesante! Mă gândeam că Sediul Central se află lângă o farmacie și parcă e armonios astfel – leacuri pentru corp și leacuri pentru suflet... or, nu există remediu mai eficient decât puterea tămăduitoare a Cărții.

*Elisaveta LUCA,
clasa a VI-a, IPLT „Ion Creangă”*

Pentru mine, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a reprezentat un element important în formarea mea, reușind să lipească cărămizile unei temelii deja clădite.

Biblioteca, împreună cu programele, activitățile și serviciile sale, mi-au marcat, într-o oarecare măsură, devenirea. Am reușit să percep cărțile într-un mod diferit. Acestea au devenit, pe lângă obiectul meu preferat, o sursă minunată de informare, dar și o posibilitate uimitoare de a-mi petrece timpul liber. Astfel, lectura a reușit să ajungă ocupația mea preferată.

¹ Se dedică tuturor bibliotecilor lumii.

Participarea mea la concursul „Bătălia Cărților” m-a ajutat să mă dezvolt pe plan literar-artistic, nu numai însuflându-mi respect față de toate persoanele care au apreciat vreodată cărțile, dar și îndrăgindu-le din ce în ce mai mult.

În urma concursului, am rămas cu deprinderea de a-mi nota cele mai frumoase citate sau neologisme. De fiecare dată, când întâlnesc cuvinte ce se împletesc în expresii colorate, nu ezit să notez momentul, pentru a mă inspira în creațiile proprii.

*Dr. hab. Sergiu MUSTEAȚĂ,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău*

Biblioteca este un spațiu polivalent unde poți găsi o diversitate largă de informații și liniștea necesară pentru lectură.

Anii mei de studenție la Facultatea de Istorie a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău (pe atunci – institut) sunt strânși legați de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, pragul căreia l-am pășit prima dată în toamna anului 1989. Aname în această bibliotecă am găsit cărțile necesare pentru a ne pregăti de seminarele la cursurile de istorie, arheologie, științe istorice auxiliare (izvoristica), psihologie, pedagogie etc. Pe atunci, sala de lectură era arhiplină, iar cărțile erau suprasolicitate. Dar, era o plăcere să stai în rând după cărți sau să rogi un coleg de facultate să-ți împrumute o carte pe care deja o comandase. În acest context, mai erau și câteva reguli interne: să nu ții prea mult cartea și să o întorci cât mai repede posibil pentru a putea fi folosită și de către alți cititori. Totodată, biblioteca era și un loc unde puteai întâlni alți colegi și prieteni sau chiar stabili o întâlnire. Afirmția „Ne vedem la bibliotecă!” era una uzuală. Din păcate, astăzi e altfel...

Lectura ne ajută nu doar să cunoaștem mai multe, să ne îmbogățim vocabularul, dar și să creștem educațional și cultural. Ar trebui să promovăm cât mai mult cultura lecturii, iar rolul bibliotecii în acest proces este inestimabil.

*Irina NECHIT,
scriitoare, jurnalistă*

Filialele Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” animă viața culturală a capitalei, atrag publicul nu doar prin oferta bogată de carte, dar și prin evenimentele interesante, organizate cu spirit creativ. La fiecare întâlnire cu cititorii din cadrul bibliotecilor din Chișinău am apreciat inventivitatea bibliotecarilor, deschiderea lor spre tot ce e nou în literatură.

Felicitări pentru efortul de a crea punți între autorii cărților și cei care le citesc.

*Angela OJOG,
profesoară de limba și literatura română, LT „Gh. Asachi”*

Biblioteca ne conectează cu înțelegerea și cunoașterea lumii. Cele mai strălucite minți, care au fost vreodată, ne instruiesc fără să obosească, ne inspiră să ne aducem propria contribuție la cunoștințele colective ale umanității. Starea de sănătate a civilizației noastre, profunzimea conștientizării, privind sprijinul acordat culturii și grija pentru tână generație, – toate acestea pot fi testate prin cât de bine ne susținem bibliotecile, cât de frecvent le trecem pragurile (fie fizic sau virtual).

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, pentru elevii și profesorii Instituției Publice Liceul Teoretic „Gh. Asachi”, este un prieten loial și consecvent. Parteneriatul durabil facilitează cooperarea. Activitățile, campaniile desfășurate de zeloșii bibliotecari și angajații bibliotecii, încurajează și motivează spre autodefinire prin lectură și depășirea temerilor de a vorbi în public, promovează cărți merituose și personalități canonice prin lansări și prezentări de carte, prin ghidare și recomandări de lecturi valoroase etc.

Din propria-mi experiență, pot afirma, cu certitudine, că sunt o norocoasă că am cunoscut oameni dedicați: Mariana Harjevschi, Maria Pilchin, Maria Bivol.

Promitem solemn să respectăm îndemnul lui Neil Gaiman: „Noi avem obligația de a sprijini bibliotecile, de a utiliza bibliotecile, de a încuraja pe alții să utilizeze bibliotecile. Dacă nu prețuim bibliotecile, atunci nu prețuim informația, nici cultura, nici înțelepciunea. Ștergând urmele trecutului, prejudiciăm viitorul”.

La mulți ani, Biblioteca Municipală „Bogdan Petriceicu Hasdeu”!

*Angela OLEINIC,
profesoară de pian,
Colegiul de Muzică „Ștefan Neaga” din Chișinău*

Împreună cu fiul meu, frecventăm Biblioteca „Alba Iulia” încă de la deschiderea ei în cartierul nostru – feciorul pregătea temele și făcea lecturile suplimentare, iar eu am citit cam toate romanele din literatura universală și nu cred că exagerez prea mult.

Împreună cu elevii mei, participăm la evenimentele bibliotecii: prezentăm mici recitaluri, concerte – toate realizate în baza protocolului de colaborare între bibliotecă, Școala de Arte „Valeriu Poleakov” din Chișinău și Școala de Muzică „Filip Toderășcu” din Costești, Ialoveni.

Frecventarea bibliotecii, de cele mai multe ori, exprimă și relația corectă, prietenească între cititor și bibliotecar. Această calitate am simțit-o din plin și de la bun început la Biblioteca „Alba Iulia”.

*Natalia PANFIL-PREGUZA,
părinte*

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” este cea mai bogată, cea mai creativă, cu un patrimoniu vast de cultură, de civilizație, de creație... Bravo! 145 de ani sunt nici prea mulți, dar nu sunt nici puțini. A trecut prin multe – război, foamete, deportări, cenzură, dar a rezistat și va rezista, fiindcă e istoria și cultura neamului nostru. Mulți ani înainte! Să fiți mereu cu capul sus. E ca și o mamă eroină – are 27 de fiice hărnicuțe, grijulii, amabile, care întotdeauna sunt la datorie și cinstesc cartea, cultura, istoria, civilizația... Vă dorim multă sănătate, respect, admirație din partea cititorilor fideli, ai oaspeților dragi.

Biblioteca „Transilvania” – una dintre hărnicuțele albinuțe, fiice ale Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. De câte ori venim aici, suntem întâlniți de stimatele și admirabilele doamne: pozitive, permanent cu zâmbet, cu gânduri bune, mărinimoase, care au un răspuns la orice întrebare. Copiii mei, Gabriel și Mirela, le numesc

„mămicile cărților”. Ei vin cu drag, cu cea mai mare plăcere, chiar așteaptă cu nerăbdare sfârșitul lecțiilor de la școală și – fuguța la bibliotecă.

Noi, părinții, chiar suntem mândri și foarte mulțumiți pentru tot ce faceți, pentru faptul că le-ați insuflat dragostea de tot ce este frumos. Cu mare drag participă copiii la serviciile „Vreau să știu Engleza”, „Robotica la Bibliotecă”, „Făurașii”, „JocoTeca”, iau cu împrumut cărți pe care le citesc setoși și cu entuziasm.

Biblioteca „Transilvania” e o bibliotecă pentru toți, de la mic la mare: preșcolari, școlari, studenți, masteranzi, doctoranzi, chiar și academicieni – toți găesc aici răspuns la orice întrebare.

Ne bucurăm că existați, că ne așteptați cu drag. Vă mulțumim pentru bunătatea, dărnicia, inteligența, profesionalismul dumneavoastră.

*Ioan PAULENCU,
solist al Teatrului Național de Operă și Balet „Maria Bieșu”,
cântăreț de muzică populară, folclorist, Artist al Poporului,
Cavaler al „Ordinului Republicii”*

Biblioteca Hasdeu, acest Templu al Luminei, Artei și Culturii din centrul Chișinăului, a devenit, pe parcursul vieții mele, un loc de refugiu spiritual încă din tinerețea mea. Am venit de fiecare dată aici pentru a citi din cărți, din care am luat lumină și am învățat textele celor peste 60 de roluri din operele naționale și internaționale, prezentate publicului pe marele scene de teatru din țară și de peste hotare. În fiecare sector al orașului drag sunt filiale ale acestei faimoase biblioteci. Un mare respect pentru aceste instituții de cultură!

Biblioteca de Arte „Tudor Arghezi” pentru mine are o însemnătate cu totul și cu totul aparte! Anume aici s-a conturat și realizat visul meu de o viață: să las drept moștenire o CARTE de ÎNVĂȚĂTURĂ, care să cuprindă tot ce avem mai Frumos și Sfânt – istoria, cultura, arta, folclorul, tradițiile și obiceiurile milenare ale neamului românesc. Drept mărturie stă Biobibliografia „Opera este cununa tuturor muzelor. Ioan Paulencu – 80 de ani de la naștere”.

...și CALEA a fost deschisă!

Mii de mulțumiri colaboratorilor pentru sprijin, înțelegere și mult har!

*Ștefan POPOV,
psiholog*

Sunt profund recunoscător Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” pentru deschiderea și primirea caldă în organizarea evenimentelor cu caracter științific, dar și pentru faptul că aici am petrecut cea mai mare parte a timpului în anii de studenție, pentru resursele literare valoroase, dar și pentru un spațiu plăcut învățării. Tot aici mi-am lansat și prima mea carte.

Este mult mai mult decât o bibliotecă tradițională, este o bibliotecă inovativă și modernă, care a devenit un spațiu interactiv cultural și științific, unde poți întâlni oameni frumoși și participa la evenimente utile dezvoltării personale și profesionale.

Mă bucur enorm de mult că există un asemenea spațiu în Chișinău și recomand tuturor să pășească pragul acestei biblioteci.

*Silvia POSTORONCA,
scriitoare, filolog, psiholog*

director al Centrului educativ pentru copii „Carul Cunoștințelor”

Mii de mulțumiri Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” pentru profesionalism, creativitate, atitudine serioasă și multă căldură primită din partea întregului colectiv. Aici, în incinta Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, îmi găsesc liniștea interioară și hrana sufletească. E locul unde totul se face cu dragoste, până la cele mai mici detalii. Diversele activități din incinta bibliotecii contribuie la educarea și formarea culturii în societate. Aici cresc personalități și se formează caractere. Aici se adună mii de emoții pozitive, atunci când alegi frumosul. Aici simți mirosul cărții și ești întâmpinat cu un zâmbet sincer și un sfat util.

Sala cu coloane m-a impresionat din prima clipă, fiind un loc magic, care te cheamă să te reîntorci iar și iar.

La cei 145 de ani, vă doresc mulți cititori fideli, mulți ani frumoși înainte, plini de prosperitate, motivație și creștere spre binele societății. La mulți ani!

*Dr. Andrei PROHIN,
Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală*

Am descoperit Biblioteca „Hristo Botev” șapte ani în urmă, când mi-am propus să învăț limba bulgară. M-am înscris la Școala duminicală de limbă bulgară ce activează și astăzi în cadrul bibliotecii. Îmi amintesc cu drag de acele weekend-uri de studiu. Profesoarele școlii (doamnele dr. Nadejda Cara și dr. Elena Rațeeva), precum și colectivul Bibliotecii „H. Botev” m-au cucerit prin bunăvoință, deschidere față de cititori și fidelitate față de profesie.

De câte ori trec pragul Bibliotecii „H. Botev”, îmi atrag privirea rafturile cu cărți. Deși administrează un spațiu relativ modest, comparativ cu alte filiale din capitală, aici se găsesc multe ediții de valoare în limba bulgară. Enciclopedii, dicționare, opere ale clasicilor bulgari, monografii științifice, albume de artă, publicații periodice. Este salutabil faptul că Ambasada Bulgariei la Chișinău, organizații bulgare și persoane private susțin periodic completarea fondurilor de carte.

Pe parcursul anilor, biblioteca s-a îmbogățit și cu multe lucrări în română, publicate la noi și în România. Cărți din prestigioasele colecții „Opere fundamentale” (apărute sub egida Academiei Române), „Moștenire”, „Biblioteca școlarului” etc. Avem acces la volumele respective datorită importantelor donații de carte de peste Prut, precum și Concursului anual de editare a cărții naționale cu sprijinul Ministerului Culturii al Republicii Moldova.

Biblioteca „H. Botev” e amplasată nu departe de colina Bisericii „Măzărache”, aproape de vatra din care s-a dezvoltat Chișinăul. Un alt vechi locaș, situat în apropiere, e Biserica „Sfinții Împărați Constantin și Elena”. Puțin mai sus, pe bulevardul Grigore Vieru, s-a aflat Mănăstirea „Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil” (astăzi dispărută), pe lângă care era înființată în 1766 prima școală domnească din Chișinău. Este firesc ca, în acest cartier încărcat de atâta istorie, să activeze azi o bibliotecă, o instituție ce păstrează memoria țării noastre și a locuitorilor ei.

Cu prilejul împlinirii a trei decenii de la fondare, le doresc angajaților Bibliotecii „H. Botev” să aibă parte de cititori fideli, de întâlniri memorabile cu diverse personalități, de pace și bunăstare în familiile lor.

*Constantin RUSNAC,
compozitor*

Centrul Academic Internațional Eminescu e aidoma unui stup de albine, unde vin să guste din mierea cunoștințelor în primul rând copiii. Acesta este cel mai mare merit al frumosului dumneavoastră colectiv de profesioniști în ale literelor, plini de bunătate, pe care o împărtășiți cu dăruire celor care vor fi societatea noastră de mâine. Sunt sigur, cu astfel de mentori generația tânără de azi va crește sănătoasă din punct de vedere fizic și moral.

La mulți, mulți ani!

*Arcadie SUCEVEANU,
poet, eseist*

Apreciez bibliotecile care reușesc să pună în valoare acel emblematic „triuu” ce asigură, de regulă, succesul lecturii: autor – carte – cititor. Acest circuit, dacă este întreținut cu pricepere și dăruire, creează ceea ce se numește câmpul magnetic al cărții. Adică, acea atmosferă de bucurie spirituală, de înaripare a minții, când cartea și copilul se contopesc și devin una, iar ideile și sentimentele scriitorului rezonază cu cele ale „Micului Prinț” mereu doritor de călătorii miraculoase și întâmplări inedite.

O asemenea instituție este Biblioteca „Ștefan cel Mare și Sfânt” din sectorul Botanica al capitalei (director dna Liliana Gamarța), care are în palmares o bogată experiență în relațiile cu copiii de toate vârstele. Mai cu seamă în ultima perioadă, am participat la mai multe manifestări organizate de bibliotecarele de aici – întâlniri cu elevii din ciclul primar și din clasele superioare, lansări de carte, expoziții de pictură, ai căror protagoniști sunt tinerii artiști plastici ș.a. – și, de fiecare dată, m-am simțit în elementul meu firesc, în vocabula spiritului meu artistic cel adevărat.

Fluxul creator al acestor activități este întreținut de un colectiv de bibliotecare și metodiste profesioniste, prin antrenarea cititorilor în diverse programe de lectură și creație. În același timp, ele îi fac „complici” la aceste activități pe cei mai buni scriitori pentru copii, pe cei mai de seamă traducători, ilustratori, editori și redactori de carte. Coordonate cu curricula școlară și cu programul

de acțiuni extrașcolare ale gimnaziilor și liceelor din sectorul Botanica, aceste manifestații încărcate de frumusețe și semnificații morale contribuie la formarea minții și sufletului copilului, la edificarea statutului său moral, la cultivarea limbii literare. Iar pentru scriitori, ele sunt, orice s-ar spune, fermenții ce contribuie la întreținerea unui câmp spiritual, la metabolismul literaturii „vii”.

În aceste timpuri de pandemie, am participat și la o întâlnire cu copiii on-line. A fost un succes deplin. Dincolo de bucuria unei comunicări vii, m-am convins că biblioteca și computerul, atunci când lucrurile sunt bine gândite și organizate, reușesc să trăiască în armonie, că Internetul poate să ajute la promovarea cărții și a lecturii.

Ne bucurăm că activitatea Bibliotecii „Ștefan cel Mare și Sfânt” nu se lasă umbrită de condițiile grele în care se află cartea și instituțiile de cultură, iar doamna directoare Liliana Gamarța a învățat să gestioneze cu pricepere treburile administrative ale bibliotecii chiar și cu puținele mijloace financiare primite de la stat, făcând eforturi deosebite de a menține instituția pe linia de plutire și de a o moderniza la toate capitolele.

Cum să nu ne bucurăm? Cărțile ne fac bine, ne asigură doza necesară de informație, de „voluptate intelectuală”, și doar cu ele supraviețuim.

La ceas aniversar, aș vrea ca aceste cuvinte să fie un mic omagiu adus harnicilor și distinselor noastre bibliotecare, fără de care viața cărții e de neimaginat.

*Cătălin UNGUREANU,
prozator, jurnalist*

Mă numesc Cătălin Ungureanu și sunt recunoscător că Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” există. Nu o frecventez de 145 de ani, dar mă îndrept cu încredere și perseverență spre asta.

La Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”:

- am împrumutat cărți, multe cărți, tare multe cărți, intrând într-un sublim contact cu indulgența bibliotecarilor în legătură cu termenele de restituire – plecaciuni și mantre;
- am participat la recitaluri de poezie;
- am lansat primul material publicat din anamneza mea literară;

- am fost martorul altor lansări de carte;
- am venit, stat, scos laptopul, băut ceai, scris, citit, băgat chestii la biblică...

Felicit Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu” pentru cei 145 ani de viață, iar pe angajații bibliotecii – pentru reușita în a o întreține și a-i asigura continuitatea.

La mulți ani și mulțumesc.

*Dumitru URECHE,
cercetător științific, Institutul de Chimie,
profesor de chimie la Liceul Moldo-Finlandez*

Biblioteca „Ovidius” e spațiul în care am fost acceptat nu doar în calitate de cititor, dar și de voluntar, desfășurând proiectul „Chimia distractivă”. Un fapt rezonabil, într-un timp când voluntariatul nu este primit ca o activitate integrală, ca o experiență de a deveni mai buni, mai performanți într-un anumit domeniu.

Recunoștință colectivului bibliotecar, alături de care mi-am deschis perspectivele în sfera didactică a chimiei, încât ulterior, la îndrumarea mea, studenții mei au oferit continuitate proiectului „Chimia distractivă” cu aceeași voință și pasiune de a face voluntariat.

Peste ani, pot afirma cu certitudine că anume biblioteca poate contribui nemijlocit la formarea și dezvoltarea profesională a fiecăruia dintre noi. La bibliotecă poți să devii mai mult decât ești sau decât ți-ai imaginat vreodată că poți fi.

*Elena VOROTNEAC,
fondatoarea AO „ATU”,
profesoară de limba și literatura română, LT „Vasile Alecsandri”*

Evenimente culturale, lansări de carte, întâlniri cu personalități, lucrări de cercetare științifică, pregătirea lecțiilor – toate aceste momente le-am trăit, din anul 2000, la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, de când am devenit locuitoare a orașului Chișinău. Astfel, în acești 22 de ani, am reușit să pășesc pragul clădirii din fața monumentului domnitorului Ștefan cel Mare și Sfânt, de fiecare dată când am avut ocazia.

În acest timp, de la studentul curios și până la angajatul Direcției Generale Educație, Tineret și Sport, iar ulterior în calitate de profesor, m-am format profesional și am văzut cum și biblioteca a progresat, devenind mult mai mult decât o împărăție a cărții. E un centru cultural în care se regăsește și academicianul, și elevul, și oricine are tangență cu știința, cultura și valorile.

Grație deschiderii din partea echipei bibliotecii, am reușit să realizăm un șir de proiecte și activități, inițiative frumoase, menite să promoveze oameni de valoare. Împreună am organizat forumuri pedagogice, cluburi de lectură, conferințe științifice pentru cadre didactice și elevi, lansări de carte etc. Ba mai mult, am acceptat și orice provocare din partea bibliotecii atunci când organiza concursuri de cercetare pentru elevi, lecturiade, întruniri cu personalități sau campanii de promovare a culturii lecturii.

Cu 10 ani în urmă, am fost onorată să fiu eu însămi protagonista unui proiect inițiat de bibliotecă – „File din viață și cărți”, eveniment care mi-a dat posibilitatea să răsfoiesc, alături de oameni deosebiți, file din cartea vieții mele de unde nu pot lipsi lecturile din operele marilor clasici. Or, după cum spunea poetul meu preferat Lucian Blaga, „Viața nimănui nu este un roman, viața noastră, a oricui, este alcătuită din nenumărate tangențe la nenumărate romane”.

Acum elevii mei știu, atunci când avem idei sau inițiative interesante: „Ne dăm întâlnire la bibliotecă!”

*Dr., conf. univ. Diana VRABIE,
critic și istoric literar*

La mulți ani rodnici Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, în cadrul unui onorabil bilanț de 145 de ani de la fondare, timp în care și-a probat consecvența și receptivitatea în organizarea unor evenimente culturale de anvergură, ca și deschiderea pentru promovarea personalităților cu adevărat valoroase! Prin activitățile sale variate, prin implicarea unor grupuri diferite de vârstă, prin asigurarea unei conexiuni cu pulsul și necesitățile urbei, BM „B.P. Hasdeu” a devenit un „hub cultural” în sensul cel mai autentic.

Îi dorim longevitate, inspirație și efervescență creatoare!

*Ирина БОРОВСКАЯ,
читательница Библиотеки им. Леси Украинки*

С Библиотекой им. Леси Украинки, филиалом Муниципальной Библиотеки им. Б. П. Хашдеу, я познакомилась благодаря своей подруге. Теперь мы с дочкой – постоянные здесь посетители, благо библиотека находится не так далеко от нашего дома.

Что удивило меня в первую очередь, так это то, что книги здесь представлены на трех языках: украинском, румынском и русском. Радует то, что есть как взрослая, так и детская литература. Отзывчивые библиотекари всегда готовы прийти на помощь и зарезервировать нужную книгу, особенно если дело касается школьной программы. Замечательные мастер-классы помогают креативно мыслить и двигаться вперед в творческом направлении, а выпуски *Литературного путешествия* положили начало тому, что ребенок заинтересовался чтением.

*Евгений ВРАБИЙ,
врач нутриционист-диетолог*

Каждый раз, когда прихожу с детьми в Библиотеку «Тыргу-Муреш», получаю эстетическое удовольствие.

Кишиневские библиотеки так сильно отличаются от всех библиотек моего детства!

Ребенок заходит в детскую комнату, на столе – книги под его возрастную группу. Он садится и тут же начинает читать.

Пока шел на улице дождик, мы успели проработать брошюру об уверенности в себе и о своих возможностях. Вообще, такое впечатление, что каждый раз в этой библиотеке как будто специально готовятся к нашему приходу.

Пример. На полке новых книг – новое издание Джима Коллинза (главная его книга – *От хорошего к великому* в румынском переводе) и я буду первым ее читателем!

Ходите в библиотеки. Наполняйте ум новой информацией. И, как говорил Стивен Кови, меняйте призму восприятия реальности.

Всем счастья!

*Наталья ВЫСОТИНА,
директор Теоретического лицея им. Юрия Хармелина*

Позвольте выразить искреннюю благодарность работникам Библиотеки им. М. В. Ломоносова за ваш неутомимый, созидательный труд, за стремление сохранить и приумножить интеллектуальный потенциал нашего города. Прекрасно, что в этом месте рождаются новые проекты, новое партнерство среди учреждений культуры и образовательных организаций. Желаем вашему коллективу новых горизонтов развития.

*Вера Филимоновна ГУЦУЛ,
Евдокия Васильевна СТЕПАНОВА,
преподаватели начальных классов Теоретического лицея
им. Петру Мовилэ*

Библиотека – это место, которое наполняет нас энергией, творчеством, информацией, духовным спокойствием и вдохновением, где учат любви к чтению с детских лет. Библиотека им. М. Ломоносова своими проектами и услугами вдохновляет на познание мира, учит справляться с проблемными ситуациями в жизни, учит решительным, смелым, обдуманном поступкам.

Библиотека поддерживает все категории читателей, в том числе наши коллективы учащихся 1-А и 4-В классов Теоретического лицея имени Петру Мовилэ. Мы постоянно ощущаем теплоту и энергию библиотеки, с которой плодотворно сотрудничаем на протяжении многих лет. Наши ребята с огромным нетерпением ждут каждую встречу с актуальными, познавательными проектами: «Чтение – лучшее учение», «Мы познаем мир», «По дороге домой».

Мы благодарим библиотеку за тесное сотрудничество, за вклад в воспитание каждого ребенка, за помощь учителям и родителям в формировании личности – нравственной, чуткой и творческой. Отдельное спасибо от родителей за проект «Чтение – лучшее учение», ставший семейной традицией, который они полюбили вместе с детьми, а также за творческий подход в организации мероприятий, где ребята учатся любить, выражать свои чувства и эмоции, быть креативными.

Время, проведенное с библиотекарем, – самое запоминающееся, эти моменты в памяти детей остаются надолго.

Благодарим библиотеку за продвижение книги среди детей и желаем дальнейших творческих успехов всему коллективу.

*Георгий КАЮРОВ,
писатель*

Люблю Библиотеку им. Христо Ботева и с низким поклоном отношусь к библиотекарям! Можно не открывать университетов, но если будут работать библиотеки, то народ будет образованным, культурным и духовно богатым! Спасибо вам за ваш труд и за верность делу!

*Ирина ЛУПАН,
Центр Детского Творчества «Luceafărul»*

Книги – самые тихие и самые постоянные друзья, они самые доступные и мудрейшие советники, и самые терпеливые учителя.

Чарльз Уильям ЭЛИОТ

Всегда любила читать. Сколько себя помню – с детства с книжкой под мышкой и, как правило, не из школьной программы. Наверное, не даром меня притянуло именно сюда.

Я, Ирина Лупан, человек творческий и читающий, работаю кружководом в Центре Детского Творчества «Luceafărul», и более восьми лет из них знакома с Библиотекой им. Н. Титулеску. А именно с ее прекрасным руководителем, обаятельной Аленой Носатый – кладезем творческой энергии, душевной теплоты, профессионализма и просто красивой женщиной. На протяжении всех лет я оформляла различные мероприятия и часто проводила мастер-классы с нашими партнерами для читателей библиотеки. Для себя всегда отмечала, какая радушная, теплая атмосфера там царит для всех гостей. Все работники учтивы, вежливы, всегда предложат свою квалифицированную помощь. Восхищает разнообразие мероприятий, манера их красиво провести и оформить.

Сколько интересных людей посетили эти стены, сколько интересных встреч проведено... И все это ради детей, которые любят библиотеку, потому как там для них создана атмосфера доверия, комфорта и дружелюбия.

Сейчас, когда современная молодежь не выпускает из рук гаджеты, так приятно видеть детей с книгой, с каким интересом они их выбирают. Как сказал кто-то из великих: «Привить ребенку вкус к чтению – лучший подарок, который мы можем ему сделать». И такой подарок библиотека щедро дарит каждый день. Ведь человек читающий всегда интересен и себе и окружающим. Книги учат мыслить и творить.

Вот такой дом и есть Библиотека им. Н. Титулеску. Как и в каждый дом, туда всегда хочется вернуться.

*Марина и Данил,
г. Николаев, Украина**

Мы, Марина и Данил, приехали в Молдову из украинского города Николаева, который были вынуждены временно покинуть из-за военных действий. В Кишиневе находимся уже четвертый месяц.

Очень благодарны за предоставленную нам возможность пользоваться услугами библиотеки. Здесь мы можем найти интересную и полезную литературу как для детей, так и для взрослых. Также, библиотека предоставляет доступ к сети Интернет. На сегодняшний день, это очень важно для получения актуальной информации и необходимо для процесса обучения.

Огромное спасибо от нас гостеприимной Молдове и замечательному коллективу библиотеки.

*Семья САЛАГОР,
г. Одесса, Украина**

Хотим выразить свою благодарность Библиотеке им. И. Мангера за создание детского центра, в котором наши дети

* Nota redacției: refugiații ucraineni ne-au oferit acest mesaj în limba rusă.

получают всестороннее развитие, ходят с удовольствием на лепку, танцы, рисование и различные мастер-классы для всех возрастов и интересов. Спасибо за прекрасных воспитателей, которые относятся с вниманием к детям. Спасибо работникам библиотеки за их внимательность и помощь.

*Татьяна,
г. Николаев, Украина**

Спасибо всем организаторам и сотрудникам библиотеки за организованный досуг наших детей. Они оторваны от дома, где был детский садик и друзья. Здесь у них появилась прекрасная возможность обрести новых друзей, общение со сверстниками и занятия по интересам. Дети не чувствуют себя одинокими и нам, родителям, спокойней на душе. Огромное еще раз спасибо за хорошее отношение к нашим детям.

* Nota redacției: refugiații ucraineni ne-au oferit acest mesaj în limba rusă.

Dmitrii SAVIȚHII (1893-1948). Prima jumătate a sec. XX.

MANIFESTUL BIBLIOTECII PUBLICE IFLA-UNESCO 2022

Libertatea, prosperitatea și dezvoltarea societății și a indivizilor sunt valori umane fundamentale. Acestea vor fi atinse numai prin capacitatea cetățenilor bine informați de a-și exercita drepturile democratice și de a juca un rol activ în societate. Participarea constructivă și dezvoltarea democrației depind de o educație satisfăcătoare, precum și de accesul liber și nelimitat la cunoaștere, gândire, cultură și informație.

Biblioteca publică, poarta locală de acces la cunoaștere, asigură condiții fundamentale pentru învățarea pe tot parcursul vieții, luarea independentă a deciziilor și dezvoltarea culturală a individului și a grupurilor sociale. Biblioteca publică susține societățile bazate pe cunoaștere, oferind acces la informații și facilitând crearea și partajarea cunoștințelor de tot felul, inclusiv cunoștințe științifice și locale, fără bariere comerciale, tehnologice sau juridice.

În fiecare țară, dar mai ales în statele în curs de dezvoltare, bibliotecile contribuie la garantarea faptului că drepturile la educație și participarea la societatea cunoașterii și la viața culturală a comunității sunt accesibile pentru cât mai mulți oameni.

Acest Manifest proclamă convingerea UNESCO că biblioteca publică este o forță vie pentru educație, cultură, incluziune și informare, un agent esențial pentru dezvoltarea durabilă și pentru liniștea sufletească și bunăstarea spirituală a tuturor indivizilor.

Prin urmare, UNESCO încurajează guvernele naționale și locale să sprijine și să se implice activ în dezvoltarea bibliotecilor publice.

Biblioteca publică

Biblioteca publică este centrul local de informare, punând la dispoziția utilizatorilor săi diverse cunoștințe și informații. Este o componentă esențială a societăților cunoașterii, adaptându-se continuu la noile mijloace de comunicare pentru a-și îndeplini

misiunea de a oferi acces universal la informații și de a permite utilizarea în mod concret a informațiilor de către toți oamenii. Aceasta oferă spațiu accesibil publicului pentru producerea de cunoștințe, schimbul de informații și cultură, și promovarea angajamentului civic.

Bibliotecile construiesc comunități, ajungând în mod pro-activ către noi audiențe și utilizând ascultarea eficientă pentru a sprijini proiectarea de servicii care răspund nevoilor locale și contribuie la îmbunătățirea calității vieții. Publicul are încredere în biblioteca sa și dorința bibliotecii publice este să-și mențină, în mod pro-activ, comunitatea informată.

Serviciile bibliotecii publice sunt furnizate pe baza accesului nediscriminatoriu, indiferent de vârstă, etnie, sex, religie, naționalitate, limbă, statut social și orice altă caracteristică. Serviciile și materialele specifice trebuie furnizate acelor utilizatori care nu pot, din orice motiv, să utilizeze materialele și serviciile uzuale: de exemplu, minorități lingvistice, persoane cu dizabilități, persoane care au competențe digitale sau informatice deficitare, cu un nivel scăzut de alfabetizare sau persoane aflate în spital sau închisoare.

Toate grupele de vârstă trebuie să găsească materiale potrivite nevoilor lor. Colecțiile și serviciile trebuie să includă toate tipurile de medii adecvate și tehnologii moderne, precum și materiale tradiționale. Calitatea superioară, relevanța pentru nevoile și condițiile locale și reflectarea limbii și a diversității culturale a comunității sunt fundamentale. Materialele trebuie să reflecte tendințele actuale și evoluția societății, precum și istoria efortului și imaginației umane.

Colecțiile și serviciile nu ar trebui să fie supuse nici unei forme de cenzură ideologică, politică sau religioasă și nici presiunilor comerciale.

Misiunile Bibliotecii Publice

Următoarele misiuni cheie care se referă la informare, alfabetizare, educație, incluziune, participare civică și cultură ar trebui să fie în centrul serviciilor bibliotecii publice. Prin aceste misiuni cheie, bibliotecile publice contribuie la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă și la construirea unor societăți mai echitabile, mai umane și mai durabile:

- oferirea accesului la o gamă largă de informații și idei necenzurate, susținerea educației formale și informale la toate

nivelurile, precum și învățarea pe tot parcursul vieții, care activează dorința de cunoaștere continuă, voluntară și autonomă a tuturor oamenilor în toate etapele vieții;

- oferirea de oportunități de dezvoltare personală creativă și stimularea imaginației, creativității, curiozității și empatiei;
- crearea și consolidarea obiceiurilor de lectură la copii de la naștere până la maturitate;
- inițierea, sprijinirea și participarea la activități și programe de alfabetizare pentru dezvoltarea abilităților de citire și scriere; facilitarea alfabetizării media și informaționale și dezvoltarea abilităților digitale pentru toți oamenii de toate vârstele, în spiritul creării unei societăți democratice bine informate;
- furnizarea de servicii comunitare atât în biblioteci, cât și de la distanță prin tehnologii digitale care permit accesul la informații, colecții și programe, ori de câte ori este posibil;
- asigurarea accesului tuturor oamenilor la diverse informații comunitare și oportunități de organizare comunitară, în virtutea rolului bibliotecii de centru social;
- oferirea de acces la cunoștințe științifice, cum ar fi rezultate ale cercetărilor și informații despre sănătate care pot avea un impact asupra vieții utilizatorilor, precum și facilitarea participării la progresul științific;
- furnizarea de servicii de informare adecvate întreprinderilor, asociațiilor și grupurilor de interese locale;
- conservarea datelor, cunoștințelor și moștenirii locale și indigene (inclusiv tradiția orală) și facilitarea accesului către acestea, asigurând un mediu în care comunitatea locală poate juca un rol activ în identificarea materialelor care urmează să fie recuperate, conservate și partajate, în conformitate cu dorințele comunității;
- promovarea dialogului intercultural și promovarea diversității culturale;
- promovarea conservării patrimoniului și expresiilor culturale și asigurarea accesului către acestea, aprecierea artelor, accesul neîngrădit la cunoștințele științifice, cercetare și inovații, așa cum sunt exprimate în materiale tradiționale, precum și în materiale digitalizate sau publicate pe suport digital.

Finanțare, legislație și rețele

Accesul în clădirea bibliotecii publice și la serviciile de bibliotecă vor fi, în principiu, gratuite. Biblioteca publică se află în subordinea autorităților locale și naționale. Ea trebuie susținută de o legislație specifică și actualizată, aliniată la tratatele și acordurile internaționale. Trebuie să fie finanțată de autoritățile naționale și locale. Trebuie să fie o componentă esențială a oricărei strategii pe termen lung pentru cultură, furnizare de informații, alfabetizare și educație.

În era digitală, legislația privind drepturile de autor și proprietatea intelectuală trebuie să asigure bibliotecilor publice aceeași capacitate de a procura și de a oferi acces la conținut digital în condiții rezonabile, ca și în cazul resurselor fizice.

Pentru a asigura coordonarea și cooperarea bibliotecilor la nivel național, legislația și planurile strategice trebuie, de asemenea, să definească și să promoveze o rețea națională de biblioteci bazată pe standarde convenite.

Rețeaua de biblioteci publice trebuie să fie proiectată în raport cu bibliotecile naționale, regionale, de cercetare și speciale, precum și bibliotecile din școli, colegii și universități.

Operare și management

Trebuie formulată o politică clară care să definească obiective, priorități și servicii în raport cu nevoile comunității locale. Importanța cunoștințelor locale și a participării comunității este valoroasă pentru acest proces, iar comunitățile locale ar trebui incluse în luarea deciziilor.

Biblioteca publică trebuie organizată eficient și trebuie menținute standardele profesionale de funcționare.

Serviciile trebuie să fie accesibile fizic sau digital tuturor membrilor comunității. Acest lucru necesită clădiri de biblioteci bine situate și echipate, condiții bune de lectură și studiu, tehnologii corespunzătoare și program de funcționare convenabil utilizatorilor. De asemenea, implică servicii de informare pentru cei care nu pot vizita biblioteca.

Serviciile bibliotecii trebuie adaptate la diversele nevoi ale comunităților din zonele rurale și urbane, precum și la nevoi ale grupurilor marginalizate, ale utilizatorilor cu nevoi speciale, ale

utilizatorilor multilingvi și ale popoarelor indigene din cadrul comunității.

Bibliotecarul este un intermediar activ între utilizatori și resurse, atât digitale, cât și tradiționale. Resursele umane și materialele suficiente, precum și formarea profesională și continuă a bibliotecarului, pentru a face față provocărilor de acum și din viitor, sunt indispensabile pentru asigurarea unor servicii adecvate. Conducerea bibliotecii ar trebui să se consulte cu specialiști în biblioteconomie cu privire la definirea cantitativă și calitativă a resurselor considerate a fi suficiente.

Trebuie furnizate programe de informare și educare a utilizatorilor pentru a-i ajuta să beneficieze de toate resursele.

Cercetările în curs ar trebui să se concentreze pe evaluarea impactului bibliotecilor și pe colectarea de date, pentru a demonstra factorilor de decizie beneficiile pe care bibliotecile le aduc în societate. Datele statistice ar trebui colectate pe termen lung, deoarece beneficiile aduse de biblioteci în societate sunt adesea văzute în generațiile următoare.

Parteneriate

Stabilirea de parteneriate este esențială pentru ca bibliotecile să ajungă la un public mai larg și mai divers. Trebuie asigurată cooperarea cu parteneri corespunzători – de exemplu: grupuri de utilizatori, școli, organizații non-guvernamentale, asociații de biblioteci, întreprinderi și alți profesioniști la nivel local, regional, național și internațional.

Implementarea Manifestului

Factorii de decizie la nivel național și local și comunitatea bibliotecilor, în general din întreaga lume, sunt îndemnați, prin prezența, să implementeze principiile exprimate în acest Manifest.

18 iulie 2022

*Traducere în limba română de dr. Sorina STANCA,
manager al Bibliotecii Județene „Octavian Goga” Cluj*

Piotr RÂLSKII. Strada Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni. 2018. Ulei pe pânză (60x80).

BIBLIOTECA SCRITORILOR: CAZUL BIBLIOTECII MUNICIPALE „B.P. HASDEU”

*Maria PILCHIN,
scriitoare*

Rezumat: Termenul de bibliotecă și bibliotecar au devenit în ultimul timp într-atât de elastici, încât înglobează o multitudine de specializări ale activității umane. Venim cu o abordare aplicată la domeniul literar din spațiul nostru, cu o sinteză axată pe politicile culturale ale bibliotecii în domeniul scrisului. De la debutanți la scriitorii afirmați, de la scriitorul angajat și integrat în echipa rețelei de biblioteci la scriitorul invitat în cadrul programelor – toate aceste aspecte configurează o eficientă colaborare cu breasla scriitoricească. Importanța scriitorului în biblioteca cetății, impactul operei și activității lui asupra utilizatorului de bibliotecă – iată finalitatea acestui studiu.

Cuvinte-cheie: bibliotecă, scriitorul-bibliotecar, bibliografie, cultura literară.

Abstract: The term of library and librarian has recently become so resilient that it encompasses a multitude of specializations in human activity. We come up with an applied approach to the literary field in our space, with a synthesis focused on the cultural policies of the library in the field of writing. From beginners to established writers, from the writer hired and integrated into the library network team to the guest writer in the programs – all of these aspects make for an effective collaboration with the writing guild. The investigation of the writer's importance in the library of a city, of the impact of his work and activity on the library user – this is the purpose of this study.

Keywords: library, writer-librarian, bibliography, literary culture.

INTRODUCERE

Bibliotecarul de astăzi a acceptat demult așezarea într-o lume a învățării continue și a reinventării constante. Vocația de scriitor nu lipsește și ea din peisajul breslei. Și acesta contribuie din plin la fasonarea opiniei comunitare cu privire la biblioteca publică. Activitatea lor prolifică în domeniul biblioteconomic (exemple avem suficiente: J.W. Goethe, J.L. Borges, I. Bunin, A. Soljenițin, B.P. Hasdeu, M. Eminescu, L. Blaga etc.) e deja o tradiție care nu

poate fi ignorată. Ei contribuie la înlăturarea prejudecății că scriitorii sunt acei exemplari campioni ai inutilului în sens social și economic. Dacă obiectul lecturii e mereu textul, cartea, indiferent de format, atunci subiectul care produce acest obiect este scriitorul. Dar cel din urmă nu produce doar texte, există și alte activități care țin de scriitor.

Biblioteca publică este un spațiu (un al treilea spațiu) în care scriitorul a fost mereu prezent. Lectura intimă, realizată acasă și lectura educațională, făcută la școală, la universitate etc. este completată de evenimentele publice organizate de cele mai multe ori la bibliotecă. Scriitorul este tentat mereu de lumea rafturilor cu volume și devine și el o tentație pentru cei care vin să beneficieze de ea. Autor de texte și cărți, el a fost și este mereu obiectul și, totodată, subiectul unor evenimente de bibliotecă. Lansările și prezentările de carte (offline și online), întâlnirea cu scriitorul în cadrul programelor și serviciilor de lectură, interviurile, concursurile literare, cluburile de lectură, atelierele de creative writing etc. – toate acestea au constituit o lume a cărții și a autorului ei. Cultura și educația lecturii țin în mod nemijlocit de instituția scriitorului. Care sunt formele în care este acesta prezent în bibliotecă, care sunt funcțiile acestei prezențe în cadrul proiectelor de promovare și de cultivare a competențelor de lectură? Cine este scriitorul în sens social, economic și cultural? Care este misiunea bibliotecii în elaborarea politicilor culturale ale organizației infodocumentare, în particular, și a comunității, în general? Cum este menținută de către bibliotecă prezența și cum este sporit impactul scriitorului într-o societate digitală? Cine sunt scriitorii care trec pragul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”?

SCRIITORUL DE PE RAFT

Biblioteca este un spațiu fizic și, totodată, un spațiu imaginar și mental în care se produc evenimente literare care vin să valorifice colecția de carte a instituției. Prezentările și expozițiile de carte (în ultimul timp, tot mai inedite și mai puțin tradiționale) sunt anume acele acțiuni care vin spre raftul de literatură și îl scot în față. Bibliotecarii planifică diverse activități legate de aniversări ale scriitorilor, de diferite sărbători și zile internaționale dedicate literaturii, lecturii, culturii etc. De obicei, vorbim despre autorii clasici sau despre contemporanii care nu pot fi invitați nemijlocit la bibliotecă (distanța, limita resurselor financiare etc.)

SCRIITORUL INVITAT

În ultimii doi ani, pragul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, invitați în cadrul diferitor evenimente, l-au trecut mai mulți scriitori importanți: Ana Blandiana, Vladimir Beșleagă, Simona Antonescu, Eugen Lungu, Arcadie Suceveanu, Nicolae Dabija, Iacob Florea, Emilian Galaicu-Păun, Iulian Ciocan, Adrian G. Romila, Claudia Partole, Tatiana Țibuleac, Nicolae Spătaru, Mihai Ștefan Poiată, Antonina Sârbu, Mihaela Perciun, Vlad Grecu, Marcel Gherman, Cătălin Ungureanu, Ioana Isac ș.a. Să nu uităm și de tinerii deținători ai Premiilor BM „B.P. Hasdeu” pentru debut în literatură: poezie – Veronica Ștefăneț, Lena Chilari, Dumitru Fanfarov, Artiom Oleacu și Dan Negară; proză – Valentina Șcerbani, Ionela Hadârcă, Nicoleta Negrescu; critică și eseu – Constantin Tonu, Oxana Gherman, Dorina Khalil-Butucioc.

SCRIITORUL ANGAJAT

Biblioteca, ca edificiu monumental al ideii de carte, este locul ideal în care se poate regăsi un scriitor. Așa cum nu există nicio organizație în care fișa postului să fie rezervată acestei profesii. Nici măcar la Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova, scriitorii nu sunt angajați în calitate de scriitori, ci de președinți, vicepreședinți, directori de programe sau de proiecte, secretari etc. Nomenclatorul profesiilor vine cu o informație confuză în acest sens. Or, nu există profesia de scriitor în nomenclatorul profesiunilor. Astfel, putem explica de ce scriitorii sunt în mare parte fie pedagogi, fie jurnaliști, fie bibliotecari, lista putând continua.

Unde te angajezi în calitate de poet? Și ce salariu i se cuvine poetului? Scriitorului? Că prozatorul lipsește! Poetul nu e scriitor și el? Dar colaboratorul literar? Cu cine colaborează acesta? Grupa minoră se referă la vârstă sau valoare? Cine e asimilatul și cine e scriitorul? Cine e scriitorul de vagoane?!

Onorariile derizorii, interesul scăzut pentru cartea de pe raftul librăriilor fac din scriitor un etern căutător de serviciu. Scriitorii

Un scriitor-bibliotecar, mai ales unul implicat în sfera conceptualizării și a responsabilității decizionale, unul a cărui fișă a postului presupune activități de conducere, coordonare și supervizare, realizează, cu siguranță, un transfer de imagine dinspre activitatea sa literară înspre cea bibliotecărească. Este autoritatea maestrului, a artistului care nu poate fi deloc ignorată.

Clasificatorul ocupațiilor (profesiilor, funcțiilor) din Republica Moldova	Clasificarea ocupațiilor din România
Grupa minoră 264 – Autori, jurnaliști și lingviști	Grupa de bază 2641 , din care fac parte:
Autorii, jurnaliștii și lingviștii concep și creează lucrări literare, interpretează și comunică știrile și informațiile publice prin intermediul mass-mediei și traduc sau interpretează dintr-o limbă în alta.	Grupa majoră 2 – Specialiști în diverse domenii de activitate
Grupa de bază 2641 –Autori și asimilați	Subgrupa majoră 26 – Specialiști în domeniul juridic, social și cultural
Autorii și asimilații acestora planifică, cercetează și scriu cărți, scenarii, piese de teatru, eseuri, discursuri, manuale, specificații și alte articole nonjurnalistic (cu excepția materialelor pentru ziare, reviste și periodice) pentru publicare sau prezentare.	Grupa minoră 264 – Autori, jurnaliști și lingviști
Codul categoriei funcției	Autorii și asimilații acestora planifică, cercetează și scriu cărți, scenarii, piese de teatru, eseuri, discursuri, manuale, specificații și alte articole nonjurnalistic (cu excepția materialelor pentru ziare, reviste și periodice) pentru publicare sau prezentare.
264101 Colaborator literar 2	Correspondenta ISCO 08:
264102 Poet 2	2641 – Authors and related writers
264103 Scriitor 2	264102 Scriitor
	432320 Scriitor vagoane

mereu sunt în căutarea unui loc de muncă. Unii îl găsesc, alții – mai greu...

Scriitorul angajat face parte din echipa bibliotecii. Pentru a contura mai bine figura scriitorului-bibliotecar, este nevoie să menționăm că angajarea lui e mereu binevenită și de impact pentru calitatea și valoarea ofertei de bibliotecă. Un scriitor-bibliotecar, mai ales unul implicat în sfera conceptualizării și a responsabilității decizionale, unul a cărui fișă a postului presupune activități de conducere, coordonare și supervizare, realizează, cu siguranță, un transfer de imagine dinspre activitatea sa literară înspre cea bibliotecărească. Este autoritatea maestrului, a artistului care nu poate fi deloc ignorată.

Evenimentele organizate de către scriitorii angajați poartă pecetea personalității lor. Erudiția creatorului este transpusă în managementul organizațional. Cultura lui personală influențează cultura instituțională. Valorile lui devin valorile echipei.

Uneori scriitorul-bibliotecar face opinie separată în economia de idei și concepte generate de către echipa întregii rețele, venind cu reacții inverse lipsite de complezență – o situație firească și chiar necesară. Este mereu nevoie de un „avocat al diavolului”, și dacă scriitorul se poziționează astfel în anumite circumstanțe, și dacă critica lui este constructivă, este chiar un util gest de curaj într-ale comunicării organizaționale. Avem în vedere concursurile literare și de promovare a lecturii, discuțiile polemice și în contradictoriu asupra unor prezentări sau cărți înaintate juriului.

Acuzat de individualism, acesta este individul exemplar, așa cum egoul lui adesea acutizat generează ideile și conceptele care îl scot din rând și îl fac un etern luptător cu (dez)ordinea socială. El mănuiește cu dexteritate ironia, este un bun observator al moravurilor și aparențelor comunitare, știe să combine empatia cu zeflemeaua, insistă pe valorile înalte, dând dovadă de o înaltă conștiință axiologică. Nonconformiștii incurabili ai unei instituții – iată cine sunt scriitorii. Și trebuie să ai mult curaj managerial și perspicacitate umană în decizia de a-i angaja. Riscul însă merită să fie asumat.

Nu există ființe mai visătoare, mai naive și care să se lase înșelate cu ușurință precum scriitorii. Nu lipsesc himerele și visele lor de artist, care suferă de rutina și deșertăciunea birocrăției bibliotecărești. Există zile în care spleenul și disperarea îi cuprind ființa, iar negarea și critica incisivă îi copleșesc în totalitate. Biblioteca i se pare strămtă, biroul îl încorsetează. Este nevoia stringentă a unor zile de creație, de haos artistic. Apoi intervine aflusul. E acalmia revenirii la activitățile cotidiene. Dar anume aici sunt ascunse abilitățile lui creative, capacitatea de a risca, de a inova, de a experimenta. Opera lui este într-o devenire continuă, stare dialectică transmisă și activității de bibliotecă. Or, ne referim la personalități cu o cultură rotundă.

Cărțile de pe raftul bibliotecii îl domină, îi induc acea contemplare și frustrare a Marilor Cărți ale lumii, ceea ce mereu îl face să întârzie cu publicarea propriilor volume cât de mult poate. Biblioteca e însă acel spațiu prietenos literaturii și scriitorului, susținând financiar existența fizică a omului de litere, creându-i,

Nonconformiștii incurabili ai unei instituții – iată cine sunt scriitorii. Și trebuie să ai mult curaj managerial și perspicacitate umană în decizia de a-i angaja. Riscul însă merită să fie asumat.

totodată, un confort ideatic și artistic prin profilul ei apropiat de tot ce înseamnă cultură și creație.

Din interiorul bibliotecii, scriitorul angajat contribuie la mișcarea înaintea literaturii. În calitate de bibliotecar, de generator, de facilitator, promotor cultural și de om al cuvântului, el lucrează la edificarea ierarhiei imaginare a valorilor artistice.

Aici am veni cu o precizare. Vorbim despre scriitorii-bibliotecari, cei care practică un gen literar anume: poezie, proză, dramaturgie, critică, eseu, istorie literară, publicistică, traducere etc. Sunt cei care au îmbrățișat un gen literar, dar și cei care s-au afirmat în mai multe genuri. Unii dintre ei sunt scriitori cu volume apreciate de critici, premiate, autori cu importante distincții. Am numi aici pe Dumitru Crudu, Vitalie Răileanu, Alexandru Vakulovski, Moni Stănilă, Elena Prus, Nicolae Spătaru, Ivan Pilchin, Nadejda

Biblioteca e însă acel spațiu prietenos literaturii și scriitorului, susținând financiar existența fizică a omului de litere, creându-i, totodată, un confort ideatic și artistic prin profilul ei apropiat de tot ce înseamnă cultură și creație.

Ivanov, Miroslava Metleava, Victoria Fonari, Raisa Rogac, Elena Taragan, subsemnata ș.a. Cu regret, ne amintim de activitatea prolifică a scriitorului Vlad Pohilă (om al cuvântului, om al culturii), a cărui impact este mai mult decât vizibil.

Nu vom ignora și pe autorii-cercetători, autori de studii, ghiduri, biobibliografii, culegeri de articole, manua-

le etc. din domeniul biblioteconomic și nu numai: dr. conf. Lidia Kulikovski, dr. Mariana Harjevschi, dr. hab. Nelly Țurcan, dr. hab. Elena Ungureanu, Ivan Pilchin etc. De un real impact sunt biobibliografiile unor scriitori, care au apărut sub îngrijirea dnei dr. Lidia Kulikovski, director Studii și inovații la BM „B.P. Hasdeu”, ajutată mereu de Claudia Tricolici, un minunat bibliograf al echipei BM.

CONCLUZIE

Există o comunitate de scriitori-edificatori de cultură și cunoaștere la BM. Atunci când ne referim la scriitori, materia este atât de bogată, încât devin posibile tot felul de abordări. Un lucru este cert: admirația nu poate lipsi din acest demers. Importanța unei instituții din domeniul culturii nu se măsoară prin numărul de scriitori angajați, dar aceștia cu certitudine îi sporesc valoarea, așa cum ei animează forfota creativă a ofertei de bibliotecă,

transformă comisiile și jurizările în adevărate consilii scriitoricești cu bibliotecarii. E de remarcat și de valorificat capacitatea lor de a depăși nivelul de șezătoare literară al unor evenimente. Pe lângă paginile elogioase pe care le scriu adesea la adresa bibliotecii, asemenea caligrafilor sau tiparnicilor din mănăstirile medievale, ei știu să realizeze obiective culturale înalte, cu posibilități financiare modeste, dar cu multă forță inovativă. Organizând manifestări culturale de anvergură, ei sunt resursele culturale ale bibliotecii și valorile ei literare de luat în seamă. Nu sunt de ignorat nici bârfele de cafenea literară, cancanurile, anecdotele și orgoliile scriitoricești. Toate există, căci nu pot să nu existe, făcând parte din ceea ce este o comunitate de scriitori.

Aici survin câteva întrebări retorice. Activitatea bibliotecărească a acestora va intra oare în biografia lor de creație? Calitatea lor de promotori culturali va face oare parte din parcursul lor artistic? Cu siguranță, da! Activitatea de bibliotecă devine o a doua natură a scriitorului din echipa instituției infodocumentare. Și, în acest sens, el este un exponent expresiv al breslei bibliotecărești. El contribuie la construirea imaginii culturale a BM, în particular, și la cea a Chișinăului, în general. Proporțiile pot fi extinse și asupra întregului spațiu al literaturii române.

Aceasta am vrut să semnalăm încă o dată: Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” este un spațiu favorabil oamenilor, cărților și ideilor. Avem o comunitate de scriitori care conlucrează reușit cu breasla bibliotecarilor în realizarea unor fapte de cultură. Trebuie să evidențiem vitalitatea spirituală a bibliotecii în sensul creării unui climat propice pentru activitatea omului de litere. Ținem să subliniem – într-o lume care resimte tot mai mult presiunea informației și a unei stringente nevoi de comunicare, doar astfel vom putea dura ca instituție și ca profesiune: prin flexibilitate și valoare! Cu spiritul bibliotecii în sânge, cu acțiuni reale și de impact.

CREAREA ȘI UTILIZAREA CONȚINUTULUI DIGITAL LA BM

Ludmila PÂNZARI,
director adjunct, BM „B.P. Hasdeu”

Ideea creării Bibliotecii digitale era întotdeauna prioritară la BM, evidentă fiind și oferirea de conținuturi electronice utilizatorilor. În anul transformării digitale a bibliotecilor am revenit la ea, găsind o soluție.

Primul studiu serios, dedicat problemei care astăzi se numește *biblioteca digitală*, a fost efectuat în anii '60 ai sec. XX sub conducerea lui J.C.R. Licklider și publicat în 1965, în cartea sa *Libraries of the Future*¹. În carte este descris un sistem de biblioteci pentru anul 2000, numit *precognitive systems*². Bibliotecile digitale erau descrise ca scheme de informație lipsite de rafturi de bibliotecă și de cărți în sensul fizic.

Peste un sfert de veac, la mijlocul anilor '90 ai sec. XX, bibliotecile au fost marcate de revoluția duală a tehnologiei digitale și de dezvoltare a rețelelor. Și acele previziuni ale lui Licklider au devenit realitate. De atunci, utilizarea internetului a adus schimbări profunde în relația noastră cu cuvântul scris. Au apărut cărți digitale și politici, strategii de informatizare la nivel mondial și european, care stipulau că informația digitală este necesară pentru dezvoltarea economică și bunăstarea socială.

În anul 1999, Comisia Europeană lansează principalele direcții strategice de dezvoltare informațională a societății. Prin aceste documente, la nivel european, este încurajată crearea conținutului digital și constituirea de baze de date pentru a permite utilizatorilor accesul online la resurse, pentru promovarea și prezervarea digitală a patrimoniului cultural național și european în format electronic.

¹ LICKLIDER, J.C.R. *Libraries of the future* [online]. Edited by Massachusetts Institute of Technology Cambridge. Massachusetts: MIT Press, 1965. – 248 p. [cit. 01.06.2022]. Disponibil: <http://worrydream.com/refs/Licklider%20-%20Libraries%20of%20the%20Future.pdf>.

² LICKLIDER, J.C.R. *Libraries of the future*. Edited by Massachusetts Institute of Technology Cambridge. Massachusetts: MIT Press, 1965. p. 6. [cit. 01.06.2022]. Disponibil: <http://worrydream.com/refs/Licklider%20-%20Libraries%20of%20the%20Future.pdf>.

IFLA, în *Manifestul privind bibliotecile digitale*¹, declară că misiunea bibliotecilor digitale este de a oferi acces la resursele informaționale digitale într-o formă structurată, astfel asigurând legătura tehnologiilor informaționale, educației și culturii, rezolvând, în același timp, problema decalajului digital.

Necesitatea documentelor digitale a devenit stringentă în pandemie, atunci când accesul direct la bibliotecă a fost limitat, iar utilizatorii erau în căutarea variantelor electronice ale cărților. Solicitățile informațiilor în limba română din diferite domenii de cunoaștere în cadrul serviciului virtual de referințe s-au mărit considerabil. Nu toate bibliotecile au putut răspunde acestei provocări. BM s-a străduit să asigure acces la resurse online, chiar neavând rezolvată problema unei biblioteci digitale.

Pe parcursul ultimilor 20 de ani, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a creat conținuturi digitale, a elaborat și implementat sisteme informatice, care automatizau procesele tradiționale de bibliotecă. Desfășurând activitatea de cercetare, elaborând publicații de specialitate, studii, instituția a căutat soluții pentru stocarea produselor în format digital, în baze de date structurate (sisteme open source destinate bibliotecilor digitale). În același timp, se căutau răspunsuri la întrebările:

- Ce documente din colecția bibliotecii trebuie și pot fi digitizate legal?
- Ce echipament poate fi utilizat?
- Ce soft trebuie ales pentru a oferi acces la resurse digitale?
- Cine digitizează – bibliotecarii sau procesul poate fi externalizat?

Toate aceste întrebări au fost examinate la etapa elaborării Politicii de digitizare a colecției. În 2007, ca orientare strategică² a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, a fost stabilită crearea bibliotecii digitale.

Ca și majoritatea bibliotecilor publice din diferite țări, pentru început, ne-am propus digitizarea Colecțiilor speciale: *Hasdeuiana*, *Chișinăuiana*, *Eminesciana* și colecțiile de cărți rare și vechi din filialele BM. Multe dintre aceste documente au o

¹ IFLA/UNESCO *Manifesto for Digital Libraries* [online] [accesat: 01.06.2022]. Disponibil: <https://www.ifla.org/publications/ifla-unesco-manifesto-for-digital-libraries/>

² *Plan strategic de dezvoltare pentru perioada 2008-2017*. BIBLIOTECA MUNICIPALĂ „B.P. HASDEU” [online]. Chișinău: „Grafema Libris” SRL, 2008. – 32 p. [citat: 01.06.2022]. Disponibil: <http://hasdeu.md/data/userfiles/files/strategie.pdf>.

valoare și o importanță incontestabilă și, în consecință, trebuie să fie protejate și conservate pentru generațiile prezente și viitoare. În același timp, conștientizăm că digitizarea și oferirea accesului la cele mai solicitate cărți din diferite domenii va fi problematică din punctul de vedere al dreptului de autor și al politicilor din acest domeniu la nivel național.

În 2007, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, conform statutului ei de bibliotecă a capitalei, își propunea să devină un repository de documente despre Chișinău. În același an, BM a întreprins

Pe parcursul ultimilor 20 de ani, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a creat conținuturi digitale, a elaborat și implementat sisteme informatice, care automatizau procesele tradiționale de bibliotecă. Desfășurând activitatea de cercetare, elaborând publicații de specialitate, studii, instituția a căutat soluții pentru stocarea produselor în format digital, în baze de date structurate (sisteme open source destinate bibliotecilor digitale).

primii pași în digitizarea conținutului cu caracter local, digitizând circa 35 000 de pagini din colecția „Chișinău” și 3743 de pagini din ediția *Critice* a acad. Mihai Cimpoi, care a oferit bibliotecii noastre dreptul de digitizare și publicare. Tot în 2007, BM a purces la digitizarea documentelor din Arhiva Națională, scanând 964 de pagini din documentele de arhivă referitoare la istoria Bibliotecii Municipale.

În perioada 2010-2020, au fost publicate 310 documente digitizate și digitale pe platformele online Issuu și Calameo, Slideshare și site-ul BM – în

medie, 30 de lucrări per an.

Cât de necesare, dar și utilizate au fost aceste documente, ne vorbesc datele statistice din Google Analytics și respectivele platforme de publicare – cele 310 de documente digitale au înregistrat 270 de descărcări. Cel mai popular conținut oferit de bibliotecă este cel al revistei *BiblioPolis* (46%); urmează, în ordine descrescândă, publicațiile despre Chișinău (ghidul enciclopedic *Chișinău: Bulevarde, străzi, piețe* și seria de lucrări ale lui Iurie Colesnic dedicate Chișinăului (*Chișinăul din inima noastră, Chișinăul și chișinăuienii, Chișinăul din amintire* ș.a.) (25%); bibliografiile elaborate de bibliotecă (16%) și *Criticile* de Mihai Cimpoi (13%).

În afară de digitizare în forma ei cea mai simplă, au fost realizate și alte proiecte de digitizare: *Chișinăul juridic online* (acces deschis la documentele publice din *Monitorul de Chișinău*, realizat de Biblioteca Publică de Drept cu sprijinul Primăriei Municipiului Chișinău și al Fundației Soros Moldova), *Colecția*

Ebraika a Bibliotecii „I. Mangher”, lansat în anul 2019 (în derulare) ș.a.

Implementarea proiectului *Chișinăul juridic* s-a produs în 2009. Lansarea bazei de date create a avut loc în 2011. La momentul lansării, site-ul monitoruldechisinau.md oferea acces la circa 1200 de acte normative (20000 pagini) din ziarul *Monitorul de Chișinău*, digitizate cu ajutorul scannerului Plustek OpticBook. Variabilele particularizate conform Google Analytics, raportate la perioada 7-27 octombrie 2011, au înregistrat circa 384 de accesări (în total, pagina web a bazei de date), inclusiv circa 1545 de vizite. La momentul actual, proiectul este închis. Din lipsa finanțării este sistată și menținerea site-ului monitoruldechisinau.md.

Colecția Ebraika presupune crearea arhivei digitale a documentelor Bibliotecii „I. Mangher”, pe diferit suport (imagini, înregistrări video). Începând cu 2019, bibliotecarii au digitizat și prelucrat peste 700 de imagini și 75 de casete cu înregistrări video (sistemate, clasificate și înregistrate într-un registru).

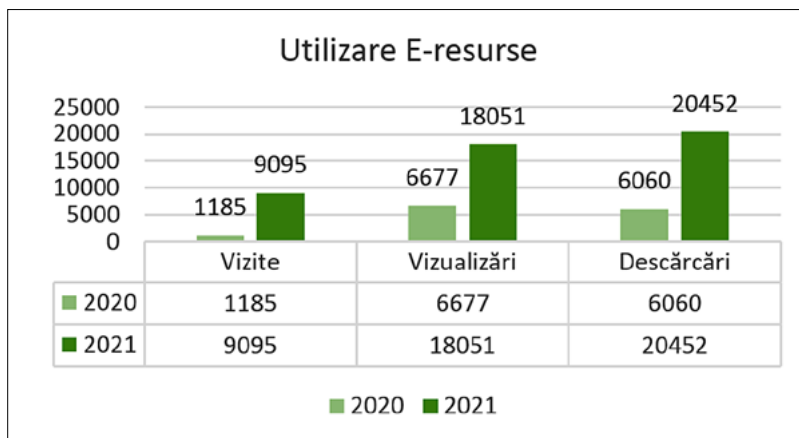
Sistemele open source destinate publicării conținutului electronic sunt și ele utilizate cu succes de BM. Aici putem menționa un alt proiect de digitizare, creat pe bază de Wordpress, materializat în perioada pandemiei de Biblioteca Publică de Drept – site-ul *E-resurse*¹. Lansat în luna aprilie 2020, în scurt timp, acesta a devenit o platformă utilizată activ în spațiul online. Paginile acestei resurse includ liste tematice din domeniile dreptului cu texte ale unor documente, articole, compartimente din manuale, monografii, note de curs etc., selectate din surse cu acces liber, precum și documente digitizate din colecția bibliotecii, utile pentru procesele de autoinstruire, informare, studiu, cercetare, dezvoltare personală etc. Colecția digitală include 706 de documente din domeniul dreptului.

Din statisticile site-ului observăm că în perioada 2020-2021 vizitele, vizualizările și descărcările au crescut în progresie geometrică.

Din ultimele proiecte ce țin de platformele de publicare ale conținutului digital creat de bibliotecă menționăm: *revista BiblioPolis online* și *Repozitoriul Instituțional al BM*.

Ideea de localizare a publicațiilor BM pe o platformă unică a fost discutată de mai multe ori, au fost întreprinse mai multe testări

¹ <https://eresursedrept.wordpress.com/>

ale sistemelor open source ca *Invenio*, *Wiki*, încercări de a organiza accesul la conținut prin serviciul Google – *Google Site*. Ca rezultat al cercetărilor și testărilor, în 2019, au fost instalate două sisteme open source pe serverul bibliotecii – *OJS* (sistemul open source destinat revistelor electronice) și aplicația *Dspace* (platformă pentru repozitorii instituționale).

Astfel, în 2020, în plină pandemie, revista *BiblioPolis*¹ a devenit mai accesibilă, oferind un mediu mai comod pentru utilizatori de a citi, descărca, cita, aprecia articolul necesar. La momentul actual, platforma oferă acces la conținutul celor 80 de volume din anii 2002-2022, 763 de articole (descărcate de 5080 de ori), fiind utile bibliotecarilor, studenților, masteranzilor, care au făcut circa 10 000 de căutări, în cadrul celor 3400 de sesiuni pe ojs.hasdeu.md.

Cu un an mai târziu, în aprilie 2021, a fost creat HAPes² – Repozitoriul instituțional al Bibliotecii Municipale, care include astăzi 284 de documente arhivate pe diferit format, referitoare la activitatea bibliotecii și produsele sale. Statisticile vorbesc elocvent despre utilizarea resursei: în perioada 1 ianuarie – 31 mai 2022, au fost înregistrate 2348184 de căutări, 41031 de vizualizări ale publicațiilor, cea mai căutată fiind lucrarea *Explorarea metodelor de cercetare în biblioteconomie și știința informării* de dr. hab. N. Țurcan.

În 2021, a fost creat cont în depozitul universal de acces deschis *Zenodo*, unde au fost publicate ultimele publicații elaborate de BM și care deja au demonstrat utilitatea, înregistrând 739 de descărcări.

¹ ojs.hasdeu.md

² hapes.hasdeu.md

Aceste soluții au rezolvat problema arhivării și accesului la cercetările științifice elaborate de bibliotecă pe parcursul a 30 de ani: publicații elaborate de BM (în mare parte, existente în format digital – așa-numitele *digital born*¹) și revista bibliotecii, contribuind activ la știința participativă.

Un alt aspect al digitizării se referă la problema organizării unei baze de date a colecțiilor și oferirea accesului la ele prin intermediul Bibliotecii digitale. Acest segment al colecției BM, după cum am menționat anterior, a fost digitizat parțial, în perioada 2007-2010, disponibil pe site-ul BM. La 20 octombrie 2021, BM și-a propus lansarea Bibliotecii digitale, organizând, în cadrul Zilelor Bibliotecii, *Maratonul Biblioteca Digitală a BM*.

În procesul de creare a unui document digital există câteva etape. Primele două au intrat în obligațiile organizatorilor evenimentului, iar următoarele au fost efectuate de participanții la *Maraton*:

1. Identificarea unui sistem pentru Biblioteca digitală. Noile tehnologii oferă soluții ce rezolvă problema conservării pe termen lung a documentelor de patrimoniu, oferind, în același timp, accesul la ele publicului larg. Pentru aceasta este nevoie de conținut digitizat, iar pentru a digitiza – de o platformă pentru încărcarea ulterioară a documentelor digitale. Ca soluție pentru Biblioteca Digitală a fost ales Sistemul Integrat de Bibliotecă (SIB) Koha. Sisteme integrate de bibliotecă sunt utilizate de unele biblioteci ca platforme de biblioteci digitale. Sistemul integrat de bibliotecă Koha se dezvoltă. În ultimele versiuni ale sistemului a apărut opțiunea de a încărca și transmite utilizatorilor, la cerere, un document digital. În același timp, SIB oferă posibilitatea de păstrare și acces la cărțile electronice, reviste electronice, documente audio, videoclipuri, alte resurse electronice și poate servi ca Biblioteca digitală, platformă de vizualizare și utilizare a conținutului digital. Recent, dezvoltatorii din Pakistan (platforma de învățare online RAFLIMTS²) au elaborat un tutorial de creare a Bibliotecii Digitale în SIB Koha. Testând acest funcțional, am considerat utilizarea lui realizabilă. În așa mod, primul pas în implementarea bibliotecii digitale este făcut – Biblioteca Digitală a BM va fi disponibilă pe Koha.

¹ Digital born = documente născute digital.

² <https://youtu.be/Q1VfDfMnWPU>

2. Selecția documentelor. Pentru desfășurarea *Maratonului* au fost selectate documente din Colecția „Moștenire”, documente din domeniul public.
3. Digitizarea (scanarea) documentelor a fost efectuată de 20 de bibliotecari la scanerile instalate în Sala de lectură a Bibliotecii Centrale.
4. Postprocesarea digitală, care include procesul de verificare a calității documentului digitizat, intra în obligațiile altui grup de bibliotecari.
5. Catalogarea documentelor digitizate, care include elementele de identificare a documentului: titlu, autor, loc de publicare, editură, numărul de pagini, localizare. În cazul nostru, documentele selectate pentru digitizare sunt deja catalogate.
6. Supervizarea și validarea datelor erau asigurate de bibliotecari-experti, care verificau corectitudinea și calitatea documentului digitizat, salvat în format PDF și încărcat pe spațiul de stocare.
7. Publicarea documentului în Biblioteca digitală era asigurată de grupul de bibliotecari care făceau legătura dintre documentul digitizat și descrierea bibliografică din catalogul electronic, indicând localizarea lui în Biblioteca digitală. În urma acestei operații, documentul era vizibil pentru public în OPAC-ul BM, putea fi accesat, citit, descărcat.

Digitizarea datelor culturale este o adevărată provocare pentru diseminarea cunoștințelor și pentru democratizarea culturii. Acum, aceasta a devenit parte a practicilor actuale și a bibliotecarilor din Biblioteca Municipală. Creând conținut digital, biblioteca rezolvă una dintre cele mai dificile probleme – accesul la informație în limba română și creșterea vizibilității documentelor din această colecție de patrimoniu.

Ca urmare a *Maratonului*, Biblioteca Digitală a BM oferă acces la 104 documente (12271 pagini) din Colecția „Moștenire”, colecție ce include cărți vechi și rare. Conform statisticilor din Google Analytics, aceste documente au înregistrat 1105 de vizualizări în perioada octombrie 2021 – mai 2022.

Colecția de carte veche și rară a BM include peste 2000 de titluri localizate în diferite filiale, care, la rândul lor, vor fi digitizate și vor deveni parte a Bibliotecii Digitale.

Practica de utilizare a Sistemelor Integrate de Biblioteci, ca platformă de publicare a conținutului digital, este

cunoscută (în calitate de primă soluție) în asigurarea unui acces la

documente integrale. Va avea acest proiect un viitor sau nu? Vom migra pe alte platforme specializate sau vom rămâne ca parte a SIB? Cât de utilizat va fi? Răspunsurile le vom afla mai târziu.

Digitizarea datelor culturale este o adevărată provocare pentru diseminarea cunoștințelor și pentru democratizarea culturii. Acum, aceasta a devenit parte a practicilor actuale și a bibliotecarilor din Biblioteca Municipală. Creând conținut digital, biblioteca rezolvă una dintre cele mai dificile probleme – accesul la informație în limba română și creșterea vizibilității documentelor din această colecție de patrimoniu.

Referințe bibliografice

1. Marshall BREEDING. Re-Integrating the integrated library system. *Computers in Libraries*. Jan 2005 [online] [citat 02.06.2022]. Disponibil: <https://librarytechnology.org/document/11340>
2. *Ghid de digitizare* [online] [citat 01.06.2022]. Disponibil: <https://www.umpcultura.ro/Files/Ghid%20de%20digitalizare.pdf>
3. *Ghid de digitizare – pilonul tematic „Biblioteci”: versiunea 01 / 30.10.2009* [online] [citat 02.06.2022]. Disponibil: <https://bit.ly/3QILMI7>
4. *Legea Nr 139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe* [online] [citat 16.02.2022]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=95282&lang=ro
5. *Planul strategic de dezvoltare pentru perioada 2008-2017*. Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”. Chișinău: „Grafema Libris” SRL, 2008. 32 p.
6. *Raportul de activitate al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. 2000-2021*. Chișinău. [online] [citat 01.06.2022]. Disponibil: <http://hasdeu.md/despre-bibliotecaitemi-rapoarte-2/>

Iurii PALKOV. Biblioteca „B.P. Hasdeu”. 2021. Peniță și tuș.

INTERVIURI MAGISTRALE

DUBLU INTERVIU MAGISTRAL: „NOROCUL ÎI FAVORIZEAZĂ PE CEI CURAJOȘI. NOI AM FOST!”

Imaginea unei biblioteci se construiește grație unei echipe consolidate, instruite, creative. Conducătorul este motorul de bună calitate, care asigură managementul și buna funcționare. De aceasta depind multe, dar nu toate. Cel mai important, valabil pentru orice domeniu, dar mai ales cel legal, este continuitatea. La Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, care celebrează 145 de ani de la naștere, ea este asigurată în deplină măsură, iar rezultatele de top nu se lasă așteptate.

De trei decenii, inima instituției bate ritmic, fără aritmii și disonanțe, cu mici excepții, iar în marele colectiv de bibliotecari domină o frumoasă și armonioasă atmosferă. Piatra de temelie a unei transformări a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, a unei noi etape, cea mai valoroasă dintre toate timpurile a existenței sale, a fost pusă de către doamna Lidia Kulikovski, primul director general ales în mod democratic cu majoritatea de voturi ale bibliotecarilor.

Perioada de Renaștere Națională, noile remanieri care au urmat, s-au produs cu mare viteză în țară, nu pe toate planurile însă au avut sorți de izbândă. La instituția municipală nominalizată, ele au prins aripă, pe de o parte (proiecte și inițiative noi), pe de alta – rădăcini, adică continuitate, necesară ca oxigenul pentru plămâni, acea continuitate despre care vorbeam mai sus. Atunci au fost inițiate parteneriatele naționale și internaționale; atunci au luat naștere bibliotecile minorităților naționale și bibliotecile de carte românească în baza colaborării cu o parte din bibliotecile județene din România și nu numai; atunci s-a modificat cadru legal al instituțiilor bibliotecare.

Despre aceste și alte momente majore vor vorbi interlocutoarele mele, căci vor fi două. Va fi un interviu cu dublă eficiență. Pe parcurs, cititorii se vor convinge că a fost o tactică reușită. În calitate de intervievați, vin fostul conducător cu o bogată experiență

și noul conducător, care menține și multiplică realizările de prestigiu. În toată avalanșa de evenimente desfășurate la Biblioteca Municipală, pe lângă activitatea de zi cu zi, Lidia Kulikovski, fost director general, permanent a stat de veghe la pregătirea și instruirea cadrelor de manageri, astfel că transmiterea ștafetei s-a produs în mod firesc, ca într-o familie, de la maestru la discipolul vrednic de a fi continuator.

Așadar, la ceas aniversar, vor pune pe tapet tot ce au făcut mai bine și de folos dr. Lidia Kulikovski, cu 24 de ani în fruntea managementului instituțional al BM, care a transmis timona doamnei dr. Mariana Harjevschi, aproape de un deceniu aflându-se în acest post de mare responsabilitate. Vom oferi cuvântul, în mod cronologic, cum prevăd normele bibliografice, primei invitate.

Raia ROGAC: Doamna Lidia Kulikovski, am avut prilejul și onoarea să realizez cu dumneavoastră mai multe interviuri. Poate, am spus pe undeva, poate nu, dar acum afirm cu toată certitudinea: ați fost ca un vulcan catalizator în toată activitatea de director general, așa ați rămas și în prezent, în cea de vicedirector. Ați încercat, și în multe cazuri ați reușit, să modelați managerii pe baza exemplului personal. Efortul și sacrificiul pe care le-ați făcut au condus la crearea brandului Kulikovski. Și pentru că am fost martor ocular la toate momentele cruciale în devenirea acestuia, vă rog să începeți cu acea piatră de temelie despre care am amintit la început... Ce este cel mai important să cunoască generațiile tinere de astăzi pentru a obține succes? Mulți afirmă că exodul masiv este cauzat de salariile mici. Parțial, este adevărat, dar bibliotecarii au primit și primesc, în continuare, cele mai mici salarii... Chiar de la început, și mai totdeauna, salariile au fost mai mici în comparație cu alte categorii de intelectuali. Entuziasmul enorm de care au dat dovadă bibliotecarii, mai ales în anii '90 ai secolului trecut, când zeci de cititori formau cozi prelungi, nu poate fi exploatat la maximum, dar nici de neglijat nu se poate...

Lidia KULIKOVSKI: Așa cum sunt acum „fost”, pot spune bibliotecarilor noi de astăzi că, în orice context, trebuie să-și asume responsabilitatea de a acționa în interesul Bibliotecii, pentru perpetuarea instituției. Contextele sunt diferite – periculoase, provocatoare, fericite... Eu nu mă gândeam că pun pietre de temelie. Eu mă gândeam, cum să răspund prompt la contextele foarte turbulente din anii '90. Orice ezitare te aruncă înapoi. Dacă răspunzi,

chiar și greșit, faci un pas înainte. Anii '90 aduceau schimbări de scenă inimaginabile. Mulți s-au speriat și s-au retras în expectanță (oare ce se poate întâmpla, se întrebau...). Au rămas acolo, înghețați în expectație.

Noi, la BM, am reacționat intuitiv și corect. Nu toți ar fi rezistat efortul – spun abia acum, la depărtare de peste trei decenii. Atunci, am considerat că e datoria noastră și dreptul nostru la Renaștere Națională. Norocul îi favorizează pe cei curajoși. Noi am fost!

Era o perioadă de Renaștere Națională euforică. Cine se gândea la salarii? Proiectul transformator a fost realizat în doar câțiva ani în care au fost deschise nouă biblioteci cu ctitori-parteneri din România: București, Focșani, Cluj, Târgoviște, Alba Iulia, Târgu Mureș, Bistrița-Năsăud, Baia Mare, Constanța. Bibliotecile județene au adus pentru aceste biblioteci din rețeaua BM peste 600 de mii de exemplare de carte în limba română.

Aceasta a și determinat formarea rândurilor prelungi la biblioteci. Apoi era oferta de servicii care îi atrăgeau. Eram unica bibliotecă care răspundea noilor necesități ale chișinăuienilor. Scriitoarea Claudia Partole scria, peste ani, despre deschiderea Bibliotecii „Transilvania” (1991), prima din „salba”, cum ziceți dvs., bibliotecilor care

Noi, la BM, am reacționat intuitiv și corect. Nu toți ar fi rezistat efortul – spun abia acum, la depărtare de peste trei decenii. Atunci, am considerat că e datoria noastră și dreptul nostru la Renaștere Națională. Norocul îi favorizează pe cei curajoși. Noi am fost!

au avut o misiune nobilă, dar grea – cea de românizare a sistemului de biblioteci orășenești: „Dacă ar fi să revin la unele clipe memorabile ale vieții mele de după '90, mi-ași dori să mai asist, încă o dată, la inaugurarea Bibliotecii «Transilvania»... Pentru mine Biblioteca «Transilvania» e un simbol al demnității, dar și al unui vis împlinit...”

Contribuții enorme la acest proces a adus Traian Brad (directorul BJ „Octavian Goga” Cluj). Niciodată nu va fi prea mult să-l amintim pe Traian. Fiind și președintele ABRM, a convins și alte biblioteci județene să se alăture acestui proiect, precum a contribuit Onisifor Ghibu în perioada interbelică după Marea Unire cu România. L-au urmat Dimitrie Poptâmaș (Biblioteca „Târgu-Mureș”), Mioara Pop (Biblioteca „Alba Iulia”), Dumitru Constantin Zamfir (Biblioteca „Ovidius”), Teodor Ardelean (Biblioteca „Maramureș”), Gheorghe Buluță și Florin Rotaru (Biblioteca „Onisifor Ghibu”), Olimpia Pop (Biblioteca „Liviu

Rebreanu”), Victor Petrescu (Biblioteca „Târgoviște”), Teodora Fintinaru (Biblioteca „Ștefan cel Mare”).

Nu au rămas pe dinafara viziunii și valorilor mele nici etniile conlocuitoare. Am deschis cinci biblioteci pentru chișinăuienii de etnie rusă, ucraineană, găgăuză, poloneză și bulgară, ajunse, în timp, biblioteci de excelență. Le-am deschis înainte de decretul președintelui Voronin despre drepturile etniilor.

Contextul anilor '90 era, ca să-l caracterizez mai bine, tectonic. Nu știai ce aduce ziua, ora ori minutul, dar trebuia să răspunzi prin acțiune. Toate proiectele pe care am reușit să le realizez au fost făcute cu profesionalism, cu fast, marketing și muzică. Îmi amintesc un crâmpeli de la deschiderea Bibliotecii „Mihail Ciachir”, în 1992: am rugat Primăria să închidă strada Florilor, unde se afla

Aveam o vorbă (mi-am asumat-o, cred): dacă faci ceva și nu știe Londra, Parisul și Moscova, înseamnă că nu ești...

biblioteca, pe durata evenimentului. În stradă, în fața bibliotecii cânta fanfara, ansambluri de dans se perindau cu dansuri populare moldovenești și găgăuze. Locuitorii cartierului veneau să vadă, de ce atâta bucurie, muzică și dans. Prezența era distinctă: ambasadori, fondatori, reprezentanți ai Ministerului Culturii, Academiei de Științe, Institutului Pedagogic de Stat „Ion Creangă” (azi Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”), bibliotecari din toate tipurile de biblioteci. Aveam o vorbă (mi-am asumat-o, cred): dacă faci ceva și nu știe Londra, Parisul și Moscova, înseamnă că nu ești...

R.R.: *E prea tare spus. Ar fi de ajuns și puțin să faci...*

L.K.: Mie îmi plac unitățile mari de măsură... Reușeam să fac din lansarea fiecărui proiect o sărbătoare națională. Așa a fost în 1991, la deschiderea primei biblioteci de carte românească „Transilvania”, a bibliotecilor de carte evreiască „Ițic Mangher” și ucraineană „Lesea Ucraina”, dar și a altor biblioteci. În crearea de noi biblioteci eu vedeam un model bun de dezvoltare a rețelei de biblioteci a BM și am continuat până m-am pensionat.

R.R.: *Aniversările oferă posibilitatea de a face și un bilanț al activității. Dumneavoastră, în acest sens, ce ați dori să scoateți în prim-plan?*

L.K.: Am format o echipă competentă, creativă și împreună am descoperit istoria adevărată a bibliotecii noastre, corectând-o pe cea impusă de ideologia regimului sovietic. Am celebrat împreună

prima ei aniversare adevărată. O celebrăm la fiecare cinci ani, de parcă era aniversarea unei regine. Era! BM este o entitate vie! Am elaborat brandul BM, care ne-a ajutat să creăm o imagine de bibliotecă inovatoare. Am dezvoltat relații frumoase la nivel de comunitate chișinăuiană, obținând sprijinul și recunoașterea aportului BM la culturalizarea și educarea acesteia. I-am asigurat un statut științific, am creat o revistă de specialitate și cultură, care, timp de douăzeci de ani, face imagine și coagulează echipa BM. Am scris manualele, de care bibliotecarii noștri și bibliotecarii din întregul Sistem Național de Biblioteci aveau nevoie. Am elaborat metodologii și o strategie, care a orientat-o spre o lume nouă, digitală. Am ținut Biblioteca în trend, familiarizând echipa cu unele concepte noi, direcționând-o spre o cultură a serviciilor, o

Nu aveam concurență, concuram doar cu norocul meu și cu puterea noului.

cultură a îmbrățișării utilizatorului (abordare respectuoasă) și o cultură a împărtășirii, oferindu-mă ca model. Am instruit, instruit, instruit. Am format inovatori, vorbitori publici, formatori. Am oferit suporturi cuprinzătoare, actuale. Inventam forme noi de animație pentru ei. Erau atât de buni, încât nu puteam veni în fața lor cu forme vechi, idei sau practici răsuflete. Pentru ei învățam încontinuu, pentru ei citeam sute de cărți, căutam ineditul, originalul, noul, le înglobam profund în cultura noastră. Și, dacă am reușit atâtea, e pentru că atunci, când dădeam peste o problemă sau sarcină care trebuia exploatată, pur și simplu intuiai soluționarea. Simțeam că asta trebuie să fac. Întotdeauna resimțeam responsabilitățile (autoasumate, căci nimeni nu ne dădea misiuni concrete în haosul de pe atunci), provocările ca perfect adevărate din clipa în care le concepeam. Atunci când ai intuiție, nu trebuie să te convingi pe tine însuși că este importantă sau eficace o chestiune ori alta. Pur și simplu, știam. Nu aveam concurență, concuram doar cu norocul meu și cu puterea noului.

Eforturile noastre profesionale, psihologice, fizice sunt invizibile, nu pot fi evidențiate în bilanțul contabil. Dar anume starea de spirit a echipei, procese precum cele privind felul în care se cultivă, se stimulează și se susține creativitatea colectivă, cum o idee devine una de succes, cum formezi capacitatea necesară ca Biblioteca să fie în topul preferințelor chișinăuienilor, cum creezi experiență – iată acele aspecte, pe care nu le găsești reflectate într-o foaie de calcul tabelar. Au fost însă mii de acțiuni individuale care au

coagulat echipa, împreună cu ajutorul coechipierilor și al spiritelor inovatoare. Am modelat, reinventat, rebranduit Biblioteca, aceasta fiind cauza noastră unificatoare, rațiunea noastră de a fi. Sinteza activității mele este exprimată cumva într-un articol al lui Iurie Colesnic: „Bibliotecile întotdeauna au chipul celui care le formează. Biblioteca Municipală «B.P. Hasdeu» e proiecția fidelă a personalității directorului ei, dr. Lidia Kulikovski, care de la bun început a reușit să contureze criteriile clare pe care le va urma în evoluția sa această complexă structură. Iar unul dintre pilonii de boltă a acestei construcții strategice a fost rezervat centrului care ar cuprinde un bloc care prelucrează informația, unul care o analizează și o pregătește pentru a o furniza, și unul care schițează proiectele tactice și strategice”.

R.R.: *Un semn distinct de apreciere a unei persoane sau a unei instituții sunt unicatele. Ele dau culoare și greutate în cadrul competitivității. Ce ne puteți spune la acest capitol?*

L.K.: Suntem o instituție de succes a Sistemului Național de Biblioteci (SNB)! Spunea cineva că succesul, ca și fericirea, nu poate fi căutat, el apare ca efect din dăruirea personală a unui om față de o direcție mai înaltă decât el însuși. Noi avem la BM mulți oameni dăruți domeniului, iar efortul lor comun conturează succesul. Ori de câte ori ne gândim la viitorul BM, întotdeauna ne gândim și la trecutul ei. Ne gândim la ce am făcut, ce am realizat, ce a rămas în mentalitatea colectivă despre activitatea noastră. Am fost unici (și primii) în multe privințe, unici în abordarea activității, rezolvării problemelor, celebrării succeselor, schimbării și transformării structurale și atitudinale. Unicitatea, ineditul, creativitatea și inovația continuă ne-a poziționat în fruntea SNB. Steagul de novator stă sus arborat până acum și nu ne gândim că va coborî vreodată.

R.R.: *Centrul de Excelență, lansat în anul 2014, oferă posibilitatea de perfecționare a cunoștințelor de profil nu doar pentru angajații din cadrul sistemului municipal, dar și național. Aș putea spune că Biblioteca Municipală este o adevărată școală, devenită de mare folos acum, când Universitatea de Stat din Moldova nu mai pregătește cadre de bibliotecari...*

L.K.: De vreme ce lumea devine tot mai interconectată și mediul profesional devine tot mai complex, tot mai dinamic, munca trebuie să devină mai *plină de învățare*. Biblioteca care excelează cu adevărat descoperă cum să capteze angajamentul oamenilor

și cum să stimuleze capacitatea de a învăța la toate nivelele sale – de la director general la bibliotecarii din prima linie de relație cu utilizatorul. Ne-am declarat *Biblioteca (instituția) care învață*.

Înțelesul de bază a expresiei *Biblioteca care învață* se referă la Biblioteca care își extinde continuu capacitatea de a-și crea propriul viitor. Pentru aceasta nu mai era destul să fii bun la biblioteconomie. Aveam nevoie de gândire sistemică, de măiestrie personală, modele mentale, învățare în echipă și împărtășire a viziunii pentru a crea potențial necesar viitorului instituțional.

Aveam nevoie de un cadru și o structură. Astfel a apărut ideea constituirii Campusului Competențelor

(CC) – așa era titlul în proiectul meu din 2012. Am identificat și am alocat spațiul necesar deschiderii acestei subdiviziuni în structura BM. Am început reparația localului, dar am plecat din conducerea BM, din proprie dorință. Noua conducere, înțelegând importanța CC, a continuat proiectul. În 2014, acesta a fost deschis cu sprijinul Programului Național de Modernizare a Bibliotecilor Publice Novateca. Chiar din primele zile de funcționare, Centrul a devenit un motor de formare continuă a bibliotecarilor. BM a avut formatorii săi și până la Novateca, instruiți în cadrul proiectului „Școala de Biblioteconomie” sub auspiciile ABRM, președintele căreia eram atunci (2000-2004). Odată cu elaborarea Programului Novateca, CC funcționa la capacitate maximă. La CC, au fost formați peste 1000 de bibliotecari.

Pentru că problemele de astăzi vin din *soluțiile de ieri*, disciplinele listate în primul aliniat devin obligatorii și se regăsesc în programele de instruire continuă. Având specialiști în formare (angajați ai BM, conferențieri universitari, cu doctorate în pedagogie și comunicare, lectori universitari), CC are o curricula modulară care cuprinde foarte multe cursuri, ateliere, realizate printr-o mulțime de forme și metode de educație nonformală). De menționat că CC-ul creat la BM urmărește un scop formator și transformator. Nivelul de complexitate a lumii este astăzi fără precedent. Trăim timpuri în care omenirea are capacitatea de a crea mult mai multă informație, decât o persoană poate să absoarbă, de a favoriza mult

Ori de câte ori ne gândim la viitorul BM, întotdeauna ne gândim și la trecutul ei. Ne gândim la ce am făcut, ce am realizat, ce a rămas în mentalitatea colectivă despre activitatea noastră. Am fost unici (și primii) în multe privințe, unici în abordarea activității, rezolvării problemelor, celebrării succeselor, schimbării și transformării structurale și atitudinale.

mai multă interdependență, de a accelera schimbarea până la un ritm cu care nimeni nu mai poate să țină pasul. Oferta CC învață bibliotecarii cum să facă față acestor provocări prin schimbare de mentalitate, de comportament și prin menținerea unei tensiuni creatoare și a unei tensiuni emoționale etc.

R.R.: *Anul acesta este un prilej de aniversare rotundă și pentru revista de biblioteconomie, științe ale informării și de cultură „BiblioPolis”, care a marcat două decenii de activitate. Cât de mult s-ar fi bucurat Vlad Pohilă, regretatul redactor-șef al revistei! Aflasem, dintr-o discuție cu el, că se gândea la editarea unui număr special...*

L.K.: Fiecare aniversare a BM avea un număr de revistă special. De fiecare dată, Vlad gândea, cum să fie mai interesant, cum să arate imaginea ei de bibliotecă măreață... Revista *BiblioPolis* a fost fondată din necesitate și din înțelegerea că o instituție care nu are un spațiu public în care se întâlnesc problemele, realizările, inovațiile, abordările diferite și discuțiile/dezbaterile profesionale, nu își poate clădi nici o imagine comunitară, nici una profesională, dar nici nu-și poate constitui o cultură instituțională. Revista noastră a devenit foarte repede un veritabil spațiu public instituțional cu ramificații în spațiu public național. *BiblioPolis* se tipărea în 500 de exemplare, atrăgând la colaborare bibliotecarii din toate tipurile de biblioteci. Se evidenția prin conținut de calitate pliat pe necesitățile de formare continuă. Orientându-se spre necesitățile și interesele profesionale ale bibliotecarilor, revista a devenit repede cea mai solicitată din domeniu, pentru că Vlad Pohilă îmbina cum știa mai bine biblioteconomia, cultura și științele informării. Revista a „acaparât”, cum scria prof. universitar Zamfira Mihail, un spațiu „generos”, câștigând cititorul prin conținut relevant, interesant, motivator, exemple de bune practici din BM sau din biblioteci din alte țări și continente. Revista le-a fost dragă cititorilor și autorilor care publicau în ea, era „copilul frumos al BM”, cum l-a numit colaboratoarea Ludmila Bulat, scriitoare, publicistă, autoare de materiale. Redacția folosea orice prilej ca să se întâlnească cu autorii și cititorii săi fideli. *BiblioPolis* era parte la toate inițiativele, evenimentele și aniversările BM. În amalgamul multicolor și polifonic de manifestări festive prilejuite de aniversările BM, revista noastră niciodată nu a fost trecută cu vederea.

Revista atrăgea bibliotecarii ca cititori și ca autori, iar subiectele acopereau necesitățile lor de informare și dezvoltare: studii,

cercetări, teorie, practică, experiențe, servicii, oamenii BM. Echipa și lectura era un subiect privilegiat al redactorului-șef Vlad Pohilă, maestru al cuvântului scris, considerându-l „un suport deosebit de important” pentru bibliotecari în efortul lor de educație a lecturii în comunitate. Menționa într-un editorial următoarele: „Scriu despre bibliotecă pentru că este un subiect major! Un «ghem de teme» de importanță primordială, uneori decisivă pentru comunitate, pentru evoluția pe care o jindim [un verb sugestiv], exprimând starea de spirit a intelectualității basarabene, în așteptarea saltului cultural la nivel de mase!”

La 10 ani ai revistei, Vlad Pohilă, redactorul-șef, se întreba, cum va fi *BiblioPolis*-ul peste ani: „Trecem într-un deceniu nou al existenței revistei noastre. Cum va fi *BiblioPolis*-ul în anii ce vin? Va fi exact cum vom fi noi. Altfel zis – cum îl veți dori Dvs., cei pentru care a fost concepută și apare, iată, de zece ani bătută pe muchie, revista noastră. La mulți ani, dragi prieteni și creatori ai *BiblioPolis*-ului!” Vorbeam cu el despre aniversarea a 20-a a revistei, ne sfătuiam cum să celebrăm revista. Propunea o sărbătoare cu autorii și cititorii revistei. Eu m-am angajat să fac volumul doi de bibliografie a revistei (prima cuprindea anii 2002-2011). Lansarea va avea loc în cadrul aniversării curente, dar fără Vlad. Am mai discutat atunci despre ce facem mai departe noi, fondatorii. De comun acord, am hotărât să plecăm, lăsând revista în susținerea tinerilor. Și, așa cum am convenit cu el, las revista pe mâna tinerilor și mă retrag. Noi cu Vlad am edificat și am susținut o revistă profesională, o revistă-model (pentru vremurile pe care le trăiam). O revistă care a apărut continuu și niciodată nu am publicat două sau mai multe numere într-un volum, cum practică alte reviste. Era cunoscută și căutată în toată țara și dincolo de hotarele ei. Ultimul deceniu – interesant, tumultuos, cu reușite frumoase și cu pierderi umane – a trecut. Am intrat în al treilea deceniu... Îmi pun aceeași întrebare: cum va fi *BiblioPolis*-ul în anii care vin? Vremurile s-au schimbat, BM s-a schimbat, redacția s-a schimbat. Va fi, cum va fi Biblioteca, cum va considera directorul publicației și redacția *BiblioPolis*-ului, cum vor fi autorii și cititorii ei.

R.R.: Să vorbim și despre alte ediții. Bibliografiile au crescut nu numai în volum, dar și în consistență. Deseori protagoniștii participă și ei activ la pregătirea și elaborarea lor, astfel că acestea au evoluat în formulă nouă de la bibliografii simple la biobibliografii și monografii bibliografice, iar cuprinsul lor de la zeci de pagini a

ajuns la sute, devenind chiar monumentale. De exemplu, volumul dedicat lui Nicolae Dabija care, cu regret, din cauza pandemiei, a trecut în lumea celor drepți și nu a apucat să-l vadă între coperti, deși a colaborat intens cu întreaga echipă de la „Literatura și arta” întru finalizarea lui... Să știți că mi-aș dori și eu o monografie bibliografică, m-am apucat să adun o parte din materiale...

L.K.: Volumele bibliografice sunt cărțile noastre de vizită. Ne-au adus notorietate, premii locale, naționale și internaționale. Dar în spatele lor e un efort de cercetare imens, implicarea unui număr mare de bibliotecari-cercetători. Ai dreptate, doamna Raia Rogac, colaboram cu personalitățile pe care le „bibliografiam”. Câte aprecieri a avut Biblioteca de la eroii bibliografilor și mulțumiți peste măsură! Noi am adunat o imensă experiență de conlucrare cu protagoniștii, care au devenit povești... Toți erau interesați de calitatea produsului, care era capsula lor de memorie cu tot ce reprezentau ei. Nicolae Dabija era un bun prieten al BM, publica în revista *BiblioPolis*, era prezent la majoritatea evenimentelor, a fost ambasadorul nostru în Anul Imaginii, în proiectul „Biblioteca contează”. În 2021, a fost ambasadorul Campaniei „Ia un card inteligent” la BM „B.P. Hasdeu”.

R.R.: *Lansându-se în cadrul Programului de lectură „Chișinăul citește” cu romanul „Tema pentru acasă”, a avut numărul record de cititori...*

L.K.: Să revenim la volumul său impunător. Venea conștiincios la laborator – așa numeam întâlnirile noastre de precizări, discuții asupra bibliografiei (el, Claudia Tricolici și eu) – dese, aproape săptămânale. Ne și fotografiam pentru a immortaliza procesul elaborării și colaborării. O precizare: Nicolae Dabija a văzut monogra-

Volumele bibliografice sunt cărțile noastre de vizită. Ne-au adus notorietate, premii locale, naționale și internaționale. Dar în spatele lor e un efort de cercetare imens, implicarea unui număr mare de bibliotecari-cercetători.

fia bibliografică. L-am telefonat și i-am spus că lucrarea a ajuns la Bibliotecă, că poate să vină să-și ia câteva volume... Se pregătea de lansare, dar, din cauza pandemiei, aceasta se tot amâna. În curând, vom publica un volum ce repertoriază cronologic lucrările bibliografice de toate tipurile și categoriile de publicații apărute sub brandul BM

– *Bibliografie de bibliografii*, un nou tip de bibliografie pe care BM îl experimentează prin această lucrare. BM a editat peste 500 de titluri de carte, dintre care peste 200 de bibliografii, biobibliografii,

monografii bibliografice. În acest an, la aniversare, vor apărea încă opt lucrări bibliografice.

Referitor la dorința exprimată, meritați, doamna Rogac, o monografie bibliografică pentru cât ați făcut în calitate de cronicar de onoare al BM, înveșnicindu-i memoria instituțională.

R.R.: Doamna Lidia, fiindcă tot „amenințați” cu plecare la odihnă binemeritată (chiar nu vă pot imagina așezată comod în fotoliu, obligatoriu cu o carte în mână, pentru că în unul dintre interviurile cu dumneavoastră îmi mărturiseați că lectura v-a devenit modul cel mai firesc de a gândi și trăi), ce v-ați dori să se perpetueze în sistemul Bibliotecii Municipale?

L.K.: Sunt un cititor avid, doar sunt bibliotecar. Întotdeauna aveam o relație specială cu lectura și cartea, înainte de a deveni bibliotecar. Apropo, de longevitate (dar profesională, dacă tot ați utilizat termenul), am venit ca tânăr specialist, la BM, în 1973. În anul viitor voi avea un jubileu – m-am angajat la BM și am rămas aici pentru jumătate de secol. Am făcut parte din istoria ei, am clădit la istoria ei jumătate de secol. Chiar mă consider o piesă din istoria ei. Conștientizând acest lucru, am hotărât să mă retrag după jubileu, să nu ajung prea veche... Și da, voi citi și mai mult. Lectura este modul meu de a fi. În ultimul timp, am citit mai mult literatură de dezvoltare personală și profesională. Literatura pentru suflet mi-o aleg în funcție de stare, de dispoziție, de utilitate. Când mă enervează cineva sau eu pe mine însămi, merg la librărie și îmi cumpăr cărți. Săptămâna trecută, după o discuție în răspăr cu cineva, am lăsat totul baltă și am plecat la librărie. Mi-am ales cinci cărți (1200 de lei, cu tot cu discount – atât m-a costat dialogul stresant). M-am calmat imediat, m-am întors la birou și am lucrat foarte productiv. Cartea, chiar și necitită, are o funcție terapeutică. Mai mult, recitesc din autorii cândva preferați, decât să caut nume și titluri noi. Nu am încredere în recomandările cuiva. Acum că n-am timp, citesc pe

Ce aș putea ura Bibliotecii mele?

Doresc să rămână în continuare cu stindardul înaltăietății, profund ancorată în comunitate, să se țină aliniată tendințelor, să-și respecte promisiunea că va livra servicii de excelență, să fie mai mult în ofensivă decât în defensivă, să se mențină la nivel de model inovator și motor al schimbării pentru Sistemul Național de Biblioteci. Să aibă noroc de bibliotecari, să fie biblioteca preferată a chișinăuienilor. Competitorii sunt încă departe de a-și egala succesele cu BM! La Mulți Ani prodigioși, Biblioteca Hasdeu! Biblioteca mea, cu care mă mândresc!

diagonală bestsellerurile de ultimă oră. Doar ca să fiu la curent cu autorul și titlul, și aici după criteriul meu – dacă New York Times sau London Book Review scrie o recenzie și mă interesează. Ale noastre titluri le aleg din librării, cele românești – de pe site-urile editurilor. Îmi place să dăruiesc cărți. Am cumpărat sute de exemplare din titlurile mele preferate, le dăruiam colegilor, prietenilor, copiilor prietenilor mei. Așa o subtilă recomandare de carte era, de fapt, darul meu.

Dar dacă e să ne referim la Bibliotecă, am implementat în acești aproape cincizeci de ani foarte multe proiecte de lectură comunitară. Unele durau un an sau doi, altele – mai mult (diversitatea era încurajată), dar cel mai longeviv este „Chișinăul citește” – 19 ani. Al doilea proiect de lectură comunitară este „Citim Eminescu”, care, iată, se desfășoară timp de 9 ani.

R.R.: Și dacă n-am avut un motto, să încheiem cu un mic epilog sau, dacă vreți, cu o urare...

L.K.: Ce aş putea ura Bibliotecii mele? Doresc să rămână în continuare cu stindardul înălțat, profund ancorată în comunitate, să se țină aliniată tendințelor, să-și respecte promisiunea că va livra servicii de excelență, să fie mai mult în ofensivă decât în defensivă, să se mențină la nivel de model inovator și motor al schimbării pentru Sistemul Național de Biblioteci. Să aibă noroc de bibliotecari, să fie biblioteca preferată a chișinăuienilor. Competitorii sunt încă departe de a-și egala succesele cu BM! La Mulți Ani prodigioși, Biblioteca Hasdeu! Biblioteca mea, cu care mă mândresc!

R.R.: Amin!

Continuăm dialogul cu doamna Mariana Harjevschi, actualul director general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, care, de aproape un deceniu, așa cum menționam în preambul, a preluat timona conducerii acestei instituții. Cum reușește dumneaei să mențină instituția în topul preferințelor utilizatorilor la mai multe capitole, puteți afla din dialogul nostru.

Raia ROGAC: *Doamna Mariana Harjevschi, pe parcursul anilor, am putut observa că aveți un caracter independent, pe alocuri rebel chiar, totodată sunteți cuminte ca o adolescentă și cu cei „șapte ani de acasă”. Ați ținut cont de sfatul mamei în alegerea profesiei de bibliotecar, care nu numai că n-a reușit să vă*

dezamăgească, dar v-a cucerit total, v-a împătimit... E pentru totdeauna?

Mariana HARJEVSCHI: Unii colegi de școală ținteau din copilărie sau de pe băncile școlii la profesia pe care doreau s-o îmbrățișeze pe viitor, alții au avut predilecții pentru cele care erau „la modă” la vremea respectivă. Eu însă am ales să urmez sfatul părinților. Cu trecerea anilor, conștientizez că ei s-au gândit ca viitoarea mea profesie să corespundă cu temperamentul, caracterul și aptitudinile mele. Cu siguranță, ei își doreau pentru mine o meserie, care să-mi aducă satisfacție și împlinire. Din discuțiile avute deseori cu părinții, înțelegeam că ei asociau pasiunea mea pentru lectură cu profesia de viitor sau cu activitățile pe care preferam să le fac în timpul meu liber, intuind că cea de bibliotecar îmi va asigura o carieră de succes. Cred, totuși, că în alegerea profesiei mele mi-am ascultat inima. Nu există un algoritm perfect în această privință. Eu pur și simplu mi-am urmat propriile visuri și cred că e pentru totdeauna. E un dat ca să rămân la BM.

R.R.: Când ați pășit prima dată pragul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, presupun, în calitate de utilizator în anii de studenție, măcar pe vreo secundă v-ați gândit că ați putea, în timp, să ajungeți directorul general al acesteia?

M.H.: Firește că nu. Studenția este cea mai prețioasă parte a vieții. Obişnuiam să frecventez împreună cu colegile de facultate câteva filiale ale Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, atât pentru colecțiile de carte în limba română, cât și pentru inteligența, finețea și generozitatea bibliotecarilor. Dintre acestea aş menționa bibliotecile „Onisifor Ghibu”, „Transilvania”, „Ovidius”, care dețineau colecția de carte specializată, cu precădere în domeniul istoriei bibliotecilor, managementului de bibliotecă etc., reviste de specialitate, care erau greu de găsit la acea vreme în biblioteca universitară. Totodată, îmi amintesc că deseori, după lecții, mă retrăgeam cu teancul de cărți recomandate la literaturile română și universală, citind până la închidere bibliotecii. Plină de energie și speranțe, nici nu-mi făceam planuri pentru viitor. Exact cum e în firea aproape a fiecărui student: să profite de tot ce e mai bun pentru a savura din plin din viața studențească. Totuși, oferta de a face parte din echipa BM, venită în anul trei de facultate pentru a desfășura practica de vară, a fost tentantă. Soarta mi-a pregătit o foaie de parcurs de lungă durată. Așa că la BM sunt din 1997 până în prezent.

R.R.: Când ați aflat că aveți o predecesoare cu același nume de familie, Daria P. Harjevschi, care a activat mai bine de trei decenii pe post de director al bibliotecii orașenești din Chișinău, era firesc să cercetați dacă nu aveți cumva și legături de rubedenie. Mai continuați aceste investigații? Ce v-a impresionat cel mai mult și ce ați preluat de la ea?

M.H.: Directoarea amintită, având același nume de familie – Harjevschi, mi-a trezit dorința de cercetare încă din studenție. Se întâmpla acest lucru în anul de studii 1995-1996, atunci când Ion Madan, conferențiar universitar la Catedra de Biblioteconomie și Asistență Informațională a Facultății de Jurnalism și Științe ale Comunicării din cadrul Universității de Stat din Moldova, la cursul de Istoria cărții, destinat studenților anului doi, mi-a propus să scriu o teză de an despre această personalitate, căci Daria P. Harjevschi a fost o mare personalitate în domeniul biblioteconomiei. Am acceptat cu multă plăcere și deschidere, reușind să scriu prima mea teză studențească. Am cuprins în ea reușitele acestei remarcabile femei de cultură, care a adus inovația în biblioteca publică a orașului, dar și inițiativele ce au făcut-o cunoscută peste hotarele Basarabiei. Cu naivitate studențească, am scris lucrarea în stilul vremii: cele mai importante realizări ale distinsei directoare le-am marcat cu verde și roșu, dorind în așa fel să scot în evidență cele mai impunătoare succese. Iată câteva exemple: sporirea colecției de carte în bibliotecă; deschiderea Bibliotecii pentru Copii „A. Pușkin”, dotată cu mobilă adusă tocmai de la Viena, una special creată pentru bibliotecă; fondarea Secției „Basarabiana”; participarea la Primul Congres al Bibliotecarilor din Sankt-Petersburg și multe altele.

Toate le descoperisem în colecțiile Bibliotecii Științifice „Andrei Lupan” din cadrul Academiei de Științe a Republicii Moldova, fiind ghidată de doamna Elena Corotenco, pe atunci directoarea acestei instituții. De altfel, am fost susținută în căutarea materialelor și de bine-cunoscutul bibliograf Ion Șpac. Dintre sursele folosite, mi-au reținut atenția rapoartele și sintezele activității Bibliotecii Publice Orașenești din Chișinău în perioada Dariei P. Harjevschi. Ulterior, deja prinsă în activitatea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, în anul 2000, scriitorul Iurie Colesnic, pasionat de cunoașterea istoriei orașului Chișinău, m-a invitat să contribuie cu un articol despre Daria P. Harjevschi la Enciclopedia *Femei din Moldova*. Tocmai îmi luasem licența în Biblioteconomie

și Asistență Informațională, așa încât această invitație m-a copleșit, oferindu-mi o șansă reală de a participa la un proiect editorial de pionierat. Desigur, într-un alt stil, mai degrabă publicistic, am sintetizat cele mai importante inițiative ale Dăriei P. Harjevschi, alăturându-mă echipei de scriitori și cercetători care, la fel, au schițat portretele a peste 665 de personalități feminine ce și-au adus aportul la prosperitatea culturală și socială, începând cu sec. al XVI-lea până în prezent. În concluzie, pot spune că, în mod deosebit, m-a impresionat dedicația directoarei Dăria P. Harjevschi pentru dezvoltarea colecției Bibliotecii, dar și implicarea ei în viața culturală a orașului.

R.R.: *Dar de la doamna dr. Lidia Kulikovski, care a fost omul potrivit la locul potrivit pentru a vă oferi șansa continuității proiectelor și practicilor de succes la Biblioteca Municipală, ce ați preluat?*

M.H.: Era în iunie 2013, când îmi exprimam solemn dorința de gestionare a Testamentului primit din partea directorului general Lidia Kulikovski ca pe un act ce-mi permitea, convențional, semnarea în continuare cu titlu de director general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. Altfel spus, a fost consfințit dreptul de a prelua ștafeta, cum ați menționat în preambulul acestui dublu interviu. A fost momentul de autentificare a angajamentului personal de a duce mai departe și de a valorifica contribuția doamnei L. Kulikovski la dezvoltarea acestei instituții comunitare cu tradiții culturale, educaționale și științifice, care tocmai marca în acel moment 135 de ani de la fondare.

Am venit în această funcție cu promisiunea de a rămâne și a sluji acestei profesii, dar și cu atașamentul, respectul și dragostea față de această instituție, inspirate și călăuzite în egală măsură de doamna dr. Lidia Kulikovski. Consider că inițiativele, proiectele, evenimentele, serviciile, surprizele frumoase, care mi s-au întâmplat pe parcursul celor 25 ani de activitate împreună cu Domnia Sa în cadrul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, trebuie să se amplifice și să se dezvolte în noi proiecte de modernizare a instituției cu servicii inovatoare, practici creative, ce ar menține Biblioteca în topul calității profesionale. Îmi propun să aplic în deplină măsură capacitatea managerială de a conduce spre succes această instituție de excelență cu prestație academică, având aceeași atitudine respectuoasă față de decidenți, parteneri și comunitatea profesională în vederea susținerii aspirațiilor culturale ale chișinăuienilor,

contribuției pe care o au bibliotecile la menținerea bunăstării economice și sociale, mizând, în continuare, pe sfaturile doamnei Kulikovski, alături de echipa BM.

R.R.: *Având experiență internațională în cadrul instruirii și activității peste ocean, în SUA, dar și alte țări, ați putut să munciți peste hotare? Ați revenit acasă de dragul părinților sau din dorință de a crește în carieră profesională la Biblioteca Municipală?*

M.H.: Experiența internațională a presupus pentru mine, întâi de toate, obținerea cunoștințelor și abilităților în domeniul biblioteconomic. Atât studiile la Universitatea Indiana din Bloomington, care mi-a oferit o experiență academică deosebită, cât și participarea la vreun seminar desfășurat într-o bibliotecă sau alta din Europa, ce oferea un mediu de învățare de o calitate superioară, mă încurajau să revin acasă mai încrezătoare în propriile forțe, cu atitudine pozitivă față de profesie și cu spirit inovator. Eu nu am fost ispitită să rămân în Statele Unite ale Americii sau într-un alt stat european. Eu mi-am dorit revenirea acasă, unde mi se ofereau mai multe oportunități de realizare a ideilor noi, de aplicare a experienței obținute în afară, într-o îmbunătățirea condițiilor și managementului bibliotecilor din țară. Mult pentru mine a însemnat și confortul emoțional benefic, alături de familie și prieteni.

R.R.: *Spuneam că sărbătorirea aniversărilor, o dată la cinci ani, la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, a devenit deja o frumoasă tradiție. V-ați făcut emoții întru buna desfășurare a ediției curente. Peste cinci ani, vă așteaptă o aniversare grandioasă – 150 de ani. Atunci, cu adevărat, emoțiile vor fi foarte mari! Dar să ne oprim deocamdată la prezent. Cu ce noutăți și premiere sărbătorii această ediție?*

M.H.: Anul acesta este un an deosebit pentru Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” – 145 de ani de la fondare, pentru care sărbătoare am pregătit un amplu program aniversar cu genericul „O bibliotecă pentru oraș. O bibliotecă pentru fiecare”. Către această dată din luna octombrie, ne-am propus să aducem Biblioteca mai

Îmi propun să aplic în deplină măsură capacitatea managerială de a conduce spre succes această instituție de excelență cu prestație academică, având aceeași atitudine respectuoasă față de decidenți, parteneri și comunitatea profesională în vederea susținerii aspirațiilor culturale ale chișinăuienilor, contribuției pe care o au bibliotecile la menținerea bunăstării economice și sociale, mizând, în continuare, pe sfaturile doamnei Kulikovski, alături de echipa BM.

aproape de modelele europene, atât ca utilitate, cât și ca performanță. Agenda inserează momente de reflecții asupra activității bibliotecilor (filialelor), implicarea lor în programe inovative și creative pentru comunitate și îmbinarea armonioasă a realizărilor, cercetărilor și noilor direcții moderne de dezvoltare a Bibliotecii cu serviciile conectate la necesitățile comunității. Suntem pentru integrarea viziunilor interdisciplinare extinse, punând accent pe interacțiunea dintre parteneri și comunitate, dar și pe colaborarea cu bibliotecarii din Republica Moldova, România și nu doar. *Conferința în plen* este dedicată unui cadru de discuții și reflecții privind evoluția Bibliotecii Municipale, cu implicarea unui divers spectru de participanți – bibliotecari, utilizatori, fondatori, parteneri și alți actori interesați de domeniul culturii, educației, comunicării etc. *Conferința-poster* oferă o modalitate de prezentare sintetică a unor realizări din activitatea bibliotecilor. Tot *Conferința-poster* acoperă tematici relevante axate pe genericul conferinței, relaționând direct cu participanții și inițiind discuții pe subiectele prezentate. Acest moment aniversar oferă posibilitatea lansării volumelor profesionale editate recent de Biblioteca Municipală. Un alt moment-surpriză din cadrul festivităților aniversare, în special, pentru participanții la conferință, este concertul de muzică clasică, urmat de festivitatea de premiere a bibliotecarilor, partenerilor bibliotecii. *La Atelierele profesionale* vor fi discuții și dezbateri, cu exersări practice, privitor la managementul biblioteconomic modern, formarea continuă a bibliotecarilor, provocările noilor tehnologii, digitalizarea resurselor informaționale, cultura lecturii, implementarea inovației și creativității în biblioteci, dezvoltarea parteneriatelor durabile, aplicarea marketingului online, sprijinirea ODD-urilor, impactul crizei pandemice în biblioteci, consolidarea rezilienței față de dezinformare, susținerea științei deschise ș.a. În cadrul *Conferinței Ignite* participanții vor prezenta comunicări de câte cinci minute, ilustrând exemple de servicii și proiecte inovative, împărtășind noile idei exercitate practic, experiențe memorabile și practici de relaționare cu utilizatorii, contribuind astfel la multiplicarea activităților profesionale inspiratoare. *Maratonul utilizatorilor* este dedicat celor mai activi cititori ai programelor de lectură. Astfel, vor fi stimulați utilizatorii serviciilor bazate pe tehnologii menite să creeze, cu fotografii de epocă, conținuturi electronice pentru bibliotecă.

R.R.: *Deținând, la începutul activității, directoratul Bibliotecii de Drept (filială a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”),*

mărturiseați într-un interviu că tot ce v-ați dorit, vi s-a împlinit. Acum, aflându-vă la conducerea BM, cred că vi s-au adăugat visuri neîmplinite. Unul ar fi să vedeți Biblioteca Centrală într-un spațiu nou, modern, după modelul instituțiilor europene și nu doar... Cred că Sala cu Coloane Albe, sala istorică, de unde ne putem imagina că se aud pașii multor celebrități de altă dată, precum George Enescu, Maria Tănase, Maria Cebotari, Mihail Sadoveanu, Ion Minulescu etc., ar putea fi conservată pentru a deveni muzeu. Materiale, cred, aveți suficiente... Există perspective pentru construcția unui nou edificiu și transformarea Sălii în muzeu? Mă gândesc că mulți întreprinzători și-ar „pohti”, vorba cronicarului, acest spațiu, aflat în chiar super centrul Chișinăului, ca să folosesc un termen al vremii noastre, atât de des vehiculat, mai ales, în rândul tinerilor, adecvat și nu prea...

M.H.: Rămâne un deziderat pentru următorii ani – să edificăm o bibliotecă modernă. Astăzi, cele mai „de succes” modele de bibliotecă sunt cele care sunt mai simple – deschise pentru fiecare membru al comunității cu o conectivitate excelentă, bazată pe tehnologii. Spațiile bibliotecii moderne sunt locuri de învățare, dialog și explorare. Biblioteca secolului XXI oferă un spațiu primitiv, care încurajează creativitatea și colaborarea între membrii comunității. Ea reunește cele mai bune elemente fizice (cărți, reviste etc.) și digitale (baze de date, cărți electronice etc.) pentru a crea hub-uri de învățare. Oamenii continuă să formeze asocieri emoționale puternice cu bibliotecile, ceea ce îmi oferă încrederea că orașul Chișinău are nevoie de o bibliotecă modernă. Sala cu Coloane trebuie să rămână în acest cadru al BM moderne. Această promisiune se regăsește în angajamentul declarat la investirea mea în funcție de director al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, care include asigurarea și dezvoltarea serviciilor de bibliotecă necesare rezidenților municipiului Chișinău și a vizitatorilor acestui oraș, inclusiv și celor virtuali, implicarea în valorificarea trecutului și edificarea viitorului european al capitalei.

R.R.: Ce alte împliniri vă doriți în viitorul apropiat, dar și cel de perspectivă?

M.H.: Îmi doresc vremuri prielnice pentru implementarea serviciilor și e-serviciilor orientate spre diverse categorii de utilizatori, ce ar promova incluziunea și echitatea socială, dezvoltarea personală a utilizatorilor și cea profesională a bibliotecarilor, lansarea diverselor programe creative de lectură, acces la cunoștințe și informații.

R.R.: *Am ajuns la ultima întrebare. Mi-am amintit că Biblioteca Municipală are nouă biblioteci de carte românească, create și sprijine de biblioteci județene din România în cadrul parteneriatelor. Mai există posibilități ca acestea să se înmulțească? Am avut ocazia să discut cu primarul municipiului Buzău, un animator și susținător de proiecte culturale cu Republica Moldova. L-am întrebat franc, dacă n-ar putea prelungi cu a zecea la număr „salbă” de biblioteci, parafrazând sintagma lui Nicolae Iorga, care se referea la salba de meserii. Sunteți curioasă să știți ce mi-a răspuns? Redau întocmai: „Vom analiza propunerea, mai ales că B. P. Hașdeu a fost cel care a organizat și prima bibliotecă publică din orașul Buzău, în partea a doua a secolului al XIX-lea, chiar în clădirea liceului ce-i poartă numele acum – Colegiul Național „B. P. Hașdeu”. Acest liceu a fost absolvit și de primul român ce a obținut Premiul Nobel în 1974, George Emil Palade”. Rămâne doar să oficializați propunerea. E drept că buzăuienii au, de 25 de ani, o filială la Soroca, deci au acumulată și experiență în acest sens.*

M.H.: Fiind conștientă de importanța susținerii continuității consolidate de doamna dr. Lidia Kulikovski, mi-am propus să pun cu pricepere în dezvoltare proiectele începute de fosta directoare. Astfel, dezvoltarea spațiilor atractive în Chișinău prin cartea românească rămâne a fi o prioritate.

R.R.: *O mică completare la ultima întrebare: înțeleg că veți continua colaborarea cu bibliotecile județene din România și, în felul acesta, vor apărea și posibilități de deschidere a unor filiale de carte românească.*

Mulțumesc mult ambelor interlocutoare pentru acest dublu interviu, pe care vreau să-l închei cu o afirmație a acad. Mihai Cimpoi dintr-un recent interviu cu ocazia aniversării Domniei Sale de 80 de ani și a celei de-a XI-a ediții a Congresului Mondial al Eminescologilor: „Bibliotecarul, nesubstituibil de calculator, rămâne și azi un străluminător al căilor obscure pe care le străbate oricine pe oceanul infinit al informației, care ia proporții imense”.

Încă o dată, felicitări străluminătorilor cu prilejul aniversării a 145-a a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”!

Vivat! Crescat! Floreat!

Consemnare de Raia ROGAC

Liliana CHISARI. Biblioteca „B.P. Hasdeu”. 2017. Gravură pe metal (29x41).

EXTRAS

DIN GHIDUL DE TEHNOREDACTARE A MANUSCRISELOR

Autorii, la elaborarea manuscriselor, se vor ghida de următoarele exigențe:

- Procesorul: Microsoft Word.
- Extensia: *doc*. sau *docx*.
- Textul: tipărit pe o singură față a foii de hârtie, fără spații duble sau multiple dintre litere.
- Formatul foii: A4.
- Margini: stînga – 2,5 cm, dreapta – 1,5 cm, sus – 1,5 cm, jos – 1,5 cm.
- Spațiul între rânduri: 1,5 linii.
- Fontul: textul de bază – Times New Roman (corpul literelor – 12 puncte); notele, trimiterile, referințele bibliografice – același (corpul literelor – 10 puncte).
- Numerotarea paginilor: jos, în partea dreaptă, cu cifre arabe.
- Titlul: cu litere majuscule, centrat.
- Gradul didactic, urmat de cel științific, prenumele (prima literă majusculă, celelalte – litere mici) și numele (toate literele majuscule) autorului / autorilor: la un rînd liber de la titlu, în partea dreaptă a foii, cu litere italice.
 - Funcția: în rîndul următor, precedată de virgulă, cu litere mici italice.
 - Imaginile nu vor fi introduse în manuscris, ci se vor expedia prin poșta electronică sau vor fi predate fizic pentru a fi scanate (în formatul *.jpg*); în text, se va marca locul unde va fi inserată imaginea.
 - Tabelele, graficele, schemele, diagramele, executate în formatul *.doc*, se vor plasa la locul convenit în text, iar cele executate în alte formate (*.xls*, *.ppt* etc.) se vor expedia în original.

Nota redacției:

Responsabilitatea opiniilor exprimate aparține integral autorilor.
Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

BiblioPolis
Revistă de biblioteconomie,
științe ale informării și de cultură
Vol. 86 (2022) Nr. 3

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”,
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 148, MD-2012, Chișinău, Republica Moldova
Tel. redacției: 022 210 734; e-mail: bibliopolisbm@gmail.com;
www.hasdeu.md; <http://bibliopolis.hasdeu.md>

BiblioPOLIS

Revistă de biblioteconomie, științe ale informării și de cultură

9 771811 900001

Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 148, MD-2012, Chișinău, Republica Moldova
Tel./fax: (373 22) 210 734; e-mail: bibliopolisbm@gmail.com
www.hasdeu.md; http://bibliopolis.hasdeu.md